

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ

COMUNA CĂPRENI, JUDEȚUL GORJ

**PERIOADA
2022 - 2027**

CUPRINS

INTRODUCERE.....	3
I. CONTEXTUL DEZVOLTĂRII	
1.1. Etapele elaborării Strategiei de Dezvoltare Locală.....	5
1.2. Contextul general.....	13
1.3. Contextul european.....	45
1.4. Contextul național.....	49
II. REGIUNEA DE DEZVOLTARE OLTENIA.....	53
III. PREZENTAREA JUDEȚULUI GORJ.....	56
IV. PREZENTAREA COMUNEI CĂPRENI	
4.1. Prezentarea generală a comunei Căpreni.....	62
4.2. Scurt istoric al comunei Căpreni.....	70
V. STABILIREA STRATEGIEI.....	81
5.1. Priorități și scenarii de dezvoltare.....	82
5.2. Agricultură.....	93
5.3. Demografie.....	96
5.4. Mișcare naturală.....	105
5.5. Mișcare migratorie.....	106
VI. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE LOCALĂ – PROIECTE VIZATE	
6.1. Analiza SWOT.....	107
6.2. Portofoliu de proiecte.....	122

VII. CONSTRUCȚIA PLANURILOR DE ACȚIUNI.....	130
7.1. Surse de finanțare.....	144
 VIII. DETALIILE PROIECTELOR ȘI PLANUL DE DEZVOLTARE	
 GENERALA.....	153
8.1. Implementare și monitorizare.....	155
8.2. Indicatori de evaluare.....	159
IX. Surse de informații.....	162

INTRODUCERE

Strategia reprezintă intersecția dintre rezultat și acțiune, având ca fundație patru piloni care determină direcția scopului: dezvoltarea și optimizarea condițiilor de mediu, dezvoltarea economiei, îmbunătățirea infrastructurii și diversificarea serviciilor sociale.

Strategia face posibilă coordonarea activă a proceselor de dezvoltare care au loc în teritoriu, luarea în considerare a caracteristicilor locale, a schimbărilor din mediul exterior și fac posibilă abordarea proactivă, realizată într-un mod inovativ, a proceselor de dezvoltare teritorială.

Elaborarea Strategiilor de Dezvoltare Locală și micro-regională reprezintă unul din pașii cei mai importanți care susțin procesele de dezvoltare locală și micro-regională. În esență, acest tip de strategie clarifică pe termen mediu și lung care sunt direcțiile și domeniile spre care se orientează efortul de dezvoltare al comunității. Strategiile de Dezvoltare Locală sunt caracterizate de cel puțin șapte trăsături care le recomandă managerilor de la nivel local responsabili cu acest domeniu.

Cele șapte caracteristici ale strategiilor sunt următoarele: imaginea asupra viitorului, creativitatea, flexibilitatea, activitatea, create pentru acțiune, orientare spre schimbare, orientare spre un câștig durabil.

Prin prima caracteristică se înțelege că strategia este elaborată având în vedere viitorul regiunii pentru care aceasta este destinată, în cazul comunei Căpreni, Regiunea Oltenia. Astfel, strategia este parte a gândirii pe termen lung asupra viitorului regiunii în cauză. Creativitatea vizează faptul că prin intermediul strategiei sunt prezentate alternativele, posibilele scenarii de dezvoltare gândite astfel încât să se ia în considerare cât mai mult din potențialul de dezvoltare al regiunii. Caracterul flexibil al strategiilor de dezvoltare locală vine în sprijinul faptului că acestea avantajează sisteme care se adaptează în permanență condițiilor externe și modificării situației interne.

O strategie nu doar reacționează la schimbări, prin faptul că ia în considerare influențele diferiților factori interni și/sau externi ai regiunii țintă, dar conține și elemente proactive, construind posibile planuri și programe ce urmează a fi aplicate pentru diferite situații ce ar apare pe

parcurs. Principiul acțiunii care stă la baza unei strategii de dezvoltare se datorează faptului că ea este compusă de programe, a căror aplicare implică acțiune concretă direcționată spre îmbunătățirea situației regiunii țintă.

Orientarea spre schimbare reiese din faptul că strategiile urmăresc elaborarea unui pachet de programe care, odată implementate, să ducă la schimbare pe plan social, la o mai bună valorificare a potențialului local, precum și orientarea activităților de dezvoltare în concordanță cu procesele înregistrate pe plan local.

O ultimă caracteristică ar fi aceea că scopul planificării strategice este orientat spre atingerea unei dezvoltări durabile. Conceptul "dezvoltare durabilă" a devenit tot mai important în ultimii ani o dată cu evaluările finale realizate pentru multe programe internaționale orientate spre susținerea dezvoltării locale.

Este nevoie de o strategie de lucru bine structurată și optimizată, în vederea creării viziunii care să ducă la o imagine completă a viitorului, bazată pe obiective operaționale care să ajute la atingerea scopurilor principale privitoare la obiectivele stabilite.

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă intervenția dezvoltării diligente pe termen scurt, mediu și lung în comunitatea vizată, securizând și dezvoltând viitorul.

De la structurarea și dezvoltarea ideilor și valorilor care definesc comunitatea până la acțiunile practice și evaluarea acestora, Strategia de Dezvoltare Locală sintetizează seria de pași necesari obținerii instrumentului care să conducă la imaginea de ansamblu în cea ce privește dezvoltarea comunității în care se acționează.

În vederea elaborării Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Căpreni, Județul Gorj, s-a inițiat planificarea strategică prin care reprezentanții comunității au stabilit și agreat prioritățile fundamentale menite să conducă la trasarea și îndeplinirea obiectivelor pentru următorii ani.

Procesul de planificare are un caracter ciclic, însoțit de un sistem periodic de revizuire care să conducă cu ușurință la evaluarea și

sustenabilitatea rezultatelor programate spre realizare în teritoriul discutat.

I. CONTEXTUL DEZVOLTĂRII

1.1. Etapele elaborării Strategiei de Dezvoltare Locală

→ ETAPA 1

Colectarea datelor și analiza acestora:

- determinarea bazei economice;
- evaluarea structurii pieței forței de muncă;
- evaluarea nevoilor pieței forței de muncă;
- examinarea oportunităților și a constrângerilor dezvoltării economice;
- examinarea /evaluarea capacității instituționale locale.

Etapa culegerii datelor este una extrem de importantă pentru întreg procesul elaborării Strategiei de Dezvoltare Locală. Adunarea datelor se realizează pe două niveluri:

Nivelul unu cuprinde cea mai mare parte a datelor care au fost culese direct de la primăria Căpreni. În această fază beneficiarul a completat cât mai exact și folosind date cât mai recente formularul privind evaluarea localității și a zonei pentru care se elaborează planul de dezvoltare.

Un al doilea nivel presupune documentarea care s-a făcut folosind sursele statistice oficiale, cum ar fi: bazele de date ale comisiilor județene sau naționale de statistică, alte surse și statistici oficiale. Acest tip de date permite o încadrare mai bună a zonei într-un context mai larg.

În final, colectarea datelor pe cele două nivele a condus la constituirea unei baze de date cuprinzătoare despre localitatea Căpreni, dar și despre regiunea din care comunitatea face parte.

Etapa de culegere a datelor include în mod obligatoriu și aspecte ce vizează comunitatea în ansamblu: capacitatea instituțiilor locale de a administra sau de a iniția proiecte de dezvoltare locală, sprijinul din partea comunității etc..

Pentru Faza 1, principalul tip de activitate a constat în culegerea de date care să permită diagnoza spațiului pentru care se elaborează planul de dezvoltare locală și regional.

Lista cu principalele domenii, criterii și indicatori folosiți pentru diagnoză:

Domeniul	Criteriul	Indicatorii
Fizico-geografic	Forme de relief Plasare geografică Factori de risc natural Zone naturale protejate	1. Inventarul principalelor forme de relief; 2. Menționarea principalelor căi de acces - rutier, căi ferate, aerian; 3. Distanța până la centre urbane mari; 4. Menționarea zonelor supuse la factorii de risc natural; 5. Indicarea zonelor naturale protejate.
Populația	Mărimea populației Densitatea Evoluția populației Factori de creștere a populației	1. Numărul populației; 2. Locuitori/km ² ; 3. Evoluția populației în ultimii 50 de ani; 4. Rata medie a mortalității în ultimii zece ani; 5. Rata medie a natalității în ultimii zece ani; 6. Numărul celor plecați definitiv din localitate în ultimii 10 ani; 7. Numărul celor stabiliți în localitate în ultimii 10 ani; 8. Indicele de îmbătrânire a populației (persoane de peste 60 de ani/0-14 ani); 9. Indicele de înnoire a forței de muncă (pop. între 15-29 ani/30-44 ani).
Locuirea	Potențial agricol Potențial forestier Potențial turistic Potențial industrial Structura proprietății agricole	1. Ponderea locuințelor cu instalații de apă; 2. Ponderea locuințelor care dispun de gaze naturale; 3. Ponderea locuințelor construite înainte

	Gradul de ocupare a populației	de 1970; 4.Ponderea locuințelor construite după 1995; 5.Ponderea locuințelor construite din materiale durabile.
Economia	Potențial agricol Potențial forestier Potențial turistic Potențial industrial Structura proprietății agricole Gradul de ocupare a populației	1.Teren agricol /locuitor; 2.Structura folosinței terenului agricol; 3.Număr de animale la 100 ha; 4.Suprafața medie a exploatației individuale; 5.Suprafață forestieră /locuitor; 6.Număr de gospodării în circuitul agro-turistic; 7.Număr de locuri de cazare în hoteluri; 8.Număr de locuri de cazare în campinguri; 9.Gradul de complexitate a activităților industriale; 10.Prelucrarea produselor agricole; 11.Ponderea suprafețelor agricole private din totalul suprafețelor agricole; 12.Suprafața medie a exploatațiilor de tip asociativ cu personalitate juridică; 13. Suprafața medie a exploatațiilor de tip asociativ familial; 14. Populație activă ocupată la 1000 de locuitori; 15. Ponderea populației active neagricole în totalul populației active.
Echiparea tehnică	Alimentare cu apă în sistem centralizat Alimentare cu energie electrică Alimentare cu gaze naturale Racordarea la rețele telefonice	1.Apă potabilă distribuită: m3/locuitor/an; 2.Gradul de electrificare a gospodăriilor; 3.Distribuția de gaze naturale; 4.Gradul de racordare a gospodăriilor la rețeaua de telefonie; 5.Accesul la rețeaua rutieră sau feroviară.

	Accesul la căile de transport	
Social	Sănătate Învățământ Comunicații Mortalitate infantilă	1.Nr. de medici în localitate (număr de locuitori la un medic); 2.Nr. de elevi/cadru didactic; 3.Nr. de abonamente TV/1000 loc.; 4.Decese sub 1 an/1000 de născuți vii.
Mediu/ecologie	Aer Apă Sol Păduri	1.Calitatea aerului; 2.Calitatea apei; 3.Soluri afectate de factori de limitare a calității; 4.Procentul suprafețelor de păduri afectate de fenomene de uscare și deforestare din totalul suprafeței forestiere.

Pentru fiecare din domeniile menționate i-au fost cerute beneficiarului, pe lângă datele statistice, și inițiativele sau încercările acestuia de a obține finanțări nerambursabile. De asemenea, s-a consemnat existența sau nu a studiilor de fezabilitate, alt gen de studii sau baze de date care ar fi utile în procesul de documentare și mai apoi de elaborare a strategiei de dezvoltare.

Plecând de la această bază de date urmează un alt pas important pentru elaborarea planului de dezvoltare și anume analiza SWOT. Specificul analizei SWOT este că ea studiază concomitent caracteristicile interne și influențele mediului extern, ținând cont atât de factorii pozitivi, cât și de cei negativi.

În cadrul analizei SWOT se evaluează mai întâi specificul intern al entității Căpreni, punctele forte și punctele slabe. Apoi se analizează influențele exterioare, efectele pozitive fiind considerate ca posibilități, iar cele negative ca pericole.

→ ETAPA 2

Stabilirea strategiei de dezvoltare locală:

- stabilirea scopurilor și criteriilor de dezvoltare;
- identificarea posibilităților de acțiune;
- dezvoltarea unei strategii pe obiective operaționale de dezvoltare.

În urma analizei SWOT au fost identificate punctele forte și cele slabe, oportunitățile de dezvoltare, dar și pericolele existente la nivelul unei comunități. Acest tip de analiză a permis identificarea direcțiilor de dezvoltare locală.

Până la nivelul acestei etape culegerea și analiza datelor existente a fost făcută doar de grupul de analiză care coordonează activitățile privind elaborarea strategiei de dezvoltare. La acest capitol în elaborarea strategiei de dezvoltare am inclus două puncte esențiale și anume:

- a) Obiective strategice de dezvoltare;
- b) Obiective operaționale.

Primul punct cuprinde: enumerarea obiectivelor pentru care a fost elaborată strategia; menționarea metodologiei de elaborare și a agenților de dezvoltare locală implicați în procesul elaborării strategiei de dezvoltare, precum și identificarea câtorva domenii strategice de dezvoltare. Aceste domenii vor fi utilizate cu prioritate și în identificarea obiectivelor operaționale.

La al doilea punct al acestei faze sunt prezentate obiectivele operaționale de dezvoltare în teritoriul supus investigației. Programul operativ de dezvoltare locală trebuie gândit de către grupul de lucru ca un sistem coerent privind dezvoltarea localității/regiunii.

În alegerea subprogramelor, cel mai important considerent trebuie este inițierea unor proiecte de dezvoltare convergente în vederea atingerii obiectivelor stabilite. Condiția de bază pentru dezvoltare locală este păstrarea tradițiilor economice și sociale comunitare. Astfel se ajunge la situația în care, pe baza realității existente se pun bazele dezvoltării durabile a comunității Căpreni.

→ ETAPA 3

Selectarea proiectelor de dezvoltare locală:

În această etapă sunt prezentate programele și proiectele de dezvoltare care vor fi incluse în strategia de dezvoltare. Ele sunt grupate în mai multe scenarii, în funcție de gradul de implicare a agenților de dezvoltare, de perioada necesară pentru implementare și de locul acestora pe agendă. Aici au loc:

- identificarea proiectelor de dezvoltare posibile;
- evaluarea viabilității proiectelor:
 - din punct de vedere al comunității;
 - al plasării;
 - comercial;
 - al implementării.

În cadrul acestei etape s-a impus o colaborare apropiată între grupul care elaborează planul strategic și instituția administrației publice locale (APL) Căpreni. Acest tip de colaborare a avut o dublă motivație:

- grupul de experți a avut o anumită viziune în ceea ce privește politicile de finanțare pentru proiectele de dezvoltare locală sau comunitară,
- instituția administrației publice locale a cunoscut cel mai bine care sunt resursele locale (financiare și nefinanciare) care pot fi alocate în cadrul unor proiecte de dezvoltare.

→ ETAPA 4

Construcția planurilor de acțiune:

Această fază cuprinde următoarele puncte:

- pre-evaluarea rezultatelor proiectelor;
- menționarea nevoilor pentru realizarea proiectului;
- menționarea alternativelor financiare.

→ ETAPA 5

Specificarea detaliilor din proiecte:

Aici au loc:

- pregătirea planurilor de dezvoltare;
- realizarea studiilor de fezabilitate detaliate;
- dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea programului.

→ ETAPA 6

Pregătirea planului de dezvoltare general și implementarea:

Această fază se referă la:

- stabilirea orarului pentru implementarea programului de dezvoltare;
- precizarea nevoilor de natură financiară;
- derularea programului general de dezvoltare.

Fazele 1, 2 și 3 țin mai ales de partea de planificare strategică. În schimb, fazele 4, 5 și 6 țin mai ales de implementare.

Pe lângă agenții de dezvoltare implicați în aceste activități se impune și cooptarea unor specialiști în domeniile pentru care se elaborează aceste proiecte de dezvoltare locală. Aceștia trebuie să fie în măsură să precizeze detaliile de natură tehnică și financiară care să asigure

condițiile pentru implementarea proiectelor, dar și să susțină autoritatea locală, agenții de dezvoltare locală în vederea construirii capacității locale de aplicare practică a programelor cuprinse în strategia de dezvoltare.

1.2. Contextul general

România, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU /RES/70/1, în cadrul Summitului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015.

Concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă” reprezintă documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. România are nevoie de o schimbare a paradigmei prezente de dezvoltare pentru a face față provocărilor secolului XXI. Trăim o perioadă marcată de procesul de globalizare, de accentuare a inegalităților și de agravare a problemelor de mediu.

Dacă în ultimii zece ani țintele României erau stabilite în raport cu evoluția economiei mondiale și în concordanță cu politicile UE, acum, atât România, cât și UE, trebuie să-și reproiecteze prioritățile pe termen mediu și lung pentru atingerea obiectivelor din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, adoptată în cadrul Summit-ului Organizației Națiunilor Unite, în septembrie 2015. Aceasta este o cale sigură prin care se poate realiza un viitor mai bun generațiilor viitoare.

România, alături de alte 192 de state, și-a asumat stabilirea cadrului național pentru susținerea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, care include un set de 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă și Agenda de Acțiune de la Addis-Abeba. Planul de acțiune global, pe care România alege să-l susțină în următorii ani, se adresează ameliorării sărăciei, combaterii inegalităților, injustiției sociale și protejării planetei până în anul 2030. Este un plan de acțiune pentru oameni, planetă și prosperitate, prin care se urmărește consolidarea unui climat de siguranță și libertate, în care „nimeni nu va fi lăsat în urmă”. Agenda

2030 pentru Dezvoltare Durabilă a rezultat în urma unui proces internațional îndelungat de analiză, care recunoaște că problemele globale se pot rezolva doar prin soluții la nivel global.

Modificarea percepției și conștientizarea evoluției fără precedent a societății, creșterea natalității la scară globală, a accelerării economiilor țărilor în curs de dezvoltare și a disparităților sociale au pus în evidență limitele creșterii planetare.

Creșterea prețurilor la anumite resurse a evidențiat faptul că Pământul își poate epuiza resursele fizice regenerabile și neregenerabile, conducând la un dezechilibru catastrofal. Bazele progresului în domeniul protecției mediului, corelat cu dezvoltarea, au fost introduse pentru prima dată pe agenda internațională la Conferința de la Stockholm (1972). Rezultatul a fost crearea Programului ONU pentru mediu prin adoptarea unei Declarații privind protecția mediului în scopul de „a apăra și a îmbunătăți mediul uman pentru generațiile prezente și viitoare”. La această conferință s-a conferit legitimitate conceptului de dezvoltare durabilă cu cei trei piloni: economic, social și de mediu.

ECHITATEA SOCIALĂ – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;

CREȘTEREA ECONOMICĂ – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;

MEDIUL – cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile. Această abordare a fost posibilă prin punerea în evidență a conceptului de „depășire a limitelor”. S-a conștientizat că resursele naturale, de care societatea are nevoie și care sunt limitate, au fost depășite, creând în același timp un dezechilibru ecologic la nivel planetar, prin creșterea economică iresponsabilă. Astfel, s-a constatat că numai prin susținerea simultană a celor trei piloni – social, economic și de mediu – se poate ajunge la o dezvoltare durabilă și la un viitor comun la nivel global.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă

Transformarea lumii noastre, este o versiune, a cadrului conceptual al dezvoltării durabile, structurate pe un pachet de 17 obiective de dezvoltare durabilă, susținute prin 169 de ținte subiacente. Agenda 2030 solicită acțiuni din partea tuturor țărilor, sărace, bogate și cu venituri medii. Recunoaște că încetarea sărăciei trebuie să fie însoțită de un plan care să contribuie la creștere economică și abordează o serie de nevoi sociale, inclusiv educație, sănătate, protecție socială și locuri de muncă, abordând în același timp problemele combaterii schimbărilor climatice și protecția mediului. Aceasta acoperă, de asemenea, aspecte precum inegalitatea, infrastructura, energia, consumul, biodiversitatea, oceanele și industrializarea. Agenda promovează implicarea tuturor părților interesate, prin democratizarea procesului decizional pe tema dezvoltării durabile.

Se subliniază responsabilitatea și rolul generațiilor tinere pentru crearea dezvoltării durabile. În cadrul UE, începând cu anul 2006, conceptul de dezvoltare durabilă a fost integrat în Strategia pentru o Europă Extinsă, într-o viziune strategică unitară și coerentă, având ca obiectiv general îmbunătățirea continuă a calității vieții pentru generațiile prezente și viitoare, pentru crearea unor comunități durabile, capabile să gestioneze și să folosească resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare ecologică și socială al economiei, în vederea asigurării prosperității, protecției mediului și coeziunii sociale.

În 2010, ca o continuare a dezvoltării durabile a UE, a fost adoptată Strategia Europa 2020 de promovare a creșterii inteligente (bazată pe: educație, cercetare, inovare), durabile (bazată pe reducerea emisiilor de carbon, eficiență energetică, resurse regenerabile) și incluzive (crearea de noi locuri de muncă, reducerea sărăciei etc.). Alături de statele membre și respectând principiul subsidiarității, UE s-a angajat să devină lider în punerea în aplicare a Agendei 2030 și, implicit, a celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă. Comisia Europeană a prezentat în 22 noiembrie 2016 Comunicarea „Pașii următori pentru un viitor european durabil”.

Documentul prezintă răspunsul Uniunii Europene la Agenda 2030 și confirmă integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă în cadrul politicii europene și în prioritățile actuale ale Comisiei Europene, evaluarea situației și identificarea celor mai relevante preocupări privind durabilitatea. Prin această comunicare, Uniunea Europeană s-a angajat în favoarea unei dezvoltări durabile prin care „să asigure o viață demnă pentru toți, respectând limitele planetei, care să reunească prosperitatea și eficiența economică, societăți pașnice, incluziunea socială și responsabilitatea față de mediu”.

Răspunsul UE la Agenda 2030 este de a integra cele 17 ODD în politicile publice ale Uniunii, în scopul sprijinirii efortului global de construire a unui viitor durabil în colaborare cu partenerii săi. Cele 17 ODD sunt deja urmărite de multe dintre politicile Uniunii Europene, iar România, ca membră a acestei comunități, își propune abordarea integrată a obiectivelor din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. Ca membră a comunității internaționale, dar mai ales ca membră a Uniunii Europene, România are interesul de a implementa principiile dezvoltării durabile pe plan național. În vederea implementării acestor obiective de dezvoltare durabilă, România a redactat un plan strategic din care redăm, succint, principalele orizonturi și ținte pentru 2030.

*Strategia Națională pentru DEZVOLTAREA DURABILA a României 2030

→ FĂRĂ SĂRĂCIE

Globalizarea a contribuit la reducerea sărăciei absolute, însă este necesară continuarea eforturilor de reducere a sărăciei relative pentru a asigura o viață demnă pentru toți. În acest scop, Agenda 2030 țintește segmentele periferice din societate și încurajează orientarea societății într-o direcție care să asigure cetățenilor o viață echitabilă, demnă și prosperă.

Obiective 2021-2027:

- Stabilirea unor standarde durabile de calitate și de cost pentru toate serviciile sociale, vizând în mod special pe cele destinate grupurilor vulnerabile;
- Dezvoltarea unui sistem național de indicatori de incluziune social prin integrarea tuturor bazelor de date din sfera asistenței sociale în regim digitalizat care să țină cont de mobilitatea socială; monitorizarea anuală efectivă a rezultatelor pe baza acestor indicatori;
- Stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă aflate în risc de excluziune prin dezvoltarea măsurilor active de consiliere și asistență socială.

Ținte 2030:

- Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii;
- Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă;
- Consolidarea sistemului național unitar al serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme.

→FOAMETE „ZERO”

România a depășit, în mare măsură, problemele legate de foamete, dar se dezvoltă noi provocări legate de nutriție. Pentru o societate mai sănătoasă, trebuie dezvoltată o agricultură durabilă și conștientizarea importanței nutriției sănătoase.

România deține locul al șaselea în Europa din perspectiva suprafeței agricole utilizate, motiv pentru care eficiența agricolă, consolidarea exploatațiilor agricole și a întreprinderilor de procesare alimentară sunt o prioritate.

Obiective 2021-2027:

- Dezvoltarea unor programe pentru promovarea consumului de alimente sănătoase;
- Continuarea Programului Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România;
- Susținerea producției și diversificarea speciilor autohtone cu valoare genetică ridicată, dar deficitare pe piața internă, în domenii precum legumicultura, creșterea efectivelor la rasele valoroase de ovine, taurine și bivoli, sectorul avicol, colectarea și comercializarea lânii, apicultură, pescuit și acvacultură, inclusiv prin stimularea cercetării-dezvoltării în domeniul agro-alimentar;
- Creșterea numărului de produse recunoscute la nivel european / atestate tradițional / atestate ca rețete consacrate;
- Susținerea și atragerea tinerilor fermieri;
- Creșterea numărului de fermieri active, înregistrați în sistemul de agricultură ecologică și creșterea suprafeței agricole certificate ecologic;
- Creșterea numărului de grupuri aplicante/operatori economici înregistrați pe scheme de calitate naționale și europene;
- Promovarea bunelor practici agricole pentru prevenirea și combaterea poluării solului.

Ținte 2030:

- Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014;
- Finalizarea cadastrului agricol;
- Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018;
- Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite;
- Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone;
- Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole;

- Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și a fructelor de pădure în zona montană;
- Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică.

→ SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE

Îmbunătățirea serviciilor și accesului la asistență medicală de calitate este esențială pentru funcționarea unei societăți durabile centrate pe pacient și prevenție. Trebuie asigurat un cadru adecvat pentru promovarea unui mod de viață sănătos și proactiv, favorizarea activităților sociale, prevenția și educația medicală. Abordarea sănătății și bunăstării populației trebuie să includă și abordarea bolilor psihice și a dizabilităților.

Obiective 2020-2027:

- Promovarea educației în sănătate, a prevenției și a unui mod de viață sănătos;
- Inițierea unui program național pentru susținerea serviciilor de îngrijire de lungă durată pentru persoanele vârstnice sau cu dizabilități;
- Modernizarea și reabilitarea infrastructurii sănătății publice la media standardelor UE, cu accent și pe zona rurală, inclusiv susținerea cercetării în medicină;
- Implementarea unui sistem transparent și fiabil de pătrundere și gestionare a medicamentelor, dispozitivelor, aparaturii și tehnicii medicale pe piața din România, pentru creșterea accesului populației la tehnologii de diagnostic și tratament cât mai noi și performante.
- Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri;
- Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a

eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și medicamente, dar și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor;

- Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate;
- Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE;
- Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme comune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internaționale cu experiență în acest domeniu, ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați;
- Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor;
- Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile;
- Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale;
- Reducerea mortalității cauzate de boli cronice;
- Reducerea consumului de substanțe nocive.

→ **EDUCAȚIE DE CALITATE**

Accesul și participarea la educație de calitate sunt esențiale pentru funcționarea adecvată a unei societăți durabile. Educația nu este doar un proces premergător intrării pe piața forței de muncă. Educația trebuie tratată ca un process care pregătește generațiile tinere pentru provocările viitorului și se derulează pe tot parcursul vieții, încurajând inovația, meritocrația, gândirea critică constructivă, curiozitatea, conduita și emanciparea.

Obiective 2021-2027:

- Creșterea accesului la o educație incluzivă și de calitate, inclusiv prin îmbunătățirea confortului elevului și a curriculumului bazat pe competențe, implementarea pachetului social garantat, crearea cadrului normative pentru serviciile de educație timpurie;
- Promovarea culturii antreprenoriale și a deprinderilor necesare în tot sistemul de educație prin reînființarea și/sau modernizarea atelierelor școlare în învățământul profesional și tehnologic; organizarea de concursuri antreprenoriale bazate pe proiecte cu aplicare practică în și între unitățile de învățământ; încurajarea activităților de mentorat voluntar și a parteneriatelor cu mediul de afaceri pe plan local; extinderea societăților antreprenoriale studențești și încurajarea conlucrării acestora cu agenții economici pe bază de contract prin dezvoltarea de parteneriate între universități și reprezentanții mediului antreprenorial;
- Modernizarea infrastructurii în domeniul educației și formării profesionale conform standardelor UE pentru întregul ciclu educațional, de la educația timpurie antepreșcolară la studiile post-doctorale și învățarea pe tot parcursul vieții pentru dobândirea de cunoștințe și deprinderi relevante pe piața muncii și asigurarea egalității de șanse indiferent de statut social, sex, religie, etnie sau capacități psihomotorii, îmbunătățirea coeficienților din formula de finanțare astfel încât să sprijine mai mult scolile dezavantajate;
- Stabilirea cadrului normativ pentru desfășurarea programelor de formare continuă și stimularea participării la asemenea programe; înființarea centrelor comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; cointerесarea companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe;
- Susținerea procesului de învățământ prin programe educaționale extrașcolare și extra-curriculare care să asigure educația pentru sănătate, educația civică, culturalartistică, științifică, ecologică și educația prin sport.

Ținte 2030:

- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educational;
- Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale;
- Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă;
- Accentuarea rolului, în procesul educational, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt”, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli;
- Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional;
- Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri;
- Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE;
- Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea cointeresării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe;
- Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să

faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul;

- Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor;
- Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile.

→ EGALITATEA DE GEN

Într-o societate dezvoltată, genul cu care se naște cineva nu trebuie să influențeze perspectivele, demnitatea și calitatea vieții persoanei. Populația României este alcătuită din peste 51% femei. Deși s-au înregistrat progrese în domeniul egalității de gen, persistă unele provocări legate de concepțiile populației în privința rolului femeii în societate și familie, participarea femeilor la luarea deciziilor, disparitatea salarială și violența împotriva femeilor.

Obiective 2022-2027:

- Organizarea de campanii de informare și sensibilizare privind partajarea echitabilă a responsabilităților în cadrul gospodăriei și familiei, îmbunătățirea serviciilor sociale relevante și concilierea obligațiilor profesionale cu viața personală și de familie având ca obiectiv creșterea implicării bărbaților în viața de familie și frecventarea cursurilor pentru tineri părinți;
- Reglementarea funcției de expert în egalitatea de șanse între femei și bărbați și a posibilității desemnării persoanelor cu aceste atribuții în toate instituțiile și autoritățile publice, precum și în companiile private cu peste 50 de angajați;
- Crearea unui sistem integrat de monitorizare și raportare privind cazurile de violență domestică;
- Includerea perspectivei de gen în programa școlară și în manuale;
- Organizarea unor campanii de informare și sensibilizare pentru combaterea stereotipurilor de gen în rândul tinerilor;
- Monitorizarea implementării dispozițiilor legale privind sănătatea sexuală și reproductivă și organizarea de campanii de informare

pentru prevenirea și combaterea abuzurilor sexuale și respectarea drepturilor la nediscriminare și identitate.

Ținte 2030:

- Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe;
- Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferile publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare;
- Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică.

→ APĂ CURATĂ ȘI SANITAȚIE

Pentru a prospera, ecosistemele planetei, societatea și economia au nevoie de apă proaspătă și curată, în cantități suficiente. De mai mulți ani, unul dintre elementele politicii UE este protecția sănătății cetățenilor săi prin accesul sigur la apă potabilă de calitate și sanitație.

Obiective 2021-2027:

- Promovarea și valorificarea durabilă a resurselor considerabile ale României de ape minerale (plate sau natural carbogazoase) pentru consum, precum și în scopuri terapeutice; folosirea mai activă a apelor geotermale atât în scopuri energetice, cât și pentru turismul de sănătate (spa);
- Monitorizarea strictă a calității apei potabile destinate consumului populației pentru menținerea în parametrii bio-chimici acceptați;
- Asigurarea accesului la apă potabilă și la canalizare în zonele periferice ale orașelor și sprijinirea racordării unui număr sporit de gospodării la aceste rețele prin grija autorităților locale.

Ținte 2030:

- Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare;
- Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă;
- Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%;
- Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate;
- Îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, reducând proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură;
- Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile.

→ ENERGIE CURATĂ ȘI PREȚURI ACCESIBILE

Cererea de energie este în continuă creștere la nivel global și numai prin eficientizarea și promovarea energiei regenerabile se poate face față nevoilor actuale și ale generațiilor viitoare. Sectorul energetic contribuie în mod esențial la dezvoltarea României prin influența profundă asupra competitivității economiei, a calității vieții și a mediului.

Obiective 2022-2027:

- Revizuirea și completarea cadrului legal, inclusiv în privința legislației fiscale în domeniul petrolului și gazelor; monitorizarea contractelor

negociate și asigurarea transparenței procedurilor; întărirea puterii de decizie și independenței autorităților de reglementare și control;

- Liberalizarea și extinderea pieței de energie și interconectarea sistemelor energetice la nivel național și regional în vederea realizării unei rețele complementare și interactive de servicii (contorizare și rețele inteligente) și reducerii costurilor suportate de consumator;
- Menținerea unui mix energetic optim prin valorificarea resurselor proprii, diversificarea surselor de import și a destinațiilor de export, modernizarea și eficientizarea instalațiilor existente viabile, promovarea surselor regenerabile de energie și a tehnologiilor de conversie cu emisii reduse de carbon;
- Consolidarea politicii de eficiență energetică și protecția consumatorilor;
- Reducerea cu 19% a consumului intern de energie primară. Ținte 2030:
- Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vederea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile;
- Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale;
- Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile;
- Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi;
- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor;
- Susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură.

→ **MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ**

Dezvoltarea durabilă încurajează delimitarea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului și asupra societății. Obiectivul urmărește creșterea economică durabilă și promovează munca și un trai decent pentru toți, indiferent de gen, locație geografică și descendență. Devine vitală implementarea principiului „nimeni nu rămâne în urmă”.

Obiective 2022-2027:

- Continuarea creării premiselor pentru aderarea la Zona Euro prin politici monetare prudente și măsuri de sprijinire a productivității și competitivității economiei românești;
- Sprijinirea activității întreprinderilor mici și mijlocii, a antreprenoriatului în rândul tinerilor prin încurajarea și susținerea financiară a start-up-urilor;
- Inițierea unor programe de formare profesională de bază cu finanțare UE în corelare cu cerințele pieței muncii, cu accent pe segmentele tinere sau social vulnerabile ale populației;
- Încurajarea încheierii de contracte de muncă cu orar flexibil și / sau telemuncă / teleworking (munca de la distanță); asigurarea de facilități și servicii de sprijin pentru îngrijirea copiilor și a membrilor de familie aflați în întreținere;
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program coerent pentru dezvoltarea turismului, inclusiv a agroturismului, generator de locuri de muncă și venituri considerabile, prin îmbunătățirea infrastructurii și căilor de acces la obiectivele turistice, profesionalizarea personalului și valorificarea înțeleaptă a tradițiilor culturale și specificului național;
- Valorificarea potențialului piețelor de capital și altor instrumente de finanțare, inclusiv a parteneriatelor public-privat.

Ținte 2030:

- Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației;
- Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenorialul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare;
- Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă;
- Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică;
- Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți.
- Evoluția societății a impus un mod de viață accelerat, în care pot fi competitive doar acele țări care încurajează inovația, pe lângă o infrastructură rezilientă și o industrie durabilă. Infrastructura modernă este susținută de inovație pentru o industrie eficientă și durabilă. Promovarea industrializării necesită recunoașterea importanței „economiei bazate pe cunoaștere” pentru avantajul competitiv necesar.

Obiective 2022-2027:

- Îmbunătățirea conectivității între localități și regiuni prin sporirea ponderii drumurilor județene și comunale modernizate la 65% în 2027 (în comparație cu 45% în 2020);
- Încurajarea și sprijinirea, în condiții de egalitate, a investițiilor străine directe ca și a eforturilor investiționale proprii ale capitalului autohton

cu accent pe sectoarele de înaltă și medie tehnicitate, creatoare de valoare adăugată sporită și care înglobează realizările de ultimă oră ale cercetării și dezvoltării tehnologice moderne, inclusiv în domeniul industriei de apărare;

- Creșterea bugetului alocat cercetării cu aproximativ 30% anual, cu asigurarea unei distribuții bugetare echilibrate, destinate susținerii cercetării aplicative și inovării, a cercetării fundamentale și de frontieră, cu accent pe domeniile de specializare inteligentă / cu potențial de creștere;
- Dezvoltarea programelor sectoriale de finanțare a cercetării aplicative atât din bugetul de stat, cât și prin stimularea investițiilor private și prin dezvoltare de parteneriate în acest sector.

Ținte 2030:

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți;
- Îmbunătățirea siguranței rutiere;
- Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora;
- Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere;
- Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare;
- Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare;

- Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe.

→ INEGALITĂȚI REDUSE

Inegalitatea este un obstacol în procesul de dezvoltare al unei societăți durabile. Inegalitatea apare în diferite domenii cum ar fi problemele de gen, dificultățile în educație, aspectele financiare etc. Unele grupuri vulnerabile, cum ar fi femeile cu dizabilități sau cele de etnie romă, se confruntă cu discriminare intersecțională, prin care mai multe caracteristici ale grupului sunt supuse fenomenelor discriminatorii, acesta devenind astfel în mod particular dezavantajat.

Acest obiectiv al reducerii inegalităților accentuează caracterul ideal și meritocratic al societății și, totodată, permite tuturor accesul la resurse.

Obiective 2022-2027:

- Reducerea polarizării sociale prin asigurarea creșterii constante, pe bază anuală, a veniturilor mici, alocațiilor pentru copii, tineri, vârstnici și persoane cu dizabilități, pensiilor, ajutoarelor sociale pentru alte grupuri vulnerabile sau defavorizate într-un quantum superior celui mediu pe economie;
- Sprijinirea dezvoltării activităților economice productive în mediul rural, pe lângă cele agricole, prin încurajarea antreprenoriatului, asigurarea accesului la internet pentru munca de la distanță, accesul sporit la serviciile de microfinanțare;
- Creșterea intermedierei financiare în mod durabil cu asigurarea stabilității și credibilității sectorului bancar;
- Promovarea fermă și monitorizarea permanentă a aplicării legislației existente în materie de incluziune socială pentru toate categoriile de cetățeni, inclusiv a persoanelor aparținând minorităților etnice sau de altă natură, în toate domeniile vieții politice, economice, sociale și culturale.
-

Ținte 2030:

- Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate;
- Aproprierea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile;
- Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului.

→ ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE

În România, conform statisticilor Băncii Mondiale, ponderea populației urbane a crescut la 54,4% în 2014, de la 34% în 1960. Conform Eurostat, media UE era de 72,5% în 2014.

Acest proces de urbanizare este într-o continua creștere, obligând orașele să devină deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile, pentru a face față schimbărilor socioeconomice și de mediu.

Obiective 2022-2027:

- Creșterea procentului de proprietăți cadastrate și înregistrate în toate localitățile la 80% pentru construcții și finalizarea înregistrării terenurilor agricole ce fac obiectul subvențiilor acordate de Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, ca element de bază al planificării spațiale și amenajării teritoriului;
- Implementarea programelor existente și adoptarea de măsuri suplimentare pentru avertizarea timpurie, intervențiile de urgență și acțiunile ulterioare de reabilitare prin precizarea responsabilității tuturor factorilor cu atribuții în domeniu în caz de calamități naturale (seisme, inundații, alunecări de teren) sau accidente (deversări sau emisii nocive, incendii extinse etc);
- Pregătirea din vreme a unor planuri de contingență pentru prevenirea și limitarea efectelor previzibile ale schimbărilor climatice;
- Îmbunătățirea calității aerului;

- Creșterea capacității instituționale a autorităților cu responsabilități în domeniul calității aerului de adaptare la cerințele de respectare a obiectivelor de calitate a aerului;
- Valorificarea resurselor culturale specifice pe plan local prin protejarea patrimoniului cultural, identității culturale și îndeletnicirilor tradiționale (artizanale, artistice, culinare); încurajarea dezvoltării în continuare a Agroturismului;
- Promovarea unui set de măsuri teritoriale pentru zonele urbane în vederea dezvoltării acelor funcții și echipamente care pot asigura creșterea competitivității orașelor la nivel european și internațional.

Ținte 2030:

- Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii;
- Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislative;
- Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate;
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială;
- Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic;

- Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului;
- Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului;
- Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural;
- Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului.

→ **CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILE**

Decuplarea creșterii economice de efectele negative asupra mediului necesită un nou model de consum și producție durabil. Dezvoltarea durabilă propune soluția unei producții mai eficiente, a unui management durabil al deșeurilor și activități în concordanță cu principiile protecției mediului. În termeni de consum, reciclarea este imperativă, acest lucru necesitând tranziția spre o economie circulară și conștientizarea cetățeanului de limitele planetei.

Obiective 2022-2027:

- Continuarea eforturilor pe plan național pentru ameliorarea productivității utilizării resurselor prin includerea unor ținte precise, riguros monitorizate, în toate strategiile sectoriale și de dezvoltare în profil teritorial în vederea alinierii la standardele europene și pregătirii trecerii la modelul economiei circulare;
- Tranziția de la modelul economic actual bazat pe producție și consum la economia circulară prin schimbarea mentalității prin educație, schimbarea comportamentului consumatorilor și prin dezvoltarea de mecanisme financiare pentru susținerea perioadei de tranziție;

- Reducerea risipei de alimente pe întregul traseu producție-transport procesare comercializare- consum, de la recoltarea în fermă la eliminarea finală a deșeurilor;
- Popularizarea și promovarea unor modele de producție și consum durabile prin campanii de informare pentru publicul larg și demersuri pentru extinderea acestor bune practici în programele educaționale școlare și extrașcolare;
- Încurajarea companiilor, în special a companiilor mari și transnaționale, să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea în ciclul de raportare;
- Promovarea instrumentelor care conduc la îmbunătățirea performanțelor de mediu, prin campanii de informare și conștientizare privind avantajele obținerii etichetei UE ecologice pentru produse și servicii, precum și a obținerii înregistrării în EMAS de către organizațiile publice sau private;
- Finalizarea cadrului legislativ privind promovarea achizițiilor publice verzi;
- Ameliorarea procesului de urmărire statistico-economică și socială a modelelor de consum și de producție durabilă la nivel național, regional și local;
- Creșterea gradului de pregătire a societății pentru reutilizare și reciclare prin aplicarea ierarhiei de gestionare a deșeurilor; - Introducerea unui cod al sustenabilității care permite o raportare complexă a atitudinii companiilor privind aplicarea principiilor dezvoltării durabile de raportare.

Ținte 2030:

- Trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs;
- Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de

alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare;

- Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030;
- Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastic 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%);
- Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025;
- Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024;
- Implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europene.

→ ACȚIUNE CLIMATICĂ

Impactul schimbărilor climatice, inclusiv schimbarea tiparelor climei, creșterea nivelului mării și a evenimentelor meteorologice extreme afectează România de astăzi. Dacă nu se iau în continuare măsuri de adaptare și diminuare a efectelor acestora, amenințările actuale, cum ar fi siguranța alimentară și deficitul de apă, pot lua amploare.

Obiective 2022-2027:

- Integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în strategiile și politicile de dezvoltare sectorială și armonizarea lor intersectorială;
- Conștientizarea iminenței schimbărilor climatice atât la nivelul politic al instituțiilor statului, cât și în rândul tuturor cetățenilor, indiferent de vârstă.

Ținte 2030:

- Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale;
- Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate;
- Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie;
- Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, rezilientă la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE.

→ VIAȚA ACVATICĂ

Viața marină, clima, economia și bunăstarea socială depind de existența unor mări sănătoase. Schimbările climatice și concurența pentru resursele naturale adaugă presiuni suplimentare asupra mediului marin. Schimbarea climei și exploatarea nedurabilă a mediului acvatic constituie principalele amenințări pentru oceane și mări.

Obiective 2022-2027:

- Dezvoltarea colaborării internaționale cu statele dunărene pentru îmbunătățirea stării ecologice a apelor Dunării și reducerea impactului negativ al afluenților asupra ecosistemelor marine la vărsarea în Marea Neagră;
- Gestionarea durabilă a resurselor acvatice vii printr-o abordare ecosistemică a activităților de pescuit;
- Întărirea capacității României de combatere a pescuitului INN;
- Susținerea programelor de cercetare pentru protecția și conservarea ariilor protejate și a resurselor acvatice vii.

Ținte 2030:

- Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți;
- Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile;
- Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement;
- Atragerea celorlalte state riverane Mării Negre în actul de management durabil al resurselor acvatice vii.

→ VIAȚA TERESTRĂ

Societatea umană a creat o „amprentă” imensă pe Pământ, iar acest impact impune asumarea unei responsabilități sporite, un management responsabil și activități corelate în domeniul protecției mediului. Pădurile sunt fundamentale pentru viața pe planetă. Gestionarea durabilă a acestora are un rol esențial în abordarea provocărilor globale actuale, precum și în combaterea reducerii biodiversității, a degradării solurilor și a prevenirii schimbărilor climatice.

În plus, pădurile reprezintă un furnizor important al unei game largi de servicii ecosistemice care îmbunătățesc calitatea vieții, oferind numeroase avantaje pentru mediu, societate și economie, cum ar fi asigurarea securității alimentare, creșterea disponibilității apei și sporirea protecției așezărilor umane. România a intrat în UE cu un capital natural valoros, în unele cazuri, acesta având caracter de unicat. Această contribuție trebuie să fie recunoscută și apreciată ca atare, inclusiv sub raportul sustenabilității financiare a investițiilor necesare pentru conservarea resurselor și menținerea serviciilor oferite de ecosistemele naturale la standardele stabilite la nivelul ONU și UE.

Obiective 2022-2027:

- Păstrarea poziției României ca țară cu cea mai mare diversitate biogeografică din Europa atât prin integrarea în continuare a politicilor de mediu în toate strategiile naționale și sectoriale relevante, cât și prin îmbunătățirea infrastructurii de mediu, conform standardelor și practicilor UE și prevederilor convențiilor internaționale asumate de România;
- Refacerea și completarea băncilor de date genetice, în special pentru speciile autohtone sau endemice, precum și sprijinirea activităților de cercetare științifică în acest domeniu;
- Asigurarea conservării, restabilirii și utilizării durabile a ecosistemelor de apă dulce terestre și interioare și a serviciilor acestora, în special păduri, zone umede, munți și terenuri aride, în conformitate cu obligațiile prevăzute de acordurile internaționale;
- Atragerea și cointeresarea comunităților locale și a organizațiilor neguvernamentale, inclusiv a asociațiilor de vânătoare și pescuit sportiv, în acțiunile de combatere eficientă a braconajului, precum și de conservare a habitatelor sensibile și a biodiversității; compensarea pierderilor de venit ale proprietarilor de păduri sau de terenuri agricole situate în ariile naturale protejate.

Ținte 2030:

- Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale (în special în luncile Dunării, afluenților acesteia și în Deltă) prin gestionarea integrată a bazinelor hidrografice și zonelor umede;
- Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, zonă umedă unicat în Europa, ca parte a patrimoniului natural european și mondial;
- Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă;

- Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare de interes național și european pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural.

→ **PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE**

Dezvoltarea durabilă este și o paradigmă de funcționare a unei societăți echitabile. Această abordare implică o societate pașnică în care beneficiile dezvoltării durabile promovează accesul la justiție pentru toți și crearea unor structuri legislative și instituționale eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile. Dezvoltarea durabilă poate deveni o abordare funcțională doar dacă societatea va conștientiza și își va însuși această perspectivă ca pe o realitate firească.

Obiective 2022-2027:

- Aplicarea riguroasă a prevederilor legale existente privind combaterea și condamnarea oricăror acte de violență, abuz, exploatare, trafic de persoane sau discriminare de orice fel, îndeosebi în privința copiilor, femeilor sau persoanelor cu dizabilități, indiferent de rasă, religie, gen sau orientare sexuală;
- Reforma regimului de executare a pedepselor prin modernizarea instituțiilor de detenție, consolidarea sistemului de probațiune și aplicarea dispozițiilor legale privind reintegrarea socială a persoanelor față de care s-au dispus sancțiuni privative sau neprivative de libertate;
- Măsuri pentru identificarea unor posibilități de continuare a colaborării interinstituționale, în scopul facilitării reintegrării sociale a persoanelor care au fost sancționate penal;
- Redactarea și începerea implementării unei strategii naționale pentru încurajarea creșterii demografice; - Asigurarea unui tratament corect și nediscriminatoriu pentru cetățenii români aflați temporar la muncă în străinătate prin intervenții oficiale de susținere a intereselor acestora pe lângă autoritățile statelor respective;
- Utilizarea extinsă a tehnicilor digitale avansate în elaborarea și modelarea integratoare a programelor și proiectelor de dezvoltare în

vederea optimizării deciziilor privind stabilirea priorităților și alocarea rațională a resurselor financiare pe criterii de rentabilitate și competitivitate.

Ținte 2030:

- Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție;
- Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice;
- Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe;
- Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor;
- Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată;
- Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile;
- Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile;
- Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).

→ **PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR**

România, ca membră a comunității internaționale și a familiei europene, își asumă responsabilitatea de a se implica în efortul comun pentru sprijinirea dezvoltării durabile. Problemele globale impun soluții globale, această abordare necesită și colaborare, respectiv finanțare publică (națională și internațională) pentru atingerea obiectivelor din Agenda 2030.

Obiective 2022-2027:

- Sprijinirea unor soluții realiste, favorabile țărilor în curs de dezvoltare în cadrul dezbaterilor interguvernamentale din cadrul UE, a ONU, precum și a instituțiilor sale specializate pe tema dezvoltării durabile;
- Încurajarea investițiilor și altor activități economice ale unor întreprinzători din România, precum și a proiectelor bazate pe voluntariat, în special la inițiativa tinerilor, care au ca obiect promovarea principiilor și practicilor dezvoltării sustenabile în țări mai puțin dezvoltate;
- Sprijinirea comunităților de români din străinătate prin asigurarea accesului la cursuri de limbă și cultură românească și dezvoltarea lectoratelor de limbă și literatură română în cadrul universităților din Europa și din lume.

Ținte 2030:

- Majorarea progresivă a cuantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei naționale, având ca obiectiv țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030;
- Sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate;
- Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică;

- Susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional. Prin strategia “Europa 2020” Uniunea Europeană a promovat, în perioada 2014-2020, un model de creștere mai inteligent, mai durabil și mai incluziv, prin care s-a promovat noul concept de dezvoltare europeană, în baza căruia se asigură suport financiar de la bugetul Uniunii Europene și se deschid noi oportunități pentru valorizarea resurselor locale în condițiile unei guvernante economice mai bine coordonate la toate nivelurile de administrare.

În prezent, Comisia Europeană a reînnoit inițiativa “Calea către excelență” pentru a continua să ofere sprijin adaptat și expertiză regiunilor rămase în urmă în ceea ce privește inovarea. Inițiativa va ajuta regiunile să-și conceapă, să-și actualizeze și să-și ajusteze strategiile de specializare inteligentă. Altfel spus, strategiile de inovare care se bazează pe domenii de nișă dețin atuuri concurențiale, înainte de începerea perioadei bugetare 2021-2027.

Totodată, inițiativa va ajuta regiunile să identifice resursele U.E. adecvate pentru finanțarea proiectelor inovatoare și să se asocieze cu alte regiuni care dețin atuuri similare pentru a crea clustere de inovare. Alături de propunerile Comisiei, privind viitoarea politică de coeziune și de noul program “Orizont Europa” și în conformitate cu noua agendă pentru cercetare și inovare a Comisiei, inițiativa “Calea către excelență” este o altă modalitate prin care Comisia ajută regiunile Europei să se pregătească pentru viitor, cu strategii de inovare solide, sprijinite de fondurile U.E. în următorul buget pe termen lung al U.E., pentru perioada 2021-2027. Astfel, prioritățile investiționale mijlocite optim de U.E. sunt:

- Europa mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
- Europa mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- Europa conectată, cu rețele strategice de transport și digitale;

- Europa mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;
- Europă mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în U.E.

În acest sens, redactarea unei strategii de dezvoltare locală integrate în dezvoltarea regională și însușirea acesteia de către factorii de decizie de la nivel local îmbunătățește șansele unei creșteri economice și sociale durabile, incluzive și performante. Includerea proiectelor de dezvoltare locală în noua strategie de dezvoltare locală crește impactul vizat de aceasta. Lipsa unei strategii de dezvoltare locală, a unei viziuni strategice împărtășite de comunitate, ar conduce la creșterea gradului de vulnerabilitate economică la apariția unor riscuri sociale și economice. Evitarea unor astfel de riscuri și vulnerabilități constituie un element definitoriu pentru a formula o viziune globală, coerentă și modernă asupra procesului de dezvoltare durabilă a localității, pentru perioada 2022-2027, cu corelare cu cea a județului Gorj și a Regiunii Sud-Vest.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Căpreni pentru perioada 2022 – 2027 își propune să se alinieze la obiectivele generale prin:

- reducerea șomajului și combaterea sărăciei prin dezvoltarea de noi locuri de muncă;
- măsuri eficiente de incluziune socială;
- implicarea activă în reducerea abandonului școlar în învățământul preuniversitar;
- creșterea eficienței energetice a gospodăriilor și locuințelor și creșterea spațiului de locuit inclusiv prin dezvoltarea unor programe de realizare a unor locuințe sociale;
- sprijinirea tinerilor, a micilor fermieri, dar și a întreprinderilor mici și mijlocii care doresc să investească în sectorul agricol și non-agricol;
- gestionarea riscurilor în cazul hazardelor naturale;

- utilizarea eficientă a resurselor.

1.3. Contextul european

În cadrul bugetului pe termen lung al Uniunii Europene pentru perioada 2022 – 2027, Comisia Europeană propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a Uniunii Europene. Sunt propuse cinci priorități investiționale în cadrul UE:

- Europa mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și alte forme de sprijin;
- Europa mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- Europa conectată, cu rețele strategice de transport și digitale;
- Europa mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;
- Europa mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Strategia UE pentru Dezvoltare Durabilă, ce reprezintă fundamentul Strategiei Naționale a României în domeniu, completează Strategia de la Lisabona și se dorește a fi un catalizator pentru cei ce elaborează politici publice și pentru opinia publică, în scopul schimbării comportamentului în societatea europeană și, respectiv, în societatea românească și implicării active a factorilor decizionali, publici și privați, precum și a cetățenilor în elaborarea, implementarea și monitorizarea obiectivelor dezvoltării durabile. Responsabilitatea pentru implementarea Strategiei revine Uniunii Europene și statelor sale membre, implicând toate componentele instituționale la nivel comunitar și național.

Este subliniată, de asemenea, importanța unei strânse conlucrări cu societatea civilă, partenerii sociali, comunitățile locale și cetățenii pentru atingerea obiectivelor dezvoltării durabile.

În acest scop, sunt identificate patru obiective-cheie:

- Protecția mediului, prin măsuri care să permită disocierea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului;
- Echitatea și coeziunea socială, prin respectarea drepturilor fundamentale, diversității culturale, egalității de șanse și prin combaterea discriminării de orice fel;
- Prosperitatea economică, prin promovarea cunoașterii, inovării și competitivității pentru asigurarea unor standarde de viață ridicate și unor locuri de muncă abundente și bine plătite;
- Îndeplinirea responsabilităților internaționale ale UE prin promovarea instituțiilor democratice în slujba păcii, securității și libertății, a principiilor și practicilor dezvoltării durabile pretutindeni în lume.

Pentru a asigura integrarea și corelarea echilibrată a componentelor economice, ecologice și socio-culturale ale dezvoltării durabile, Strategia UE statuează următoarele principii directoare:

- Promovarea și protecția drepturilor fundamentale ale omului;
- Solidaritatea în interiorul generațiilor și între generații;
- Cultivarea unei societăți deschise și democratice;
- Informarea și implicarea activă a cetățenilor în procesul decizional;
- Implicarea mediului de afaceri și a partenerilor sociali;
- Coerența politicilor și calitatea guvernării la nivel local, regional, național și global;
- Integrarea politicilor economice, sociale și de mediu prin evaluări de impact și consultarea factorilor interesați;
- Utilizarea cunoștințelor moderne pentru asigurarea eficienței economice și investiționale;
- Aplicarea principiului precauției în cazul informațiilor științifice incerte;
- Aplicarea principiului “poluatorul plătește”.

Politica de coeziune menține investițiile în toate regiunile, pe baza a trei categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare se bazează pe PIB-ul pe cap de locuitor, introducându-se noi criterii precum șomajul în rândul tinerilor, nivelul scăzut de educație și schimbări climatice pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren.

Simplificare: reguli mai scurte, mai puține și mai clare Pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

Un cadru mai flexibil Noul cadru reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări. În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

Mai multe oportunități pentru sinergii în setul UE de instrumente bugetare Cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de strategii de integrare a migrantilor la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie: Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migrantilor în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor socială și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus+.

Interreg: eliminarea obstacolelor transfrontaliere și sprijinirea proiectelor interregionale pentru inovare Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni. Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european. Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

Mai multe eforturi de comunicare pentru a îmbunătăți vizibilitatea politicii de coeziune Pentru o Europă tot mai apropiată de cetățeni, se pune mai mult accent pe necesitatea de a comunica mai bine rezultatele pozitive ale politicii de coeziune. Statele membre și regiunile au consolidat cerințele de comunicare, de exemplu în ceea ce privește organizarea de evenimente pentru inaugurarea proiectelor mari cu finanțare de la UE și dezvoltarea unor planuri de informare prin rețelele sociale. În același timp, comunicarea pe tema proiectelor finanțate de la UE se simplifică, introducându-se un singur branding pentru toate fondurile UE, un portal unic unde apar toate finanțările disponibile pentru întreprinderi și o bază de date unică pentru proiecte gestionată de Comisie.

1.4. Contextul național

Strategia de dezvoltare a României se pliază pe Strategia Uniunii, respectând cele 5 puncte de dezvoltare indicate de Comisia Europeană, respectiv: o Europă mai inteligentă, o Europă mai verde, o Europă mai conectată, o Europă mai socială și o Europă mai apropiată de cetățenii săi. În acest sens, redactarea unei strategii de dezvoltare locală integrate în dezvoltarea regională și însușirea acesteia de către factorii de decizie de la nivel local îmbunătățește șansele unei creșteri economice și sociale durabile, incluzive și performante. Includerea proiectelor de dezvoltare locală în noua strategie de dezvoltare locală crește impactul vizat de aceasta. Lipsa unei strategii de dezvoltare locală, a unei viziuni strategice împărtășite de comunitate, ar conduce la creșterea gradului de vulnerabilitate economică la apariția unor riscuri sociale și economice. Evitarea unor astfel de riscuri și vulnerabilități constituie un element definitoriu pentru a formula o viziune globală, coerentă și modernă asupra procesului de dezvoltare durabilă a localității, pentru perioada 2022-2027, cu corelare cu cea a județului Gorj și a Regiunii Oltenia.

Strategia de Dezvoltare Locală pentru perioada 2022-2027a comunei Căpreni își propune să se alinieze la obiectivele generale prin:

- reducerea șomajului și combaterea sărăciei prin dezvoltarea de noi locuri de muncă;
- măsuri eficiente de incluziune socială;
- implicarea activă în reducerea abandonului școlar în învățământul preuniversitar;
- creșterea eficienței energetice a gospodăriilor și locuințelor și creșterea spațiului de locuit inclusiv prin dezvoltarea unor programe de realizare a unor locuințe sociale;
- sprijinirea tinerilor, a micilor fermieri, dar și a întreprinderilor mici și mijlocii care doresc să investească în sectorul agricol și non- agricol;
- dezvoltarea turismului, agroturismului și ecoturismului ca motor de dezvoltare locală;
- gestionarea riscurilor în cazul hazardelor naturale;
- utilizarea eficientă a resurselor.

Obiectiv 1 - “O Europă mai inteligentă” transpus la nivel național

CERCETARE INOVARE	ȘI	-Integrarea ecosistemului CDI național în Spațiul de cercetare European; -Crearea unui sistem atractiv de inovare în industrie, pentru toate tipurile de inovare (de produs, de proces, organizațională și marketing); -Sprijinirea creării de noi companii inovative și creșterea ratei de supraviețuire a acestora.
DIGITALIZARE		-Creșterea gradului de digitalizare a serviciilor publice pentru societatea românească; -Digitalizare pentru creșterea siguranței și îmbunătățirii serviciilor de mobilitate și transport; -Soluții IT și digitizare în domeniul sănătății.
COMPETITIVITATE		-Facilitarea accesului la finanțare pentru IMM-uri, inclusiv prin încurajarea finanțării inițiale și timpurii a start-upurilor cu potențial inovativ ridicat; -Consolidarea competitivității economiei românești; -Sprijinirea creării de noi companii și creșterea ratei de supraviețuire a acestora.
SPECIALIZARE INTELIGENTĂ		-Dezvoltarea competențelor profesionale adecvate cerințelor mediului de afaceri în contextul unei economii bazate pe cunoaștere; -Susținerea capacității administrative a structurilor din cadrul mecanismului integrat regional și național de descoperire antreprenorială.

Obiectiv 2 - “O Europă mai verde” transpus la nivel național

ENERGIE	-Promovarea eficienței energetice; -Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră; -Promovarea energiei din surse regenerabile; -Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare.
SCHIMBĂRI CLIMATICE, RISCURI, APĂ	-Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor; -Promovarea gestionării sustenabile a apei, inclusiv cea uzată;
ECONOMIA CIRCULARĂ	-Promovarea tranziției către o economie circulară prin extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel județean și îmbunătățirea sistemelor integrate existente.
BIODIVERSITATE	-Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi și reducerea poluării.
MOBILITATE URBANĂ	-Mobilitate națională, regională și locală sustenabilă în fața schimbărilor climatice; -Dezvoltarea rețelelor regionale și locale de transport; -Reducerea emisiilor de carbon.

Obiectiv 3 - “O Europă mai conectată” transpus la nivel național

CONECTIVITATE	-Dezvoltarea rețelelor de transport rutier și pe cale ferată; -Investiții în infrastructura și suprastructura portuară; -Dezvoltarea terminalelor intermodale.
BROADBAND	-Îmbunătățirea conectivității digitale prin banda largă Broadband de mare capacitate.

Obiectiv 4 - “O Europă mai socială” transpus la nivel național

OCUPARE	-Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupuri defavorizate pe piața muncii; -Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii prin dezvoltarea de mecanisme coerente și sustenabile; -Promovarea adaptării la schimbare a angajaților, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și a unui mediu de lucru sănătos.
EDUCAȚIE	-Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii; -Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate; -Promovarea învățării pe tot parcursul vieții.
INCLUZIUNE SOCIALĂ	-Promovarea integrării socio-economice pentru comunitățile defavorizate sau a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială; -Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate durabile și accesibile; -Modernizarea sistemelor de protecție socială.

Obiectiv 5 - O Europă mai aproape de cetățenii săi transpus la nivel național

DEZVOLTARE TERITORIALĂ INTELIGENTĂ	-Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic, al patrimoniului cultural și a securității inclusiv în zonele rurale prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității.
---	---

II. REGIUNEA DE DEZVOLTARE OLTENIA

Sud-Vest Oltenia este o regiune de dezvoltare a României, creată în anul 1998. Precum celelalte regiuni de dezvoltare, nu are puteri administrative, funcțiile sale principale fiind co-ordonarea proiectelor de dezvoltare regională și absorbția fondurilor de la Uniunea Europeană. Regiunea de dezvoltare Sud-Vest este alcătuită din 5 județe : Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt și Vâlcea.

Acestea sunt aflate în proporție de 82,4% în regiunea istorică Oltenia.

Geografie

Regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia este situată în partea de sud-vest a României (de unde i se trage și numele), între meridianele de 22°2' și 24°2' și paralelele de 43°3' și 45°3', acoperind 29.212 km², adică 12,25% din suprafața României. Are o populație de 2.330.792 locuitori cu o densitate de 79,8 loc./km². Potrivit recensământului din 2002, alți 1.857.013 locuitori ai României au locul nașterii în Regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia.

Din punct de vedere administrativ, Regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia include 5 județe (Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea), cu localitățile structurate, în anul 2005, în 40 orașe, din care 11 municipii, 408 comune și 2.066 de sate.

Agricultura

În zona sudică a regiunii culturile cerealiere ocupă mari suprafețe, în special în județele Olt, Dolj și sudul Mehedințiului. În zonele deluroase din Gorj și Vâlcea livezile ocupă arii importante.

Cea mai cultivată specie pomicolă este prunul din care se produce țuică, o băutură specifică zonei; de asemenea se mai cultivă mărul, nucul (la Râmnicu Vâlcea se găsește o cunoscută stațiune de cercetare), piersicul, caisul și smochinul fiind specifice zonelor mai calde din sud și vest. În zonele montane din nord (în partea de nord a județelor Vâlcea și Gorj și în vestul județului Mehedinți) locul culturilor agricole este luat de păduri și pajiști montane. În zonele Drăgășani, Drăgănești, Segarcea, Strehaia și Dăbuleni podgoriile ocupă suprafețe extinse; dacă în zona Drăgășani predomină soiurile nobile de viță de vie, în restul regiunilor soiurile cele mai frecvente sunt cele hibrid din care se produce cunoscutul zaibăr.

În zona luncii Oltului se practică legumicultura, iar în zona orașului Dăbuleni se cultivă pepeni verzi.

Resursele naturale

Cele mai importante resurse sunt cele energetice: petrolul și gazele naturale cu centre de exploatare la Brădești, Ghercești, Coșoveni (Dolj), Țicleni, Bustuchin (Gorj), Băbeni (Vâlcea), Iancu Jianu, Potcoava, Cungrea, Poboru, Corbu, Icoana (Olt) și lignit exploatat de Compania Națională a lignitului Oltenia în județele Gorj și vestul Vâlcei.

Industria

Cel mai important centru industrial este Craiova, urmată de celelalte reședințe de județ. Cea mai importantă ramură industrială în Oltenia este cea energetică.

Pe ramuri:

- industria energetică: termocentrale: Turceni, Rovinari, Ișalnița (toate cu puteri instalate de peste 1000MW), Craiova II, Govora-Râmnicu Vâlcea; hidrocentrale: Porțile de fier I, Porțile de fier II, Lotru-Ciunget, sistemul hidroenergetic de pe Olt;
- industria metalurgică: ALRO Slatina, TMK-ARTROM Slatina;

- industria constructoare de mașini: automobile - Ford Craiova, componente de automobile - Craiova, fabrica de roți auto Drăgășani, avioane - fabrica de la Craiova, mijloace de transport feroviar - Electroputere Craiova, ROMVAG Caracal, fabrica de osii și boghiuri de la Balș, șantiere navale - Drobeta Turnu Severin, Orșova, fabrici de utilaj agricol - Craiova, Balș, fabrici de armament - Sadu-Bumbești Jiu (Gorj), Filiași, Drăgășani;
- industria chimică: OLTCHIM Râmnicu Vâlcea, Uzinele Sodice Govora, DOLJCHIM Craiova, Pirelli Slatina, fabrica de apa grea de la Halânga (Mehedinți);
- industria materialelor de construcții: Bârsești (Gorj), Ișalnița-Craiova. industria lemnului: Râmnicu Vâlcea, Târgu Jiu, Drobeta Turnu Severin (aici se produce și celuloză și hârtie), Brezoi, Băbeni;
- industria textilă: Slatina, Scornicești, Motru, Caracal, Tismana;
- industria alimentară: morărit și panificație la Râmnicu Vâlcea (Velpitar, Boromir), Slatina, Craiova, Caracal etc., fabrici de ulei: Podari-Craiova, de zahăr: Podari-Craiova, Corabia, de conserve din legume și fructe: Caracal, Râmnicu Vâlcea, de preparate din carne: Caracal (fabrica de pate Hame), Râmnicu Vâlcea, Potcoava-Olt etc., de bere: Craiova, Râmnicu Vâlcea, de vinuri: Segarcea, Strehaia, Drăgășani.

III. PREZENTAREA JUDEȚULUI GORJ

Județul Gorj este așezat în partea sud-vestică a României. Se învecinează la est cu județul Vâlcea, la nord cu județul Hunedoara, la nord-vest cu județul Caraș-Severin, la sud-vest cu județul Mehedinți și la sud-est cu județul Dolj.

Suprafața Județului Gorj se întinde pe o suprafață de 5 602 km², ocupând 2,34 la sută din teritoriul țării.

Clima

Datorită așezării județului în partea de sud-vest a țării, acesta are o climă temperat-continentală cu influențe mediteraneene.

Temperatura medie multianuală este de +10,2 grade Celsius. Cantitatea medie multianuală de precipitații diferă în funcție de zonă, fiind mai redusă la câmpie, respectiv 500-600 mm, și mai ridicată în zonele montane, peste 1 500 mm. Direcția predominantă a vânturilor este dinspre nord, în zona montană, iar în zonele depresionare dinspre sud și sud-est.

Forme de relief

Relieful județului Gorj este dispus în trei trepte care coboară de la nord către sud. În partea de nord se găsesc Munții Godeanu, Vâlcău și Parâng care aparțin Carpaților Meridionali. În această zonă se află cele mai înalte vârfuri din județ, respectiv Parângul Mare 2 519 m, Mohoru 2 337 m, Godeanu 2 229 m și Păpușa 2 136 m. Subcarpații Getici formează a doua treaptă a reliefului, fiind dispuși între râurile Motru și Olteț. Cea mai de jos treaptă este formată de dealurile sudice, care se întind de-a lungul platoului Getic. În această zonă se înregistrează cea mai mică înălțime din județ, respectiv 100 m în localitatea Picu din Valea Jiului.

Resurse naturale

În subsolul județului Gorj se găsesc importante zăcăminte de cărbune, respectiv lignit în bazinele Motru și Rovinari. În bazinul Motru se găsește lignit la: Horăști, Roșiuța, Lupoia, Leurda și Ploștina, iar în bazinul Rovinari la: Cicani, Beterega, Gârla, Mătășari, Roșia-Jiu, Rovinari și Urdari.

De asemenea găsim antracit la Schela, petrol la: Țicleni, Hurezani, Bâlteni, Albeni, Scoarța, Bustuchin, gaze naturale la: Țicleni, Hurezani, Logrești, Bustuchin, grafit la Baia de Fier și Polovragi, calcare la Suseni, marne la Bârsești, dolomită la Tismana, argilă refractară la Schela și Viezuroiu. În județul Gorj se găsesc de asemenea izvoare de ape minerale cu importante proprietăți terapeutice la: Țicleni, Săcelu, Glogova și Bălănești.

Rețeaua hidrografică

Județul Gorj este străbătut de la nord spre sud de râul Jiu. Acesta colectează apele de la majoritatea râurilor care trec pe teritoriul județului. În partea de nord-vest apele sunt colectate de râul Cerna, iar în partea de nord-est de cursul superior al Oltețului.

La origini Jiul este format din două ramuri, Jiul de vest, care adună apa din mai multe pâraie ce izvorasc din Munții Vâlcăni, Godeanu și Retezat, și Jiul de est, cu izvoare în versantul nordic al Parângului. Principalii afluenți ai Jiului care străbat și teritoriul județului Gorj sunt: Gilort, Motru, Tismana, Bistrița, Gorjeana, Jaleș și Șușița. Cele mai mari lacuri care se găsesc pe teritoriul județului sunt antropice și au fost construite în scop hidroenergetic pe râurile Cerna, Motru, Tismana, Bistrița, Jiu, Gilort și Olteț. Lacurile naturale mai importante sunt cele glaciare: Gâlcescu, Tăuri, Slăveiu, Mija, Pasărea și Godeanu.

Populație

Din datele publicate de Institutul Național de Statistică rezultă că la 1 iulie 2012 populația județului Gorj era de 372 719 locuitori, reprezentând 1,86% din populația țării, cu o densitate medie de 66,5 locuitori pe km². Din totalul populației, 184 271 persoane, respectiv 49,44 la sută, sunt de sex masculin și 188 448 persoane, respectiv 50,56 la sută, sunt de sex feminin. În ceea ce privește repartizarea pe

medii, 176 887 persoane, respectiv 47,46 la sută, trăiesc în mediul urban, iar 195 832 persoane, respectiv 52,54 la sută, trăiesc în mediul rural. Structura etnică a populației județului Gorj la Recensământul populației din anul 2011 se prezintă astfel: 321 686 români, 6 698 romi, 134 maghiari, 28 italieni, 24 ucraineni, 22 germani, 17 sârbi, 11 turci, 11 ruși-lipoveni, 10 cehi, 8 greci, 7 slovaci, 3 chinezi, 48 persoane de altă etnie și 12 887 persoane la care această informație nu este disponibilă.

Număr de localități

Județul Gorj cuprinde, din punct de vedere administrativ, 9 orașe din care 2 municipii, 61 comune și 411 sate. Reședința județului este municipiul Târgu Jiu.

Al doilea municipiu din județ este orașul Motru. Celelalte orașe sunt: Bumbști-Jiu, Novaci, Rovinari, Târgu Cărbunești, Tismana, Turceni și Țicleni.

Scurte prezentări ale reședinței de județ și ale principalelor orașe

Municipiul Târgu Jiu, reședința județului Gorj, cu o populație de 82 504 locuitori înregistrați la Recensământul populației și locuințelor din anul 2011, este așezat pe râul Jiu de la care i se trage și numele.

Prima atestare documentară a orașului datează din anul 1406 fiind menționat sub numele de Jiu într-o poruncă dată mănăstirii Tismana de către voievodul Mircea cel Bătrân. În anul 1611 în timpul domniei lui Radu Mihnea este menționat ca așezare orășenească având jude și pârgari. Încă din secolul al XV-lea Târgu Jiu îndeplinește funcția de reședință a Gorjului. Dezvoltarea municipiului a fost înlesnită în timp de situarea sa la încrucișarea unor drumuri importante spre Craiova, Petroșani, Drobeta-Turnu Severin, Râmnicu Vâlcea, precum și de construirea în 1888 a căii ferate Filiași – Târgu Jiu. La 14 octombrie 1916 la Podul Jiului se dau lupte la care participă și locuitorii orașului care opresc înaintarea germanilor. Pentru cinstirea eroilor căzuți în Primul Război Mondial se inaugurează în anul 1938 Ansamblul Monumental 5 „Calea Eroilor” care cuprinde Coloana fără sfârșit, Poarta sărutului, Aleea scaunelor și Masa tăcerii, opere ale marelui sculptor născut pe meleaguri gorjene, Constantin Brâncuși. Municipiul Motru este al doilea oraș ca mărime din județul Gorj, având o populație

de 19 079 locuitori. Este atestat documentar pentru prima oară în hrisoavele de la Tismana în anul 1385 și ulterior în anul 1444 sub denumirea de Ploștina. Dezvoltarea orașului are loc în perioada de avânt al mineritului, respectiv a exploatărilor de lignit din zonă. Astfel, în 1968 mai multe localități din zonă intră în componența orașului. Este declarat municipiu la 18 octombrie 2000. Orașul Rovinari, cu o populație de 11 816 locuitori este amplasat pe albia majoră a râului Jiu în Podișul Getic, la 25 km sud-vest față de municipiul Târgu Jiu.

Principalele activități economice care se desfășoară în zonă se referă la exploatarea lignitului din bazinul carbonifer Motru – Rovinari și producerea energiei electrice în Complexul Energetic Rovinari. Orașul Bumbești-Jiu este situat în partea de nord a județului Gorj la ieșirea Jiului din defileu. Zona a fost locuită încă din antichitate fapt dovedit de rămășițele unui castru roman. Prima atestare documentară datează din 14 septembrie 1696. Oficiul Vamal din localitate asigură legăturile dintre Regat și Transilvania. Cu o populație de 8 932 locuitori, orașul se împarte în două zone urbanistice distincte: Bumbești, fostul sat Bumbești-Jiu, format din case cu arhitectură veche, și Valea Sadului care este un cartier de blocuri și unități comerciale construit în anii 1940 – 1950 pentru muncitorii de la fabrica de armament. Orașul Târgu Cărbunești este situat în partea de nord-est a județului. În prezent are o populație de 8 034 locuitori. În anul 2013 aici s-a inaugurat cel mai mare parc fotovoltaic din țară construit pe o suprafață de aproximativ 50 hectare. Orașul Turceni, cu o populație de 7 269 locuitori, este situat în nordul județului. Orașul s-a dezvoltat în jurul a două mari obiective industriale, respectiv Termocentrala Turceni și Hidrocentrala Turceni. Orașul Tismana, cu o populație de 7 035 locuitori, își leagă existența de Mănăstirea Tismana situată în nordul localității, pe valea râului cu același nume. Pe lângă activitatea turistică, în localitate se produc covoarele Tismana și Oltenia, simboluri ale artei tradiționale oltenești. Un rol important în dezvoltarea localității îl joacă și hidrocentralele Sistemului Energetic Cerna – Motru – Tismana.

Monumente istorice, de arhitectură și artă, muzee, instituții culturale

Rețeaua instituțiilor și așezămintelor culturale din județul Gorj cuprinde: un teatru – Teatrul Dramatic „Elvira Godeanu” din Târgu Jiu, ansamblul artistic profesionist „Doina Gorjului”, 203 biblioteci din care 62 publice.

Cele mai vizitate muzee din județ sunt: Muzeul Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu”, Muzeul Arhitecturii Populare Gorjenești de la Curtișoara, Muzeul Sătesc Lelești, Muzeul Sătesc Arcani, Casa Memorială Tudor Vladimirescu din satul Vladimir, Casa Memorială Ecaterina Teodorescu din Târgu Jiu, Monumentul Proclamației de la Padeș. Un loc aparte îl ocupă Casa Memorială Constantin Brâncuși din satul Hobița, comuna Peștișani, declarată monument istoric, care este o replică a casei în care s-a născut Brâncuși. Ea adăpostește în prezent obiecte care au aparținut familiei, o colecție de albume, scrisori, cărți și alte documente referitoare la viața și activitatea lui Constantin Brâncuși

Din datele Direcției Județene pentru Cultură și Patrimoniu Național Gorj rezultă că în județ sunt înscrise pe lista monumentelor istorice un număr de 511 poziții care reprezintă: 46 monumente și situri arheologice, 352 monumente istorice, 4 ansambluri urbane, 24 monumente de for public și 28 monumente memoriale. Dintre acestea se remarcă Ansamblul Monumental „Calea Eroilor”, cuprins în patrimoniul UNESCO, din municipiul Târgu Jiu. Alte obiective specifice județului sunt culele, denumire care provine de la cuvântul turcesc kule (turn).

Dintre aceste construcții specifice pentru supraveghere și apărare împotriva dușmanului se mai păstrează și azi: Cula de la Curtișoara, Cula Crăsnaru, Cula din Șiacu și Casa-culă din Glogova. Cele mai importante lăcașe de cult sunt: Mănăstirea Tismana care datează din timpul domniei lui Vlaicu Vodă (1364-1377) fiind construită inițial sub forma unei biserițe de lemn de tisă. Mănăstirea Polovragi cu o vechime de peste 500 ani, ridicată inițial în anul 1505. A fost ulterior pictată în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu, care este considerat al treilea ctitor al acesteia. Mănăstirea Crasna a fost întemeiată în anul 1636. Ansamblul cuprinde o biserică construită în stil bizantin cu pictura în frescă realizată în anul 1757. Mănăstirea Lainici, situată în defileul Văii Jiului, s-a dezvoltat în jurul unei biserici de lemn. Are picturi originale care se păstrează din anul 1817. Alte obiective înscrise în lista monumentelor istorice sunt: Biserica de lemn cu pridvor „Sfântul Vasile” din satul Pieptani, Biserica de lemn „Sfântul Ioan Botezătorul” din Fărcășești, Biserica de lemn „Sfântul Nicolae” din

Negomir, Biserica de lemn „Sfinții Împărați” din Curteana și Biserica de lemn „Sfinții Arhangheli” din Ceauru, una dintre bisericile de lemn de mare valoare arhitecturală și una dintre cele mai vechi de acest tip păstrate în județul Gorj.

Obiective turistice și unități de cazare

La 31 decembrie 2012 în județul Gorj activau 79 unități de cazare turistică, din care: 22 hoteluri și moteluri, 4 hosteluri, 7 cabane turistice, 2 vile turistice și bungălouri, 18 pensiuni turistice, 25 pensiuni agroturistice, un popas turistic, cu o capacitate totală de 2 509 locuri. Indicele de utilizare netă a locurilor de cazare în anul 2012 a fost de 23,8 la sută. În județul Gorj, la Rânca (1 600 m), se află cea mai renumită stațiune de schi din Carpații Olteniei, situată la poalele Vârfului Păpușa, în Munții Novaciului din Masivul Parâng. Se remarcă de asemenea Stațiunea balneoclimaterică Săcelu care beneficiază de izvoare minerale sulfuroase, clorurate, iodurate, bromurate, indicate în tratarea mai multor afecțiuni. Pe lângă obiectivele antropice prezentate anterior, în județ se găsesc și o mulțime de obiective turistice naturale, din care menționăm:

- rezervații naturale: Parcul Național Defileul Jiului, Rezervația naturală Piatra Cloșanilor, Rezervația naturală Piatra Sfinxul Lainicilor, Rezervația naturală Muntele Oslea, Rezervația naturală Parâng;
- Novaci, Rezervația naturală Pădurea Tismana;
- Pocruia, Rezervația naturală Dumbrava Tismanei;
- peșteri și fenomene carstice: Peștera Martel, Peștera Lazului, Peștera Gura Plaiului, Peștera Iedului, Peștera Muierii, Peștera Polovragi și Peștera Cloșani;
- chei pe văile unor râuri: Cheile Oltețului, Cheile Sohodolului, Cheile Galbenului, Cheile Corcoaiei, Cheile Șușiței, Cheile Pătrunsa, Cheile Gropului Sec;
- lacuri naturale situate în circuri glaciare: Lacul Mija, Lacul Gâlcescu;
- lacuri de acumulare: Lacul Valea lui Iovan și Complexul lacustru Vaja
- Clocotiș.

IV. PREZENTAREA COMUNEI CĂPRENI

4.1. Prezentarea generală a comunei Căpreni

Comuna Căpreni face parte din teritoriile de veche locuire umană a județului Gorj și a țării. Condițiile mediului geografic, prielnice omului și activității sale, au favorizat existența și continuitatea populației în așezări omenești bine dezvoltate și cu viață socială și economică îndelungată din cele mai vechi timpuri și până în zilele noastre.

Situată în partea de sud-est a județului Gorj, comuna Căpreni se învecinează la nord cu comunele Hurezani și Vladimir, la sud cu comunele Țânțăreni și Stoina, la est cu comuna Stejari și la vest cu comuna Turburea, cuprinzând între aceste limite suprafața totală de 5.729,9 ha.

Față de principalele centre de interes ale județului, comuna se află la 55 km față de municipiul Tg. Jiu, reședința județului, la 31 km de Tg. Carbunești, orașul cel mai apropiat, și la 7 km de comuna Stoina.

Relieful

Comuna Căpreni este amplasată pe fundamentul scufundat al depresiunii Getice, peste care s-a depus o cuvertură sedimentară cu grosime ce depășește pe alocuri 4000-5000 m.

Procesul de litogeneză declanșat odată cu scufundarea senoniană a continuat cu intermitențe până la începutul Cuaternarului. Complexul litologic de suprafață este constituit dintr-o alternativă de pietrișuri și nisipuri cu intercalații de argile și marne, având grosimi cuprinse între 70-120 m.

În aceste depozite a fost sculptat actualul relief de tip colinar-deluros cu altitudini de aproape 400 m, zonă puternic fragmentată de afluenții indirecti ai Jiului prin pâraul Amaradia.

Relieful este alcătuit din culmi orientate pe direcția nord-sud care despart atât satele componente ale comunei cât și teritoriul administrativ al localității de comunele învecinate.

În structura petrografică se evidențiază depozite de pietrișuri cristaline și nisipuri așezate peste marne, nisipuri pliocene dispuse monoclinal, suprafețe interfluviale netede din ce în ce mai largi care sunt acoperite spre sud de depozite leossiale.

Direcția văilor și a interfluxului este în general nord-sud, însă sunt și dispoziții în serii divergente, tipice câmpiilor piemontane. Direcția nord-sud a văilor și culmilor face dificilă circulația est-vest mai ales în zona deluroasă.

Structura petrografică și panta pronunțată a unor mari suprafețe de teren au condus la eroziunea lineară a acestora, având drept rezultat formarea rețelei elementare de văi cu pantă mare de scurgere și înclinare pronunțată a versanților, ca și alunecările de teren în adâncime. Acestea sunt cele care conduc la degradări de amploare producând o malformare totală a suprafețelor afectate.

Alunecări de teren în primăvara-vara anului 2004 – zona Brătești.

Clima

Partea vestică a Podișului Getic în care se încadrează și comuna Căpreni, este situată în aria de influență a circulației submediteraneene.

În interferență ajung aici și mase de aer continental est-europene.

Valorile frecvenței și viteza vântului la stația Tg. Logrești arată că frecvențele cele mai ridicate le înregistrează vânturile de nord-est și sud-vest în procent de aproximativ 25%, iar masele de aer de origine sudică și nordică în procent de 3% fiecare, ele rezultând din canalizarea, în lungul văilor, a curenților de aer din nord-est și sud-vest. În lunile de iarnă, masele de aer din nord-est și est dețin procentul cel mai ridicat. În perioada caldă, circulația din vest și sud-vest este mai activă.

Această dinamică atmosferică are implicații directe în regimul celorlalte elemente climatice. Valoarea medie anuală a precipitațiilor atmosferice se încadrează între 600-700 mm/an cu două maxime distincte în perioadele mai-iunie și octombrie-noiembrie, cele patru luni cu precipitații abundente însumând peste 40% din cantitatea anuală de precipitații. De menționat că regimul anual este extrem de neregulat, înregistrându-se diferențe cantitative de la un an la altul, precum și valori maxime în 24 ore. Anotimpul cald al anului este intervalul în care se înregistrează cantități mari în timp scurt, când precipitațiile cad frecvent sub formă de averse.

Numărul zilelor cu precipitații la nivelul comunei Căpreni este în medie de 55 zile/an, din care 22 de zile pot avea caracter solid, stratul de zăpadă menținându-se până la 60 de zile.

Deși cantitatea de apă rezultată din precipitații depășește media pe țară, în sezonul cald, datorită evapotranspirației, apare un deficit de umiditate ce influențează negativ vegetația, iar intervalul rece se caracterizează prin exces de umiditate.

Temperatura medie anuală are valori cuprinse între 9°-10° C. Temperatura medie a lunii iulie (cea mai călduroasă) este de cca. +23° C, iar media lunii ianuarie (cea mai răcoroasă) este de -3°C. Primul îngheț apare după 25 octombrie, iar ultimul se înregistrează de obicei pe la jumătatea lunii aprilie.

Evoluția elementelor climatice prezintă trăsături locale în raport cu succesiunea celor patru anotimpuri și cu structura suprafeței active. Astfel, expoziția versanților generează local unghiuri de incidență a razelor solare cu valori diferite, consecința fiind că, la aceeași altitudine, temperaturile sunt cu 1-2° C mai ridicate pe versantul sudic decât pe cel opus.

La nivelul văilor, la partea lor inferioară, circulația atmosferică este dirijată de regulă în sensul de orientare a acestora, are o intensitate mai slabă. O serie de fenomene atmosferice ca: bruma, ceața sunt mai frecvente și cu o durată mai mare.

În concluzie, clima teritoriului comunei Căpreni are caracter temperat-continental, cu influențe sudmediteraneene, arealul localităților este protejat de dealurile numeroase astfel încât vânturile reci de la nord și nord-est nu se resimt foarte puternic.

Rețeaua hidrografică

Rețeaua hidrografică a comunei Căpreni poate fi grupată în două bazine: bazinul Amaradiei și bazinul Bulbuceni.

Bazinul Amaradiei este format din Amaradia, cel mai mare pârau cu scurgere intermitentă din Podișul Getic care, din lungimea totală de 107 km., 9,3 km. traversează meandrat de la nord la sud teritoriul comunei Căpreni. Pe raza comunei primește următorii afluenți: valea Plopului,

Forma lineară a comunei Căpreni

valea Artanului, valea Caprei, valea Mățului, valea Aninoasei, valea Gâgâiului, valea Brăteștilor, cu debite intermitente influențate de regimul precipitațiilor.

Bazinul Bulbuceni este format din cursul de apă Bulbuceni ce începe prin

colectarea apelor din partea de nord a satului și, după ce traversează satul Bulbuceni pe direcția nord-sud pe o lungime de 5,5 km, părăsește satul îndreptându-se spre satul Cocorova, comuna Tulburea.

În drumul său colectează câteva pâraie importante cu scurgere intermitentă: valea Măcarilor, Dosu al Mare, Brusturu, Valea Vii, Valea Râpii, Valea Borotu, Valea Cerbu, Valea Măilățelului, Valea Țânțaru, Valea Mierlei, Valea Prunăriilor, Valea Mare, Valea Conceniei.

Albia Amaradei aluvionată

Caracteristicile principale ale apelor de suprafață din aceste bazine depind de mai mulți factori cum sunt: structura geologică, litologia, temperatura, precipitațiile atmosferice etc.

Regimul termic al atmosferei influențează direct temperatura apelor de suprafață.

Regimul de alimentare al apelor de suprafață din cele două bazine este de tipul pluvio-nival cu aport subteran slab.

Solurile

Pe teritoriul comunei Căpreni se întâlnesc soluri brune podzolite, de regulă distribuite în asociație cu soluri brune argiloase, iar pe versanții erodați ajung pe alocuri până la stratul de rocă la zi. Ele s-au format pe depozitele grosiere de terasă cu straturi de nisip și argilă, pe locurile plane sau pe versanții nordici unde se păstrează o perioadă mai lungă de timp în mediul umed.

Solurile noastre sunt mijlociu aprovizionate cu humus, azot și potasiu asimilabil dar sărace în fosfor.

Conform situației rezultate din ultima cartare agrochimică efectuată înainte de 1989, aproape 80% din solurile agricole au reacție puternic

acidă, acidă și slab acidă, iar gradul de saturație în baze este în general scăzut. Pe asemenea soluri are loc procesul de gleizare determinat de stagnarea apei din precipitații, pe care trebuie să se aplice măsuri de eliminare a excesului de apă, de afânare a solului, corectarea acidității și refacerea elementelor nutritive.

Pentru combaterea acidității, pedologii recomandă amendamente calcaroase, metodă folosită din plin în zona noastră în urmă cu 15 ani cu rezultate foarte bune la producțiile de porumb, orz, grâu, ovăz, floarea soarelui și cartof, prin aplicarea unor cantități moderate de îngrășăminte chimice cu azot și fosfor.

Pe văile cursurilor de apă se întâlnesc soluri aluvionare de luncă, în mai mică sau mare măsură în funcție de cantitatea de aluviuni adusă de ape. Ceea ce este specific acestor soluri sunt frecventele procese de levigare parțială a carbonaților care coboară spre orizonturile inferioare. Cetățenii noștri numesc aceste soluri „lunci” sau „crivini”, folosindu-le deopotrivă în legumicultură și în cultura porumbului. Apa freatică aflată la mică adâncime, contribuie la menținerea umezelii în sol chiar și în anii cu secetă prelungită. În condițiile pedologice consemnate mai sus, solurile din comuna noastră sunt favorabile culturii cerealelor mai ales în zonele depresionare, pomi fructiferi și viță de vie pe dealuri, iar legumele și zarzavaturile în lunci

Fondul funciar

Comuna Căpreni are o suprafață de 5729,9 ha., reprezentând 1,02% din suprafața județului Gorj, împărțită astfel:

→ suprafața totală agricolă reprezintă 48,2% (2765,9ha) din care:

- arabil 23,2% (1331,5 ha);
- pășuni 19,5% (1117,7 ha);
- fânețe 1,13% (64,6 ha);
- vii și livezi 4,4% (251,9 ha).

Întreaga suprafață agricolă se află în proprietatea oamenilor, cu excepția a 136 ha pășune care este proprietatea primăriei.

→ suprafața totală neagricolă reprezintă 51,7% (2964,0 ha) din care:

- păduri 47,31% (2710,5 ha) aflate în prezent în proprietatea Ocolului Silvic Hurezani și Ocolului Silvic Turceni;
- ape – 0,73% (41,9 ha);
- drumuri – 1,64% (93,8 ha);

- construcții – 1,39% (79,4ha);
- neproductiv – 0,66% (38,1ha).

Flora

Condițiile naturale de climă și sol au permis ca în zona noastră să se dezvolte o vegetație cu compoziție floristică variată și bogată cu multe specii de plante valoroase care prezintă importanță economică și chiar turistică. Din cele 2710,5 ha teren cu vegetație forestieră de foioase, pădurile de qercinee (familia stejarului) predomină.

Pădure de tei din valea Gâgâului

Alături de stejar, gârniță, gorun, vegetează ulmul, frasinul, jugastrul, pârul și mărul sălbatic, salcâmul în zonele de platou și pe pante cu diverse expoziții, iar pe versanții nordici și văi se întâlnesc pe lângă pădurile de qercinee, fagul, carpenul, cireșul sălbatic și, în proporție mai mică, teiul al cărei areal de răspândire îl găsim în valea Gâgâului.

Fauna

Ca și flora, fauna comunei Căpreni are condiții prielnice de mediu pentru creștere și dezvoltare.

În apele bălților se găsesc animale mici, care nu se pot observa cu ochiul liber, cu formă simplă de organizare, printre care amintim: amiba, euglena, parameciul, hidra de apă dulce. Pe sol, în subsol și litiera pădurilor se găsesc numeroși viermi cu nivele structurale de organizare și adaptări specifice la condițiile de mediu.

Fauna de pești este în principal slab reprezentată datorită lipsei surselor de apă cu curgere permanentă. Se citează prezența speciei *Cobitis romanica* endemică pentru România pe râul Amaradia, în zona Căpreni, care completează arealul de răspândire pentru Oltenia și țară. Bălțile sunt populate cu porcușori, obleți, roșioară, caras, și de dată mai recentă cu crap.

Fauna de amfibieni și reptile prezintă specii care sunt grupate în populații cu densitate normală sau spre mare, motiv pentru care nici una nu necesită măsuri de ocrotire. Speciile de șopârle sunt prin excelență insectivore, constituind element de control al densității entomofaunei din livezi, pășuni și fânețe.

4.2. Scurt istoric al comunei Căpreni

Din cercetările arheologice se trage concluzia că istoria așezărilor pe vatra comunei noastre urcă până în epoca bronzului și a societății geto-dacice. Continuitatea de viață materială și spirituală în timpul stăpânirii romane este atestată de monezile descoperite la Căpreni aparținând urmașilor lui Constantin cel Mare de către locuitorul Vasile Ionescu din satul Cornetu în anul 1938.

Fosta cetate dacică de pământ din valea Călugărului situată la cca. 2 km de vatra satului Cetate, unde s-au identificat cioburi de oală și o coasă de luptă, este o dovadă a unui puternic centru militar, economic și cultural ce a grupat populația, fiind totodată și o mărturie incontestabilă de existență a strânselor legături ce au dăinuit între această așezare și altele similare cu centrul politic, militar și economic al lumii dacice.

De aici, la chemarea lui Burebista și Decebal au pornit contingente de luptători, care prin faptele lor vor consfinți ca adevăr istoric definitoriu caracterizarea făcută de părintele istoriei, Herodot.

Până la formarea cnezatelor și voievodatelor, după retragerea administrației romane, locuitorii de pe aceste meleaguri și-au desfășurat activitatea și munca în obști sătești devenind formă fundamentală de existență a poporului român în epoca migrațiilor.

Din punct de vedere politic este posibil ca aceste meleaguri să fi fost incluse în bănia de Gorj, cu reședința la Tismana, iar ulterior, în secolul al XV-lea în cadrul județului Jiul de Sus.

După formarea statului feudal Țara Românească, izvoarele istorice menționează o parte a satelor ca fiind părți integrante ale domeniilor laice și religioase.

Satul Scurtu (în prezent Aluniș) figurează spre sfârșitul secolului al XV-lea (1480- 1490) ca proprietate a boierului Ticuci care împreună cu frații săi stăpânea peste 26 sate.

Din punct de vedere istoric, teritoriul comunei Căpreni este menționat pentru prima dată la 17 octombrie 1565 când „Petru cel Tânăr Voievod întărește mai multe cumpărături de ocine și vii precum și înfrățirea dintre ei în satul Căpreni”. De aici înainte, mai multe izvoare istorice vorbesc despre Căpreni. De exemplu este un act de învoială din secolul al XVII-lea „între Vlad și Chisăr cu Ghioaca postelnic, printre martori fiind și Panga, neguțătorul din Căpreni”.

Legenda spune că o capră sălbatică venită din munți, a fost prinsă de vânători, într-o vale adâncă, plină cu hățișuri, pe aceste meleaguri. Fiind unică, vânătorii i-au cruțat viața. De atunci valea s-a numit Valea Caprii. Ulterior capra s-a înmulțit valea luând denumirea de Valea Caprelor. De la cuvântul de bază capră (radicalul „capr”) plus sufixul pentru feminin – eană, a rezultat cuvântul derivat căpreană (la singular). De la acest cuvânt derivat, căpreană s-a format cuvântul căprene, pentru plural, la care s-a adăugat articolul hotărât pentru feminin –le - rezultând Căprenele, nume păstrat până la împroprietărirea din 1864. Apoi, prin adăugarea sufixului –eni pentru masculin plural la radicalul „capr” a rezultat cuvântul Căpreni la care s-a adăugat articolul hotărât –i- rezultând denumirea fostelor sate: Căprenii de Sus, Căprenii de Mijloc și Căprenii de Jos.

Satul Plopu, (în prezent numit Cetate, s-a constituit în 1968 din satele Unghiu, Călugăru și Plopu), este menționat la 3 mai 1615, când Radu Mihnea Voievod întărește popii Ghinea din Râmnic stăpânire peste ocine în Bujoreni și Ulița. Popa Ghinea a fost pârât că a înfrățit pe avere pe Ivenco cu frații lui Radu și Oprea și pe „Radul din Plopu” care spunea că nu au fost trei moși, ci au fost patru moși, „ca să ție berinea logofăt ocine mai multe”. În acest document se înțelege că „trei moși” și „patru moși” reprezintă bucăți de pământ.

Satul Bulbuceni este citat pentru prima dată prin actul de la 15 iunie 1625, când Alexandru Coconul Voievod întărește lui Socol Paharnic din Cornăteni stăpânire peste trei băieți de țigani. Printre martori este „și din Bulbuceni, Radu postelnic”.

Culmea dealului Artan este nominalizată la 8 aprilie 1751 printr-o hotărnicie făcută hotarului Pegeni în satul Pegeni „S-au dat mai întâi partea Stoicăi de la răsărit la culmea dealului Artanu stâneni 234 și pe la mijloc pe câmp stâneni 148 și jumătate și pe la apus stâneni 112 și cirte 3”. (cirte=bucăți mici de pământ).

Relațiile feudale, în dezvoltare la jumătatea secolului al XVI-lea, au determinat o accelerare a procesului de aservire a satelor, fenomen resimțit și în zona noastră.

Marii boieri și reprezentanții mănăstirilor uzurpă cu forța drepturile unor ținuturi întregi de sate de moșneni.

Profitând de momentele de criză ale autorităților domnești și efectele dominației străine în secolele XVII-XVIII, boierii și mănăstirile au promovat o politică de „rumănire silită”, cum o definesc documentele, prin aservirea și dispersarea satelor libere.

În secolul al XVIII-lea, economia locală s-a caracterizat prin elemente noi ca: introducerea culturii de porumb, mărirea suprafețelor de pășuni și fânețe.

La sfârșitul secolului al XVIII-lea începe să se destrame feudalismul care este însoțit de creșterea excesivă a fiscalității datorită căreia o

Enelul local al primăriei construit în 1902, 1904

parte însemnată a moșnenilor și-au vândut vitele și uneltele agricole, „curelele de moșie sau sforile” fiind asimilate în masa clăcașilor care lucrau pe domeniile feudale.

Alți moșneni, pentru a-și procura sumele de bani necesare pentru dări, își vând

forța de muncă la boieri, biserică sau arendașii care-și fac apariția în această perioadă, ceea ce duce la diminuarea sau chiar dispariția statutului de moșnean al țăranilor din Căpreni.

Un moment important în istoria zonei îl constituie ocupația zonei de către austrieci în perioada 1718-1739. După pacea de la Passarowitz, Oltenia se va afla sub ocupația Imperiului.

Habsburgic timp de aproape 20 de ani, până la Pacea de la Belgrad, când administrația sa va părăsi zona.

Din această perioadă avem și cea mai veche înregistrare sistematică a satelor și a populației din zona Olteniei. Este vorba de statistica virmontiană din 1722, realizată de un italian care se numea Virmont, din care reiese că Gorjul avea cele mai multe sate de moșneni din toată Oltenia, această situație păstrându-se până în pragul epocii contemporane.

După 30 de ani de la părăsirea Olteniei de către administrația austriacă, zona va cunoaște o nouă ocupație. Astfel, între anii 1769-1774, întreaga Oltenie va fi sub ocupație rusească.

După 1774, producțiile agricole pastorale și meșteșugărești ale gospodăriilor boierești, arendășești și mănăstirești, intrate în circuitul economic al pieței erau desfăcute în cadrul târgurilor și bâlciurilor ce erau organizate periodic la Căpreni, Țânțăreni, Mierea Birnicii și Văluța a căror vechime datează după toate probabilitățile încă din evul mediu.

Continuitatea neîntreruptă de viață a locuitorilor pe aceste meleaguri a fost dată și de faptul că, locuind în zonă de deal împădurită, au fost mai puțin expuși pericolelor de invazie străină, jafurilor frecvent întreprinse de turcii din sudul Dunării, de războaiele ruso-turce.

Proprietatea asupra pământului a permis ca odată cu cultivarea acestuia să se dezvolte creșterea animalelor, pomicultura, viticultura și creșterea albinelor.

Perioada Regulamentului Organic se caracterizează și la nivelul comunei noastre printr-o înăsprire considerabilă a obligațiilor țăranimii față de proprietăți. Dată fiind dezvoltarea producției de cereale destinate exportului ca efect al tratatului de la Adrianopol, stăpânii de moșii au recurs prin toate mijloacele la constrângerea clăcașilor prin impunerea unor prestații incomparabil mai apăsătoare decât cele din perioada anterioară

Toate acestea au condus la diferite forme de luptă printre care merită amintite refuzul de a munci rezerva proprietății și de a plăti apăsătoarele datorii regulamentare.

Astfel, înainte de reforma din 1864, țăranii din Cornetu au refuzat să primească pe noul arendaș, amenințând stăpânirea că se va răscula dacă nu li se va da lor moșia în arendă.

În anul 1864, din punct de vedere administrativ, teritoriul actual al comunei Căpreni era împărțit după cum urmează: satele din nord: Plopu, Călugăru, Unghiu, Capra, Dealu Spirei, Căprenii de Sus și o parte din Căprenii de Mijloc împreună cu satul Pegeni formau comuna Căpreni – Pegenele. Această comună aparținea de județul Gorj. Clădirea primăriei era compusă dintr-o singură cameră din lemn și se afla vis-à-vis de actualul Centru de Sănătate; satele din sud: o parte din Căprenii de Mijloc, Cornetu, Gâgâi, Grânolea, Aluniș (Scurtu), Brăterști, Căprenii de Jos și Baloșani formau comuna Căprenii de Jos. Această comună aparținea de județul Dolj. Primăria se afla la vest de actuala șosea județeană Tg. Jiu – Craiova și spre nord de apa Gâgâiului.

Se menține această formă de organizare până în 1876 când se formează comuna Căpreni prin alipirea celor două comune, mai puțin satul Pegeni.

Între anii 1898 – 1901, noua unitate administrativ-teritorială își construiește localul pentru primărie pe locul unde se aflau pătulele împărătești ale statului prevăzute de Regulamentul Organic. În prezent în acest local funcționează poșta.

Comuna funcționează în structura din 1876 până în 1955, când satul Baloșani se desprinde devenind comună de sine stătătoare și așa până în 1968 când, conform HCM 1142 Comuna Căpreni are în componență 8 sate: Căpreni, Cetate, Dealu Spirei, Satu Nou, Cornetu, Brătești, Aluniș și Bulbuceni.

Această componență s-a menținut până în primăvara anului 1989. Atunci comuna Hurezani cu satele sale Pegeni, Hurezani, Totea și Busuioci s-au unit cu comuna Căpreni devenind comuna Căpreni-Hurezani cu sediul la Căpreni. Se menține această formă de organizare până la evenimentele din Decembrie 1989 și, cu 01.01.1990, comuna Hurezani se desprinde de Căpreni, aceasta din urmă rămânând cu structura din 1989.

Din documentele împrăștiate din 1865 se găsesc următorii mari proprietari de pământuri: Scarlat Paris, Grigore Rudeanu, I. Căpreanu, Grigore Petrovici, Ion Matei Golumbeanu, Constantin Golumbeanu, Dumitru Golumbeanu, I. Pleșoianu, Ion Golumbeanu, pe moșiile cărora lucrau la acea dată un mare număr de clăcași.

Ulterior, unii proprietari și-au înstrăinat pământurile. Dumitru Golumbeanu, zis "Pitaru", și Ion Pleșoianu și-au vândut moșiile lui Ion Florescu. În 1896 Luxa Căpreanu a vândut 3 părți din moșie lui Ecaterina D. Căpreanu, moșie care se întindea de la vechea școală ce se afla lângă primăria comunei Căpreni - Pegenele până la Podul Căprei.

În 1914 fosta moșie a lui Scarlat Paris este vândută de Charles Langier, ginerele lui N. Murgășanu, (cel din urmă fiind ginerele lui Scarlat Paris), lui Ștefan Rusănescu, ginerele Ecaterinei Căpreanu. Grigore Rudeanu, și-a vândut moșia, ce se întindea de la Podul Aninoasei până la primăria construită între anii 1898 – 1901, lui Anastasie Firulescu. În Căprenii de Jos, la 1864 proprietar era Ion Pascale Caragic, Mainescu și Socoteanu. Neavând moștenitori direcți după moarte, Caragic este moștenit de nepotul său, Mainescu, a cărei fiică, Sevasta, s-a căsătorit cu colonelul I. Logady. Din această căsătorie a rezultat o fiică, Agripina, care s-a căsătorit cu generalul Iliescu. Această moșie cuprindea satele Gâgâi, Cornetu și Scurtu.

Satul Grânolea era așezat pe moșia Mariei Gherghevici, a cărei fiică s-a căsătorit cu colonelul Petrescu care vor vinde întreaga moșie înainte de 1916 Angelei Pleșu care s-a alăturat moșiei Anei Zavaroff din Brătești. Această moșie, Grânolea- Brătești, s-a vândut în 1921 lui Gheorghe Sotir, ai cărui fii (Gheorghe Mihail și Angela) au vândut în 1936 întreaga moșie sătenilor.

În 1923, Agripina Iliescu vinde și ea moșia sătenilor, iar moștenitorii lui Firulescu o înstrăinează și ei.

Astfel, în comuna Căpreni au rămas doar proprietarii Ecaterina Căpreanu, fiica sa Maria Oroveanu, și ginerele său Ștefan Rusănescu, însumând peste 500 ha pădure și arabil.

La 14 august 1864, domnitorul Alexandru Ion Cuza a decretat legea agrară care proclama desființarea "de-a pururea" a clăcii, țărării

devenind proprietari liberi pe “locurile supuse stăpânirii prin lege și prin brațele de muncă”.

De notat că moșierii și arendașii, ca de altfel în toată țara, au folosit și la noi diferite mijloace pentru a sabota reforma agrară. Unul din ele îl constituie atribuirea unor loturi de pământ de proastă calitate, fapt semnalat de țăranii din Căpreni, care, la 27 octombrie 1867 se plâneau prefecturii Dolj că la împroprietărire nu li s-a dat nici suprafața legală, nici pământ bun: “Ni s-a mânăjit ochii” – scriau ei – „cu o prea mică câtime de pământ numai drept obicei, dându-ni-se pământ prin râpi, surpături și păduri”.

Mărturiile documentare din diferite epoci ne oferă o imagine relevatoare a încadrării oamenilor de pe aceste meleaguri în lupta generală a poporului român pentru dreptate socială și libertate națională.

Obiectivul principal al luptei obștilor l-a constituit apărarea statului lor social-economic, a libertății, expresie a năzuințelor seculare spre emanciparea de orice servitute indiferent de proveniență și manifestarea ei.

Între anii 1627 – 1628, autoritățile de stat – domnia, marii boieri și reprezentanții bisericii – erau nevoiți să accepte menținerea slobozeniei de la Căpreni formată probabil cu secole înainte[12], deși cele din zonele vecine erau desființate.

În secolul al XVIII-lea și primele decenii ale secolului al XIX-lea, sărăcia și dezastrele provocate de armatele de ocupație habsburgice și turcești, de incursiunile bandelor otomane, au determinat inclusiv țăranii din Căpreni să se înroleze în batalioanele de panduri și să lupte pentru eliberarea pământului străbun de sub dominația străină.

Revoluția de la 1821 – coloana vertebrală a României moderne – a avut puternic ecou și în rândul locuitorilor noștri. Țăranii acestor meleaguri au răspuns deopotrivă chemării lansate de Tudor Vladimirescu prin Proclamația de la Tismana din 23 ianuarie. În tabăra de la Tântăreni Tudor, ajutat de căpitani săi, își instruiește oștirea între 4-28 februarie 1821. În efectivul de peste 4000 panduri se găseau și cei proveniți din rândul țăranilor din Căpreni.

Fără a exista documente scrise, s-a transmis prin viu grai și cei mai în vârstă au văzut cele 40 cruci și o troiță mare între anii 1920-1935 pe versantul nordic al dealului Iclean la nord de cula geografică. Se povestește că aici turcii au ucis 40 de panduri. Tot prin viu grai s-a transmis că în perioada premergătoare revoluției, la Bulbuceni, Tudor Vladmirescu poposea periodic în casa străbunicului lui Stoiculescu Ilie (Nițu Stoiculescu). Sosea aici, de la Vladimir, pe culmea Oacheșului pentru recrutare de panduri și pentru o relație amoroasă, după care de multe ori își continua drumul spre Tg. Jiu, la prietenul său, boierul Vasile Moangă, în a cărei locuință, în anul 1821, Tudor s-a ascuns de urmărirea unui capugi-bașa ce avea ordin să-l ducă la Constantinopol.

Aderând total la programul revoluționar al lui Tudor, ei au continuat să lupte până după dispariția dramatică a conducătorului lor, refuzând să depună armele, ceea ce a determinat stăpânirea să le aresteze soții[13] pentru a-i constrânge să se predea. După revoluție, se intensifică lupta maselor țărănești împotriva exploatării fiscale și sociale exercitată de boieri și arendași, de slujbașii administrației care au devenit „Întocmai ca fiarele sălbătice”, cum îi caracterizează locuitorii din Hurezani de Jos pe frunțașii satului.

Între 1828-1829, pandurii noștri, în conștiința cărora era vie amintirea lui Tudor, în dorința de a scăpa Oltenia de primejdia incursiunilor de jaf ale turcilor, au participat alături de unitățile militare ruse la luptele de pe linia Dunării.

Prin aplicarea Regulamentului Organic, după 1831, boierii și arendașii devin interesați, în condițiile monopolului otoman, în sporirea producției cerealiere, ceea ce determină o politică de depozitare a moșnenilor și clăcașilor de loturile lor. În fața acestei situații, locuitorii din Cornetu refuză să-și mai achite obligațiile față de arendașul moșiei.

La 1848, urmașii pandurilor lui Tudor s-au înregimentat în armata revoluționară. Cad eroinic în luptele din Dealu Spirei: Mihai Ion Stângă și Ștefan Niță Neagoe, iar țăranii din Căprenii de Jos Mihera Birnicii, Vladimir s-au ridicat în apărarea revoluției refuzând să efectueze transporturi și să aprovizioneze armatele de ocupație.

În condițiile noi de după unire, țăranimea, forța socială cu cea mai mare pondere în societatea românească, va acționa cu neobosită vigoare pentru cucerirea independenței.

După trecerea Dunării de către armata română la 20 august 1877, urmând exemplul înaintașilor lui Tudor Vladimirescu, un număr de patru dorobanți din

Căpreni: Bâzgă Stan, Marcoci Ion, Văcaru Ion și Popescu Dumitru și-au jertfit viața în asaltul redutelor de peste Dunăre[17]. Am avut și dorobanți care s-au înapoiat plini de glorie ca: Dumitru Lazăr din Scurtu (acum Aluniș), Balea Marin din Călugăru (acum Cetate), Petre Rotescu din Capra (azi Căpreni), Gh. Ionescu și alții.

În condițiile concentrării pământului cultivabil în mâinile unui număr restrâns de moșieri și arendași, creșterii producției de mărfuri agricole și ruinării maselor rurale, țărănimea trece la formă de luptă deschisă.

Pe acest fond izbucnește răscoala din 1907 care cuprinde rapid și comuna noastră. La Căpreni sistemul arendășesc îl adusesese pe țăran în sapă de lemn.

La Brătești, în 13 martie 1907, s-a dat foc conacului, s-au spart pătulele, pivnițele, magaziiile și s-au ridicat produsele moșierului Pleșa.

Pe 14 martie, în același an, a fost atacat conacul moșierului Logady din satul Cornetu, moșie arendată grecului Nicolau. S-au spart: casa, magaziiile, pătutul, pivnița. Aici, alături de țărani s-a aflat preotul satului care, îndemnându-i la luptă, susține că aceasta este pentru o cauză justă.

În aceeași zi țăranii din Bulbuceni au dat foc la clăile cu fân.

Îngrijorați de starea de agitație și de acțiunile fără precedent ale țărănimii, moșierii și arendașii au solicitat intervenția unităților militare.

Pentru reprimarea răsculaților de pe Valea Amaradiei a fost repartizat un detașament condus de Gheorghe Șomănescu, alcătuit dintr-un pluton din Regimentul 1 Călărași și două companii din Regimentul 26 Rovine.

După sosirea trupelor au avut loc puternice ciocniri între armată și locuitori, deznodământul fiind unul tragic. Sătenii au fugit. Au picat în mâna armatei trei „vinovați” care au fost uciși prin împușcare pe 20 martie 1907, la ora 14⁰⁰. Aceștia au fost: Petre C. Tismănarul de 30 ani, Ștefan Ion Borleanu de 52 ani și Matei Lăpăduș Dinu de 38 ani.

Între timp au mai fost prinși alți 10 răsculați, duși la plasă la Mierea Birnicii, apoi au fost aduși în comună spre a fi executați. Acum preotul Andreescu întârzie să vină spre a-i împărtăși, între timp oprindu-se execuțiile. Astfel cei 12 „vinovați” au scăpat de la moarte alegându-se doar cu câte 6 luni închisoare.

Deși înăbușită în sânge, răscoala a determinat guvernul liberal să adopte o serie de legi ca: legea învoielilor agricole, legea casei rurale, legea împotriva trusturilor arendașești, însă exploatarea țăranimii a continuat ca și lupta acesteia pentru pământ.

Cele mai multe nemulțumiri ale țăranilor noștri din Căpreni și Cornetu se referă la învoielile agricole, moșierii și arendașii continuând să-i asuprească pe săteni pe baza unor tocmeli verbale și chiar în situația celor scrise să le încalce cu bună știință.

Potențialul revoluționar al țăranilor a fost demonstrat și în timpul războiului pentru reîntregirea patriei, când ostașii care au participat din comuna noastră, au scris pagini glorioase ale istoriei poporului nostru. Acest potențial a ieșit în evidență și în organizarea mișcării de rezistență împotriva unităților militare ale Puterilor Centrale. În toamna anului 1916, când cea mai mare parte a teritoriului a fost ocupat de armatele germane și austro-ungare, în Oltenia, împotrivirea populației s-a manifestat sub forme variate, de la acțiunile spontane izolate până la lupta armată a grupurilor de partizani.

Țărănimea a reprezentat elementul cel mai activ și numeros al rezistenței.

Unitățile care au pătruns pe teritoriul nostru în noiembrie 1916 au fost atacate de țăranii care își părăsiseră casele retrăgându-se în păduri și pe dealurile din apropierea satelor. Amintesc pe Mitran Ciobanu din Căpreni care a luat parte la alcătuirea unității de partizani care au tras cu armele de pe Dealul Muierii asupra coloanelor militare inamice, împușcând un ofițer care se afla în frunte.

Dacă în 1864 documentele atestă existența unui mare număr de țărani fără pământ, în 1919, în ciuda contribuției sale în războiul pentru cucerirea independenței și primul război mondial, țăărănimea sărăcise astfel încât numărul celor lipsiți de pământ crescuse. Acest fapt îl determină pe învățătorul din Căpreni să comunice prefectului de Dolj, în 1919, că „țăranii mureau cu zecile din cauza inaniției”.

Nici reforma agrară din 1921 nu a satisfăcut țăranii. Aceștia au fost împrăștiți pe o suprafață cu totul insuficientă.

Înseși autoritățile recunoșteau că „terenul este puțin, locuitorii voiesc a se împrăști prin colonizare”. A urmat o perioadă de profunde transformări în cadrul cărora țăranimea a luptat cu dârzenie ca să-ți câștige drepturile sociale.

Astfel, la 6 august 1919, 127 de locuitori din Căpreni „foști mobilizați și văduve de război” arătau că de când s-a format proprietatea mare au clăcuit din strămoși pe moșia astăzi stăpânită de Ecaterina Căpreanu care numără peste 600-700 pogoane”, iar acum au rămas fără pământ, moșierimea sabotând împrăștierea lor sub pretextul că ar exista moștenitori și că 130 ha. ar fi inundabile.

Țăranii declară însă că: „noi ne mulțumim a fi împrăștiți cu acest pământ pentru care ne-am jertfit”. Până la judecarea apelurilor introduse de proprietară, comitetul de expropriere din Căpreni, recunoscând că jumătate din săteni rămăsese fără pământ, hotărăște ca locuitorii să rămână „nesupărați pe pământul pe care l-au semănat cu atât mai mult cu cât numita proprietară, de peste 30 de ani a arendat moșia la greci și evrei și a adus pe săteni în sapă de lemn”.

Comisia atrăgea atenția forului tutelar că locuitorii sunt foarte nemulțumiți și „consideră legea și hotărârile comisiunilor numai o amăgire”.

Cel de-al doilea război mondial a avut aceleași consecințe dramatice în Căpreni ca și în restul țării, mulți tineri jertfindu-se pe frontul de răsărit (Rusia, Ucraina, Caucaz, Cotul Donului, Stalingrad) precum și în Ungaria și Slovacia demonstrând încă o dată setea de dreptate și libertate socială a locuitorilor acestor meleaguri.

Este cu neputință nominalizarea celor care s-au acoperit de glorie, numărul acestora fiind prea mare. Amintim doar că, începând de la soldați și până la comandanții de oști, aceștia au obținut diverse decorații care fac cinste contemporanilor și generațiilor viitoare.

Lupta împotriva asupririi a constituit factorul fundamental al tuturor transformărilor sociale, al înaintării poporului nostru pe calea progresului economico-social și al eliberării naționale.

V. STABILIREA STRATEGIEI

Ca orice comunitate urbană modernă, comuna Căpreni trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa viitoare. Acest lucru este extreme de necesar, deoarece lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă haotică, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se consumă irațional resurse prețioase.

Experiența internațională a demonstrat cu succes că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru coerent și când există o coordonare la nivel strategic.

Tocmai de aceea, prezenta Strategie de dezvoltare durabilă a comunei Căpreni pentru perioada 2022-2027a vizat definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunității, iar etapele metodologice principale ale elaborării au vizat: realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic.

Principiile care au stat la baza elaborării prezentei Strategii au fost asigurarea validității științifice, implicarea comunității, transparența, obiectivitatea, coerența și continuitatea demersului.

Pentru a da roade, însă, planificarea strategică trebuie însoțită de promovarea, la nivelul administrației publice, a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să speculeze oportunitățile apărute în beneficiul comunității.

Procesul participativ de elaborare a fost unic, stimulând energia cetățenilor, a sectorului privat, a mediului academic, a ONG-urilor și a autorităților locale, împreună cu echipa de consultanță.

Prezenta Strategie își are rădăcinile în necesitățile și ideile locale, devenind o mărturie a eforturilor, energiei și entuziasmului lor. Fie prin furnizarea de informații, fie prin acordarea de asistență tehnică, fie prin

participarea directă, întreaga comunitate a avut o contribuție enormă la succesul acesteia.

Rezultatul este o strategie coerentă, cu un plan concret de acțiune și de implementare. Ambele oferă o garanție practică a faptului că proiectul poate răspunde necesităților comunității și că reprezintă o contribuție importantă la dezvoltarea durabilă în România.

5.1. Priorități și scenarii de dezvoltare și evaluare

Obiective generale

Obiectivele dezvoltării comunei Căpreni sunt următoarele:

OB1 - dezvoltarea infrastructurii de bază și asigurarea accesului neîngrădit al populației și consumatorilor industriali la această infrastructură (apă - canalizare, electricitate, transport, telefonie, internet, gaze naturale);

OB2 - protecția mediului;

OB3 - reducerea sărăciei;

OB4 - regenerare rurală (regenerarea capitalului natural, în special a terenurilor și a resurselor de apă contaminate, precum și reabilitarea rurală prin refacerea și dezvoltarea centrului civic);

OB5 - dezvoltarea economică – prin amenajarea și dotarea cu utilități a unor terenuri, situate în comună și acordarea unor facilități în vederea atragerii și susținerii agenților economici;

Ținând cont de condițiile specifice ale zonei, în subsidiar obiectivelor generale, administrația locală își propune și își asumă totodată responsabilitatea față de aceasta zona, față de persoanele defavorizate și pentru conviețuirea etniilor.

Politicile publice, atunci când au în vedere dezvoltarea comunelor, ar trebui concentrate, pentru a schimba calitatea unei locații, asupra investițiilor în infrastructura fizică, rutieră, de telecomunicații etc. .

Alte politici care ar trebui să includă o componentă pentru comuna Căpreni: politica de dezvoltare rurală (diversificare economică, furnizarea de servicii publice etc), politica socială (coeziune socială, forță de muncă, etc), politica în domeniul mediului (contrabalansând

extinderea necontrolată a comunelor sau concentrarea creșterii în câteva comune mari).

Având în vedere că o zonă rurală nu este un sistem închis, iar realizarea celor cinci obiective generale se întemeiază pe aplicarea unui management care să conducă la dezvoltare și/sau regenerare rurală, politicile, planificarea strategică rurală, precum și realizarea programelor și proiectelor se vor face cu respectarea următoarelor principii:

- Dezvoltare durabilă, astfel încât pe termen lung să se producă schimbări majore de cultură și atitudine în ceea ce privește utilizarea resurselor de către populație și operatorii economici; â
- Întărirea capacității instituționale: prin management eficient, definirea și restructurarea serviciilor publice în raport cu resursele financiare actuale, cu obiectivele dezvoltării durabile, precum și cu doleanțele și cerințele comunității;
- Realizarea programelor și proiectelor prin parteneriat public-privat;
- Realizarea acelor programe și proiecte pe care sectorul privat nu le poate finanța, prin accesarea de programe cu finanțare guvernamentală și a programelor cu finanțare din fonduri structurale;
- Integrarea politicilor atât pe orizontală, pentru a se realiza un efect sinergic simultan între sectoare, cât și pe verticală, având în vedere corelarea și integrarea politicilor de dezvoltare ale comunei cu politicile de dezvoltare ale județului și ale regiunii din care face parte;
- Managementul resurselor, ce presupune integrarea fluxurilor de resurse energetice, materiale, financiare și umane într-un ciclu natural;
- Utilizarea mecanismelor de piață pentru a atinge ținta durabilității, respectiv emiterea de reglementări pentru eco-taxe și funcționarea utilităților publice în sistem de piață, evaluarea investițiilor după criterii de mediu, luarea în considerare a problemelor de mediu la întocmirea bugetului local;
- Realizarea unui program sau proiect fără a afecta cultura unei comunități, ori pentru a recupera moștenirea culturală și/sau tradiții întregii comunități locale;

- Fixarea regulilor de utilizare rațională a terenurilor pentru toate proiectele de dezvoltare;
- Analiza capacității tehnice de execuție;
- Evaluarea eficienței utilizării resurselor financiare și umane;
- Evaluarea viabilității financiare a unui program sau proiect prin prisma veniturilor fiscale obținute;
- Identificarea nevoilor comunității locale și a priorităților acesteia;
- Corespondența între lansarea unui program sau proiect și nevoile comunității;
- Evaluarea nevoilor comunităților sărace și a capacității administrației locale de a asigura accesul acestora la locuință, locuri de muncă și serviciile publice de bază;
- Protecția mediului;
- Realizarea unui program sau proiect în parteneriat cu sectorul privat, ori realizarea unui program sau proiect de către sectorul privat, pentru a transfera costurile unei investiții, dacă există oportunitatea de a obține profituri viitoare;
- Realizarea unor parteneriate (asociații de dezvoltare intercomunitare), cu administrațiile locale din jur, în vederea accesării unor programe care să conducă la dezvoltarea întregii zone.

Evaluarea implementării obiectivelor

Proiectul de planificare strategică a comunei Căpreni trebuie să ia în considerare necesitatea unui proces de evaluare coerent a programelor și rezultatelor vizate. Evaluarea trebuie să se bazeze pe elemente structurale serioase și să fie realizată de grupuri specializate pe domenii de interes. Efortul de evaluare trebuie să țină seama de caracteristicile comunității locale și să aibă un caracter permanent (care să includă și monitorizare nu doar evaluări finale).

Poziția evaluării în ciclul planificare-evaluare

În ceea ce privește evaluarea nevoilor, pe măsură ce desfășurăm o monitorizare a acestora apare necesitatea să acționăm prin modificarea programului. Obținem până la urmă un ciclu iterativ planificare-evaluare. În prima fază, cea de planificare, vorbim despre formularea unei probleme, conceptualizarea alternativelor, detalierea posibilităților

cursuri ale acțiunii și a implicațiilor lor, evaluarea alternativelor și selectarea celei mai bune și de implementarea alternativei alese.

A doua fază se referă la formularea obiectivelor, scopurilor și ipotezelor programului, conceptualizarea și operaționalizarea componentelor principale ale evaluării: programul, participanții, condițiile și măsurătorile, designul evaluării, detalierea modului în care vor fi coordonate aceste componente, analiza informației și utilizarea rezultatelor.

Astfel, se propune realizarea programelor operaționale, precum și a planurilor de acțiune pe baza evaluării nevoilor existente în fiecare domeniu.

Adoptarea programului se va face doar după efectuarea unei analize ex-ante, care poate duce la revizuirea programului. La acest nivel se impune efectuarea unor analize de gradului de realism a programului și a obiectivelor lui, analize cost-beneficiu sau cost eficiență (după caz). După implementarea programului se va realiza monitorizarea acestuia, pe baza unui set de indicatori specifici fiecărui program.

Pentru programele cu o desfășurare mai îndelungată de timp se impune efectuarea unei analize intermediare, care să ne spună în ce măsură operațiunile programului merg bine și la timp, precum și în ce măsură sunt îndeplinite obiectivele programului. Pe baza acestei evaluări se pot impune modificări ale programului și implementarea acestor modificări.

La încheierea programului sau a unui ciclu al programului se va efectua o evaluare sumativă (orientată spre performanța programului, valoarea sa pentru societate), care să ne spună în ce măsură programul poate sau trebuie să fie continuat.

Etapele evaluării

Un program poate fi evaluat atunci când:

- Scopurile și obiectivele programului, cele mai importante efecte secundare care ar putea să apară, informațiile necesare pentru evaluare sunt bine definite;
- Scopurile și obiectivele programului sunt plauzibile;
- Informațiile necesare pot fi obținute;

- Beneficiarii evaluării au ajuns asupra unui acord asupra modului în care vor fi utilizate rezultatele acesteia.

Modul în care se desfășoară o evaluare diferă de la program la program. Etapele generale ale unei evaluări pot fi rezumate astfel:

- Forma de evaluare recomandată este aceea participativă, în care sunt implicate toate părțile implicate în program (beneficiarii programului, organizația care a implementat programul, partenerii și finanțatorii programului).

Avantajele acestei abordări sunt:

- Accent pe participanți;
- Gamă largă de beneficiari care participă;
- Scopul este învățarea;
- Design flexibil;
- Metode de apreciere rapidă;
- Participanții din exterior vin în calitate de facilitatori.

Indicatori ai programelor

Indicatorii unui program pot fi definiți drept orice valori care pot fi calculate sau măsurate și care ne pot da informații despre gradul de succes al îndeplinirii obiectivelor unui program.

Obiectivele sunt așteptări exprimate în termeni cantitativi (de exemplu, se așteaptă o creștere economică anuală de 5%) iar indicatorii sunt măsurători reale, sunt fapte (indicatorul creștere economică se măsoară la trecerea unui an de la anunțarea obiectivului; dacă este mai mare sau egal cu 5%, obiectivul a fost îndeplinit). Pot exista mai mulți indicatori pentru fiecare obiectiv și de aceea este foarte important ca indicatorii propuși să fie cu adevărat cele mai bune măsuri ale îndeplinirii obiectivelor.

Evaluarea programelor trebuie legată de efectele pe care și le propune să le măsoare și de obiectivele propuse. O schemă a legăturii dintre diferitele nivele ale efectelor și obiectivelor este: Indicatorii pot fi grupați în șapte mari categorii: beneficii sociale (BS), costuri sociale (CS), rezultate (R), beneficiile programului (BP), costurile programului (CP), outputuri (O) și inputuri (I).

Acești indicatori vor fi folosiți în toate evaluările propuse și trebuie incluși (în măsura posibilităților) în monitorizarea programelor.

Metodologia de lucru

Strategiile de dezvoltare locală urmăresc integrarea pe orizontală a planificării dezvoltării economice, sociale și spațiale la nivel zonal, județean, regional, național și european, dar și integrarea pe verticală a dezvoltării pe sectoare de activitate.

Politica de dezvoltare are la bază un ansamblu de măsuri guvernamentale ce au drept scop sprijinirea creșterii economice și îmbunătățirea condițiilor de viață, prin valorificarea eficientă a potențialului regional și local, având ca obiective principale:

- diminuarea dezechilibrelor existente, cu accent pe stimularea dezvoltării echilibrate și pe revitalizarea zonelor defavorizate (cu dezvoltare întârziată) și prevenirea creării de noi dezechilibre;
- pregătirea cadrului instituțional pentru a răspunde criteriilor de integrare a României în UE și de acces la fondurile europene;
- integrarea politicilor sectoriale la nivel regional și local, precum și stimularea cooperării interne și internaționale în vederea dezvoltării economice și sociale durabile.

Aceste obiective sunt realizate în practică la nivel european prin adoptarea de măsuri și strategii, finanțarea de proiecte și prin diverse programe, toate acestea însă fiind dezvoltate pe baza unui set de principii ce stau la baza elaborării și aplicării lor, după cum urmează:

- principiul descentralizării procesului de luare a deciziei, prin trecerea de la nivelul central/ guvernamental la cel regional și local;
- principiul parteneriatului, prin crearea și promovarea de parteneriate între toți actorii implicați;
- principiul planificării, în vederea atingerii obiectivelor stabilite;
- principiul co-finanțării, adică obligativitatea contribuției financiare a diverșilor actori implicați în realizarea programelor și proiectelor de dezvoltare.

Planurile strategice sunt documente elaborate pe termen lung, care se revizuiesc periodic și care pun în relație eforturile de planificare a acțiunilor. Principalele caracteristici ale unei planificări strategice de dezvoltare locală:

- Vizează dezvoltarea, sprijinindu-se atât pe practicile existente, cât și introducerea de noi oportunități pentru acțiune;
- Operează într-un teritoriu bine definit spațial și administrativ;
- Abordează problemele la nivel macro și nu se concentrează pe problemele izolate;
- Sprijinul politic este o componentă esențială;
- Aduce elemente noi în domeniul tehnic, managerial și financiar, adaptând experiențe care s-au dovedit a fi de succes;
- Generează resursele, stabilind o legătură directă între planificare și implementare.

Planificarea strategică este dedicată formulării viziunii, spre deosebire de eforturile și acțiunile dedicate rezolvării imediate a problemelor ce caracterizează planificarea de acțiune.

Principiile care vor fundamenta procesul de planificare strategică sunt: diversitatea, echitatea, deschiderea, răspunderea și transparența, toate fiind componente ale încrederii civice.

Inițierea Procesului de planificare

Procesul de planificare poate fi declanșat de o problemă importantă pentru un număr mare de locuitori, un dezastru pe cale să se producă la scară mare în comunitate, o oportunitate de exploatare a unui avantaj economic.

Problemele sunt de obicei descoperite prin conștientizare, în timp ce oportunitățile sunt generate de o viziune asupra situației posibile, împărtășite de mai mulți indivizi sau o singură persoană.

Inițierea procesului se concretizează în formarea echipei de lucru, care va avea în componență reprezentanți ai grupurilor de interes la nivelul zonei respective, ai administrației publice locale și consultanți de specialitate.

Construirea Parteneriatelor

Astfel, vor fi construite parteneriate cu grupurile de interes locale, acestea fiind persoane, grupuri sau organizații care dețin informații necesare, pot susține acțiunile, resursele sau rezultatele acțiunilor de planificare propuse și care sunt interesate și vor fi afectate de rezultatele planului strategic realizat.

Se vor identifica partenerii existenți și potențiali și se vor examina problemele majore în clarificarea și funcționarea unei structuri parteneriale între echipa de planificare și principalii actori implicați. Identificarea partenerilor se face având la bază cele trei motivații generale ale unei relații de parteneriat:

- o colaborare deja existentă și obiective comune;
- o colaborare potențială și obiective comune;
- o condiționare pentru realizarea unui obiectiv sau a mai multora.

În această fază se organizează echipa responsabilă în construirea strategiei, folosind criterii legate de preferințe, diversitatea formației profesionale și distribuirea persoanelor resursă în mod echilibrat. Se stabilesc de asemenea elemente importante legate de modul de lucru al echipei cum sunt: programarea ședințelor, întocmirea ordinii de zi a fiecărei ședințe, comunicarea între membrii echipei, comunicarea cu persoane care nu fac parte din echipă (de exemplu presa), oficialii aleși, soluționarea dezacordurilor, luarea deciziilor, selectarea noilor membri.

În vederea întăririi parteneriatului la nivelul unei microregiuni, la nivelul Uniunii Europene se au în vedere următoarele principii:

- dezvoltarea serviciilor sociale și de transport în zonele rurale și urbane
- promovarea cooperării între orașe și mediul rural
- integrarea zonelor rurale ce înconjoară orașele mari în strategii de dezvoltare spațială.

Alegerea tipului de planificare

În acest punct al procesului se vor discuta opțiunile privind angajarea fie într-un proces de planificare strategică (pe termen lung) în care se vor identifica și preciza problemele cărora li se adresează, fie eforturile vor fi îndreptate spre acțiuni dedicate rezolvării imediate a problemelor (având de a face cu planificarea de acțiune, planuri operaționale).

În funcție de tipul de planificare ales, se va proceda în cazul planificării strategice la formularea unei viziuni, iar în cazul planificării de acțiune la identificarea problemelor în funcție de obiectivele care urmează să fie atinse. Dincolo de această fază, în care se determină dacă procesul va fi unul pe termen lung și strategic, sau unul pe termen scurt și orientat pe probleme, procesul de planificare va presupune aceeași succesiune de activități, deși contextul este diferit.

Descrierea problemelor trebuie să fie clară, concisă și completă, să descrie cauze și nu efecte, teritoriile afectate, persoanele interesate și responsabile pentru rezolvarea problemei și implicațiile pe care le determină nerezolvarea problemei.

Pentru a fi eficace, procesul de planificare strategică trebuie să fie:

- Cuprinzător – să angajeze în proces toată gama grupurilor de interese;
- Interactiv – să confrunte situația prezentă cu situația potențială;
- Integrator – să lege în concepție și acțiune toate nivelele;
- Repetabil - să recunoască faptul că sistemele și mediul în care acestea se manifestă sunt în continuă schimbare.

Culegerea informațiilor și Analiza

În acest punct se stabilește ce fel de date sunt necesare pentru a ajuta echipa să formuleze decizii care să susțină recomandările făcute și să-i convingă pe cei care vor fi responsabili de punerea în practică a acestora. Se stabilesc tipurile de date necesare, dar și metodele de colectare ce vor fi utilizate.

Această etapă este dedicată formulării diagnosticului ca rezultat al analizei stadiului existenței actuale. Se utilizează diferite tipuri de analize, precum sunt analizele de potențial, ale disfuncționalităților, ale priorităților, retrospective, prospective. În continuare se definesc,

enunță și clarifică problemele cheie ale dezvoltării și se formulează diagnosticul.

Primii pași parcurși sunt:

- Colectarea mai multor date, informații și idei prin consultarea populației, interviuri, chestionare, combinarea interviurilor și chestionarelor, analizarea documentelor, observația directă, experiența și intuiția echipei;
- Compilarea și analizarea datelor, organizarea și analizarea surselor acestora pentru o mai bună înțelegere a problemei sau oportunității;
- Determinarea scopurilor și obiectivelor care trebuie realizate/atinse, astfel încât obiectivele să fie specifice, fezabile, măsurabile, posibile, controlabile și cu o dată limită de realizare;
- Estimarea fezabilității în ceea ce privește atingerea scopurilor și obiectivelor;
- Dezvoltarea Analizei SWOT (puncte tari, puncte, slabe, oportunități, amenințări).

Prioritățile de dezvoltare ale comunei Căpreni pentru perioada 2022 – 2025

Proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii locale:

- reabilitare/extindere rețele de drumuri și zone pietonale;
- construire/amenajare/extindere piste de biciclete și modernizare/extindere stații de transport;
- construire/modernizare poduri/podețe;
- pregătire și amenajare terenuri neutilizate;
- construire/modernizare rigole;
- implementare/modernizare/extindere rețele de apă, electricitate, gaze, canal, telefonie;
- amenajări pentru protecția mediului în vederea diminuării riscului de alunecări de teren, înzăpeziri, poluări.

Proiecte pentru dezvoltarea eficienței energetice a clădirilor:

- îmbunătățirea izolației termice și a anvelopării;
- îmbunătățirea sistemului de încălzire;
- achiziționare/modernizare sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile;

- înlocuirea/extinderea corpurilor de iluminat în vederea unei eficientizări energetice ridicate.

Proiecte pentru îmbunătățirea și revitalizarea mediului rural:

- construcția și reabilitarea clădirilor pentru desfășurarea diferitelor activități specifice;
- crearea/modernizarea de spații verzi, parcuri, locuri de joacă, etc..
- Proiecte pentru îmbunătățirea infrastructurii sociale:
- construirea/modernizarea/extinderea infrastructurii de servicii medicale și dotarea cu echipamente specifice.
- Proiecte pentru îmbunătățirea infrastructurii educaționale:
- construcție/reabilitare/modernizare școli, creșe, grădinițe și dotare cu echipamente specifice.

Proiecte pentru dezvoltarea turismului:

- restaurare/consolidare monumente istorice;
- dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului;
- activități de marketing și promovarea turismului.

Proiecte pentru dezvoltarea și modernizarea durabilă a agriculturii și pescuitului;

Proiecte pentru dezvoltarea resurselor umane în sprijinul incluziunii sociale;

Proiecte pentru îmbunătățirea managementului deșeurilor;

Proiecte pentru creșterea capacității administrative și asigurarea bunei guvernante;

Proiecte pentru îmbunătățirea monitorizării video;

Proiecte care vizează conceptul de "smart village" folosind inteligent resursele locale și soluții tehnologice inovatoare:

- automate de plată a taxelor și impozitelor locale;
- stații de încărcare autoturisme electrice;
- parcări inteligente;
- brățări digitale pentru instituțiile de învățământ.

5.2. Agricultura

Condițiile pedoclimatice existente au creat posibilitatea locuitorilor acestor meleaguri, încă din cele mai vechi timpuri, să se ocupe de creșterea vitelor, cultura cerealelor, a viței de vie și a pomilor fructiferi.

Primele râșnițe de mână formate din două pietre rotunde de dimensiuni mici învârtite cu mâna, contemporane chiar și generației din care autorul face parte, cum și anumite unelte casnice dovedesc că agricultura și creșterea vitelor au ocupat locul primordial în economia populației comunei noastre din timpurile cele mai vechi, ocupații caracteristice vieții sedentare.

Cerealele cultivate de înaintașii acestor meleaguri erau: orzul, secara, grâul, ovăzul, sorgul și meiul. Din mei se făcea mălaiul pentru mămăligă – hrana românilor încă de pe vremea dacilor. Dintre plantele furajere cultivate era trifoiul, iar dintre cele care serveau industriei casnice era cânepa pentru fuior.

Se înțelege că, datorită unei tehnici agricole înapoiate, producțiile pe unitatea de suprafață erau destul de scăzute.

Spațiul agricol pentru cultivarea cerealelor în această perioadă era mult mai restrâns în comparație cu cel de azi din cel puțin două motive: populația era mai puțin numeroasă, iar terenurile acoperite cu păduri ocupau mari suprafețe.

Plugul de lemn, târnăcopul, hârlețul, sapa, săpăliga, coasa, securea au fost principalele unelte de muncă folosite, iar vacile, boii și în mică măsură caii au fost folosite ca vite de muncă.

Terminologia agrară ne arată latinitatea limbii vorbite de înaintașii acestor meleaguri. Cuvintele grâu, secară, mei, ovăz, ridiche, varză, ceapă, usturoi, lăptucă, pătrunjel, pepene, urzică, neghină, trifoi sunt de

origine latină ca și verbele : a ara, a săpa, a semăna, a secera, a culege, a treiera, a măcina, etc..

Cultura cerealelor ia amploare în secolul al XVI-lea când boierii doreau să realizeze cantități mari pentru a le exporta.

Pe vremea lui Șerban Cantacuzino, la sfârșitul secolului al XVII-lea, se introduce și la noi cultura porumbului, cultură ce se extinde foarte repede, porumbul nefiind cerut de turci.

În evul mediu boii și vacile au fost mijloacele de muncă ale țăranului de pe aceste meleaguri. Pe lângă boi și vaci, oile și porcii constituiau bogății ale acestei zone.

Nu deținem documente scrise din acele vremuri, dar este lesne de înțeles că trebuie să fi fost impuse dări țăranilor, constând în vegetale și animale. Creșterea animalelor pentru vânzări pe piață care aduceau veniturile necesare întreținerii gospodăriilor, sau folosirea acestora ca mijloace de schimb constituia activitate primordială.

Cultura pomilor fructiferi ca: pruni, meri, peri, nuci, cireși, gutui și piersici, fac parte din ocupația agricolă a țăranilor de aici ale căror fructe erau folosite pentru completarea necesarului de alimente, proaspete sau conservate sub diferite forme. Mai puțin erau folosite pentru fabricarea țuicii.

Cultivarea viței de vie, încă de la strămoșii noștri daci a fost una din ocupațiile principale care s-a păstrat și îmbogățit de la etapă la etapă, viile și terenurile de vii găsindu-se în actele de vânzare cumpărare, donații, acte de schimb, de zestre și moștenire. Din anul 1643 există un act care atestă vânzarea unei vii din dealul Valea Calului paharnicului Pană din Căpreni de către Ilie cu fratele său Iane, precum și Vlad, toți trei din Turburea.

Încă se mai păstrează și azi toponime care indică existența viței de vie: „Dealul Viilor”, „În deal la vie”, „Pe sub vii”, etc..

Când vechile vii indigene printre care și vița românească au fost distruse de filoxeră la începutul secolului al XX-lea, la scurt timp după primul război mondial dealurile noastre au fost plantate cu vie hibridă

nealtoită ca: nova albă, ananas, italiană, terează, țâța oii, tămâioasă, păsăreasca, vulpe, care rezistă peste iarnă neîngropate datorită climei mai blândă.

Devenind zonă cu tradiție viticolă s-a creat o arhitectură specifică acestei ocupații prin construirea pimiștelor pe dealurile de la Căpreni și Bulbuceni, în care se păstrau pe lângă butoaiele cu vin și putini cu varză, fructe, unelte agricole. Uneori în aceste pimiște se mai aflau: pat, masă, scaune astfel încât trecătorul care dorea să-și potolească setea avea mână liberă acolo, iar dacă voia să și mănânce găsea slănină sau chiar carne afumată. Or mai veni vreodată acele vremuri?

Alături de agricultură, în cadrul gospodăriilor noastre țărănești aveau loc o serie de lucrări cu caracter meșteșugăresc cum ar fi: prelucrarea laptelui, a vinului, se țesea pânza și se confecționa obiecte de îmbrăcăminte, existând în felul acesta o industrie casnică extrem de complexă care la scară mai redusă s-a continuat până în zilele noastre.

În cadrul acestei economii naturale și respectiv a industriei casnice, un rol important l-au avut femeile care executau, și foarte rar, mai execută și azi țesături viu colorate.

O întreagă gamă de operațiuni, la a cărei tehnică se acumulează experiență de veacuri, permitea femeilor să facă pentru familiile lor tot ce era îmbrăcăminte textilă.

Iată cum descrie Ioana Dogaru (n. 1925), din satul Cetate, modul cum se obține țesătură „câneapă în câneapă”, țesătură mult folosită la noi din vremurile cele mai îndepărtate până aproape în urmă cu 50 ani. După ce era foarte bine pregătit ogorul pentru câneapă se însămânța, se păzea ca semințele să nu fie scoase de păsările cerului, iar, după ce răsărea se plivea de buruieni. Atât câneapa de vară cât și cea de toamnă se culegea, se făcea un fel de snopi mai mici și se puneau la topit. După topire se usca, apoi câneapa era bătută în proțap cu bătătorul.

După această operație se trăgea prin pieptene la darac și se scoteau fuioarele. Fuioarele rezultate erau lungi și răsucite la capete, se puneau în furcă și se torceau în fire subțiri cu fusul.

5.3. Demografie

Teritoriul comunei Căpreni a fost locuit din vremuri străvechi. Urme materiale și izvoare documentare atestă locuirea acestor meleaguri în perioada dacică și daco-romană. Continuitatea populației autohtone până în secolul al XV-lea, când documentele istorice prezintă referire despre Căpreni, este probată de existența satelor, dar și de condițiile naturale și economice favorabile vieții și activității omului.

După cum reiese din documentele vremii, între 1835 și începutul secolului al XX-lea, pe calea sporului natural, populația comunei a crescut cu peste 30%, ajungând la o densitate medie cuprinsă între 80-100 locuitori/Km². În secolul al XX-lea, ritmul de creștere al populației este unul mult mai lent față de cel înregistrat în secolul al XIX-lea, fapt ce se explică în primul rând prin migrarea unei părți din populație spre zonele cu industrie a țării.

După 1912 până în 1965, creșterea numărului de locuitori a fost în strânsă concordanță cu particularitățile de dezvoltare social-economică, diferite de timp.

În 1966, populația înregistrată cu domiciliul în comuna Căpreni era de 2150 locuitori, iar în 1975 era de 2512 locuitori. Comparativ cu nivelul atins în 1975 față de 1966, se remarcă o creștere a populației cu cca. 11%, ceea ce plasează comuna în ritmul pe țară.

Pe sexe, în această perioadă se constată o creștere pronunțată a populației de sex masculin.

Dinamica diferită a numărului de locuitori pe sexe a avut un rol însemnat în modificarea structurii populației, determinând schimbări substanțiale în comparație cu situația existentă la recensământul din 15 martie 1966.

Astfel, populația feminină, care în 1966 deținea 58% din total, în 1975 era de 52,5%, iar populația de sex masculin crește, de la 42% în 1966 la 47,5% în 1975. Echilibrarea pe sexe în această perioadă nu

reprezintă rezultatul unor măsuri anume luate pentru a dirija într-un sens oarecare mișcarea naturală sau cea migratorie a populației. Ea este rezultatul unei reglări naturale realizată prin mariajul femeilor cu bărbați domiciliați în afara localității, proces care a fost facilitat de evoluția economică mai rapidă a unor localități mai mult sau mai puțin apropiate spre care au migrat după lucru locuitorii comunei.

La 01.07.1998, după datele Direcției Județene de Statistică, populația comunei Căpreni era de 2487 locuitori, mai mică cu 152 locuitori față de recensământul din 1992, iar la recensământul populației din 2002, comuna Căpreni se înregistrează cu 2471 locuitori, în totalitate români. La recensământul din 2002, structura populației pe sexe este relativ echilibrată, numărul bărbaților fiind cu 0,12% mai mic decât numărul persoanelor de sex feminin.

Densitatea medie pe comună este de 43 locuitori/Km², inferioară densității medii pe județ, ce caracterizează un spațiu cu o concentrare redusă de populație.

Analizând structura sexelor pe mari grupe de vârstă, constatăm că atât în anul 1998, cât și în anul 2002, populația tânără a scăzut în timp ce a crescut populația cu vârstă de peste 60 ani, manifestându-se astfel o tendință de îmbătrânire demografică. În cadrul grupei de vârstă de peste 60 ani domină populația de sex feminin.

Acest lucru se explică prin următoarele cauze obiective:

- o bună parte din populația tânără cuprinsă între 16-40 ani este absorbită în continuare de zonele limitrofe și mai îndepărtate;
- În general speranța medie de viață este mai scăzută la populația de sex masculin.

Sursa datelor: INS, prelucrat Tera Grant Sib

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bărbați	1182	1155	1141	1119	1105	1092	1071
Femei	1176	1147	1135	1114	1098	1078	1068
Total	2358	2302	2276	2233	2203	2170	2139

Stația de compresoare – vedere generală.

Gradul de ocupare a populației active

În populația activă sunt cuprinse acele persoane care participă în procesul muncii, desfășurând în mod obișnuit o activitate

profesională. În populația inactivă sunt cuprinse persoanele care nu participă în procesul muncii sociale (copii, bătrâni, persoane întreținute precum și pensionari).

Perioada martie 1966 – iulie 1975 se caracterizează printr-o creștere a populației active față de totalul populației, de la 57,9% în 1966, la 69,8% în 1975, de unde rezultă un plus de 11,9%.

Pe sexe a crescut populația activă în rândul forței de muncă masculine de la 53,1 în 1966, la 68,6 în 1975 cu un plus de 15,5%, aceasta fiind o expresie a necesarului tot mai mare de forță de muncă în întreprinderile din Craiova, Tg. Jiu, Motru, Rovinari, Valea Jiului, Hunedoara etc. Ponderea activă feminină în această perioadă crește de la 61,4% în 1966, la 70,8% în 1975, înregistrându-se un plus de 9,4%. Schimbările din structura populației active pe sexe reflectă tendința de a suplini, pe plan local, forța de muncă masculină plecată după lucru în alte zone, ceea ce a făcut, desigur, ca ponderea populației active feminine să crească în compensare.

Odată cu înființarea fostelor schele: de foraj Stoina, din care numai pe raza comunei noastre își desfășura activitatea o brigadă de foraj cu nu mai puțin de 13 locații; de extracție Stoina, de extracție Turburea care avea și are în continuare pe raza administrativ teritorială a comunei parcurile nr. 1, 2 și 4 Bulbuceni, Stația de uscare a gazelor, Stația de compresoare, raportul s-a îmbunătățit continuu până în 1989. După

1989, pe măsura trecerii de la economia centralizată la economia de piață, se modifică și gradul de ocupare a populației pe sectoare.

Dacă în 1966 din totalul populației active 86,3% era în ramura agricolă și 13,7% în ramuri neagricole din care 3,6% în industrie, în 1975 în ramurile agricole munceau 64,9%, în ramurile neagricole 35,1 % din care 21,2% în industrie. În anul 1998, populația activă a fost de 1331 persoane, ceea ce reprezintă 53% din totalul populației de 2487 persoane. Din acest total activ al anului 1998 numai 74,5% este ocupată (995 persoane). Din populația activă ocupată, în sectorul primar lucrează 30%, în sectorul secundar 56,4% și în sectorul terțiar 13,6%.

În anul 2002, din datele de recensământ a rezultat o populație activă de 1235 persoane, ceea ce reprezintă 50% din totalul populației de 2471 locuitori. Din populația activă 67% (890 persoane) este ocupată astfel: 21% (188 persoane) în industrie, în sectorul secundar (agricultură și silvicultură) 68,5% (608 persoane), iar în sectorul terțiar 10,5% (94 persoane – comerț, telecomunicații, administrație publică, finanțe, învățământ, cultură, sănătate și alte servicii).

Cu circa trei decenii în urmă, din comunicările Consiliului Popular de atunci, peste 1/3 din populația ocupată existentă în 1975 lucra în localitățile din afara zonei urmând rute geografice dintre cele mai diferite: Tg. Jiu, Craiova, Rovinari, Motru, Valea Jiului, Hunedoara, București, Brașov, Constanța și altele.

Astfel, din 36,7% câți lucrau în afara localității, după frecvența legăturii cu familia, 11,1% erau navetiști zilnici, 4,1% navetiști săptămânali, 0,7% navetiști bilunari, 4,2% veneau acasă o dată pe lună, 0,2% o dată la trei luni, și 16,4% veneau acasă la peste trei luni.

Unde existau mijloace de transport cu orar constant, iar locurile de muncă erau relativ apropiate de domiciliu, s-a creat un flux migratoriu temporar de tip pendulatoriu. Când locurile de muncă erau situate la distanță mare de domiciliu, s-au creat fluxuri migratorii temporare de tip sezonier, în care transportul se făcea cu mijloace auto mai mult sau mai puțin corespunzătoare, puse la dispoziție de unitățile în care aceștia lucrau.

Migrația pendulatorie sau navetismul zilnic de la domiciliu la locul de muncă și înapoi, exercita o influență cu atât mai negativă asupra migranților cât și asupra unităților economice în care aceștia lucrau, cu cât distanța de deplasare era mai mare. Din cei peste 190 în 1975 și dublarea lor până în 1989, navetiștii zilnici erau bărbați capi de familie cuprinși în limita de vârstă 35-40 ani, de unde se poate trage concluzia că aceștia aveau un dublu statut socio-profesional - de țăran și de muncitor. Ei lucrau în industrie, retribuția obținută reprezenta principala sursă de existență a familiilor de regulă cu un număr însemnat de membri.

Completarea veniturilor se realiza din muncile agricole, la care capul de familie participa destul de activ în timpul său liber. Legătura cu familia se realiza zilnic, însă capacitatea de muncă a migranților era considerabil diminuată de oboseala drumului, adeseori în condiții puțin civilizate, cât și de dubla lor ocupație, mulți fiind obosiți, surmenați sau chiar bolnavi. Sub raport social acești migranți nu se încadrau nici în colectivele industriale, deoarece după terminarea programului erau cu gândul la plecare spre casă, nici în activitatea socială a satului, deoarece puținul timp liber ce-l aveau la dispoziție îl investeau pentru familie și treburile lor gospodărești.

Acolo unde condițiile de navetă erau dificile a apărut fluxul migratoriu de tip sezonier, care consta în deplasarea populației de la locul de muncă la domiciliu săptămânal, bilunar, lunar, trimestrial sau chiar la intervale mai mari de timp.

Migrația sezonieră cuprindea grupe de vârstă diferite și se realiza de persoane care aveau un singur statut socio-profesional - acela de muncitor sau de intelectual. În timp ce, în majoritate cei care migrau săptămânal sau bilunar erau tineri în vârstă de până la 29 – 30 ani, mulți dintre cei care migrează la 3 luni sau mai mult sunt capi de familie cu vârsta cuprinsă între 31-55 ani. Această forță migratorie de tip pendulatoriu sau de tip sezonier, s-a amplificat până în anul 1989, de multe ori cu riscuri pentru navetiștii de acest gen, așa cum s-a întâmplat pe 8 noiembrie 1988 când auto, care transporta navetiștii săptămânali spre Tg. Jiu, a avut un grav accident în urma căruia și-au pierdut viața 26 persoane, din care 13 au fost din Căpreni, alții rămânând cu urmări, decedând ulterior.

După 1989, reforma economică cu componentele ei principale – privatizarea, restructurarea și modernizarea economiei naționale - a determinat schimbări importante.

Forța de muncă migratorie scade din ce în ce mai mult, puținii rămași cu greu se descurcă de la și spre locurile de muncă, numai pe cont propriu.

Cu timpul, o parte însemnată din forța de muncă migratorie își schimbă domiciliul, transformând astfel migrația temporară în migrație definitivă, care este determinată de cauze multiple cum sunt: mutarea definitivă a familiilor lângă locul lor de muncă, stabilirea domiciliului în mediul urban după absolvirea unei forme de învățământ, mutarea în orașe sau alte localități a multor tinere în urma mariajului, atracția orașului prin posibilitățile superioare pe care le oferă în domeniul edilitar, socio-cultural etc. Astfel, din cei 797 fii ai comunei plecați definitiv, după cum reiese din documente, 34 părăsesc definitiv localitatea înainte de 1950, un număr de 696 părăsesc localitatea între 1950-1989 și 67 după 1989.

Urmare a restructurării în sectorul industrial, populația activă ocupată s-a diminuat, ceea ce a condus la un șomaj de 3,8% în 1998. Acesta crește la 12,2% în 2000, iar în 2004, după cum reiese din datele Agenției Județene pentru Ocuparea forței de muncă Gorj, se află în evidențele de plată a șomajului 2,5% din populația activă.

La nivelul comunei se află un număr de 13 dosare în plată la Lg. 416/2001, privind venitul minim garantat. Tot în această zonă sunt înregistrate 14 persoane cu handicap grav și 14 persoane însoțitori.

Conform datelor publicate de Institutul Național de Statistică populația comunei Căpreni este de 2093 locuitori, 1036 de sex masculine și 1057 de sex feminin.

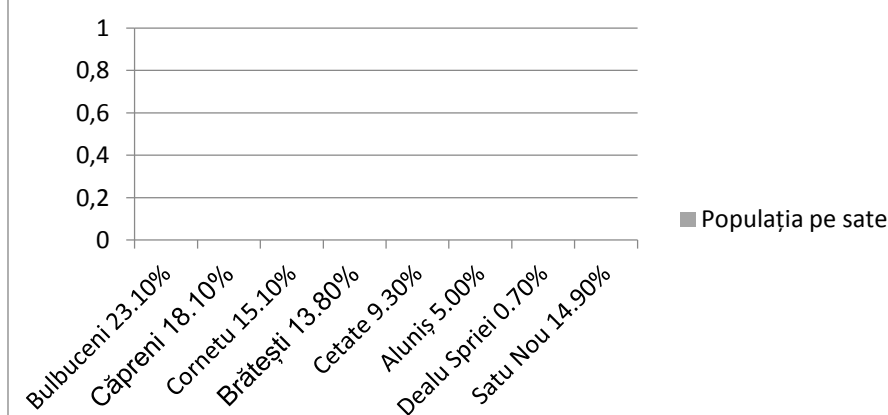
Populație Căpreni

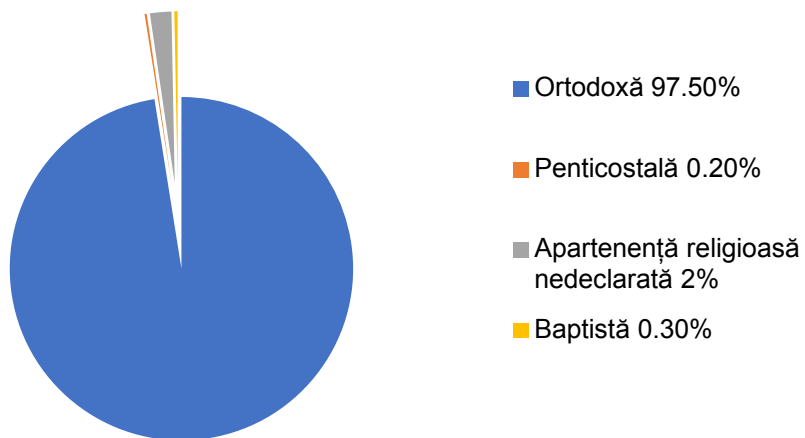
Distribuția populației din comuna Căpreni pe sate

Potrivit ultimului Recensământ, satul Bulbuceni are cea mai numeroasă populație din comuna Căpreni. Populația reprezintă 23.1% din total. Pe locul doi se situează satul Căpreni, cu un procent de 18.1%. Populația înregistrată în satul Cornetu are o pondere de 15.1%, iar Satu Nou 14.9%. În satul Brătești populația atinge un procent de 13.8%. De asemenea, 9.3% în populația comunei Căpreni locuiește în satul Cetate și 5% în satul Aluniș. Cea mai mică pondere este în satul Dealu Spriei, respective 0.7%.

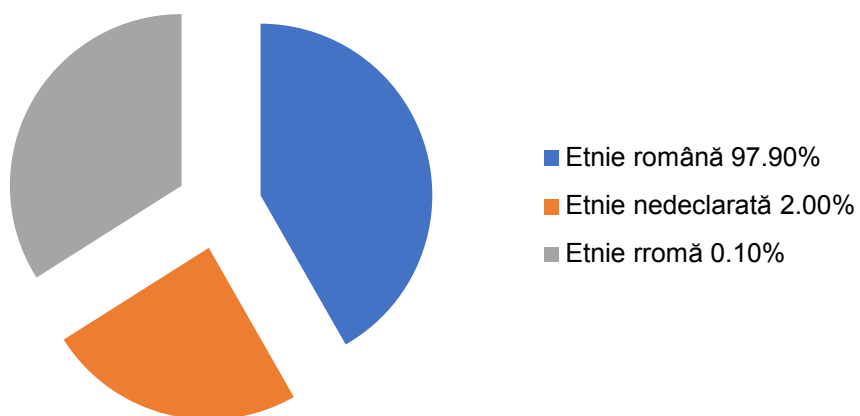
Populația pe sate

Structura populației după religie

Structura populației după etnie

DINAMICA NATALITĂȚII, CĂSĂTORIILOR ȘI A DECESELOR

La nivelul comunei Căpreni, în perioada 1967-1977, natalitatea a fost în scădere continuă iar mortalitatea a cunoscut o curbă ascendentă. Mortalitatea infantilă a fost scăzută. Această situație se datorează stării economice precare și a folosirii mijloacelor de contracepție.

În acest interval de timp, vârsta celor care se căsătoresc este în creștere, de regulă 23-24 ani.

Natalitatea are un indice mai scăzut decât cel pe județ. Între 1967 - 1970, natalitatea a crescut, cea mai ridicată fiind în anul 1971 înregistrându-se 18 nou - născuți.

În anul 1957, când a avut loc liberalizarea avorturilor, se constată un număr redus de nașteri, situație care s-a menținut până în 1966, când interdicția avorturilor a făcut ca, în 1967, numărul nașterilor să depășească dublul față de anul precedent. Cu toate acestea consemnăm o scădere continuă a numărului de nașteri, primăria comunei eliberând certificate de naștere după cum urmează: în 1985 – 19 nou-născuți, în 1990 – 15 nou-născuți, în 1995 – 3 nou-născuți, în 2000 – 4 nou-născuți, în 2003 – 3 nou-născuți. Din datele prezentate reiese că numărul născuților vii a avut o evoluție descendentă, explicația fiind liberalizarea avorturilor și nivelul de trai.

Astăzi, nivelul de gândire al tinerei generații s-a schimbat, ei nemaivând drept obiectiv legalizarea relațiilor sau procrearea, ci probleme privind necesitățile vieții, un loc de muncă, un salariu convenabil, o locuință proprie. Acest fapt se reflectă și în numărul căsătoriilor. Astfel, în 1985 – 15 căsătorii, în 1990 – 20 căsătorii, în 1995 – 9 căsătorii, în 2000 – 19 căsătorii și în 2003 -12 căsătorii, iar numărul deceselor a fost de: 44 în 1985, 45 în 1990, 51 în 1995, 38 în 2000 și 23 în 2003. În afară de factorii anunțați, dinamica populației poate fi puternic influențată și de factorul social.

Evoluția factorului social într-o direcție ascendentă poate duce la redimensionarea dinamicii populației în comuna Căpreni.

5.4. Mișcare naturală

Mișcarea naturală a populației constituie o componentă esențială de caracterizare a proceselor demografice dintr-o anumită colectivitate umană. Este vorba, în primul rând, despre nașteri și decese ale oamenilor.

Astfel, pentru natalitate indicatorul de referință este rata nașcuților vii, într-un anumit interval de timp, prin raportarea numărului nașcuților-vii la mia de persoane (locuitori cu reședința obișnuită în țară) din comunitatea umană vizată la un moment dat.

La rândul său, fertilitatea este exprimată prin doi indicatori: rata generală de fertilitate: nașcuți-vii la o mie de femei în vârstă de 15–49 de ani (pe total și pe grupe de vârstă); și indicele conjunctural al fertilității: număr de copii nașcuți de către o femeie pe toată perioada vieții fertile.

Și pentru mortalitate, avem în vedere mai mulți indicatori, astfel: mortalitatea generală se exprimă prin rata deceselor la mia de persoane; mortalitatea infantilă – decese înainte de împlinirea vârstei de un an, la mia de copii nașcuți-vii; nașcuți morți – număr de copii nașcuți morți raportat la număr de copii nașcuți-vii sau morți.

Sporul natural reprezintă diferența dintre numărul nașcuților vii și cel al deceselor, respectiv diferența dintre rata nașcuților vii și cea a deceselor, și poate avea valoare pozitivă sau negativă, în funcție de mărimile celor doi indicatori. Speranța de viață se determină pentru anul nașterii – speranța de viață la naștere, (durata medie a vieții): numărul de ani pe care l-ar trăi o persoană, născută într-un anumit an, dacă s-ar înregistra aceeași repartiție a deceselor pe vârste din anul de referință; ca și pentru o anumită vârstă, cum ar fi speranța de viață la vârsta de 65 de ani.

Sursa datelor este, în principal, Anuarul Statistic al României (INS), iar în determinarea ratelor și a indicilor analizați, populația de referință este cea cu reședința obișnuită în țară, determinată pentru 1 iulie a anului respectiv.

Valorile indicatorilor mișcării naturale a populației României privesc perioada postbelică, cu un interes aparte pentru situațiile din ultimele două decenii și jumătate.

5.5. Mișcarea migratorie

Prin mișcare migratorie înțelegem deplasarea populației interteritoriu, care presupune depășirea unei granițe administrativ – teritoriale. Populația unei țări își modifică numărul nu numai ca urmare a intrărilor și ieșirilor determinate de nașteri și decese, ci și în urma imigrațiilor și emigrațiilor.

Mobilitatea geografică a populației reprezintă totalul deplasărilor populației în teritoriu, cu sau fără schimbarea domiciliului stabil, indiferent de durata absenței din localitatea de origine. În această noțiune se includ deplasările turistilor, ale lucrătorilor sezonieri, ale navetistilor, ale persoanelor dintr-o localitate în alta, inclusiv ale celor însoțite de schimbarea definitivă a domiciliului. Migrația populației este forma principală a mobilității geografice a populației, constând în schimbarea definitivă a domiciliului stabil, între două unități administrativ – teritoriale bine definite. În raport cu granițele oficiale ale unei țări, migrația poate fi : -migrație internă : cea realizată în interiorul unei țări, între unitățile administrativ – teritoriale ale acesteia, fără depășirea graniței naționale : -migrație externă : cea care implică depășirea unei granițe naționale

VI. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE LOCALĂ – PROIECTE VIZATE

6.1. Analiza SWOT

Analiza SWOT este o metodologie de analiză prin care se identifică punctele tari și punctele slabe pe un anumit domeniu și se pot examina oportunitățile și amenințările unui proiect. Numele provine din limba engleză de la inițialele cerințelor:

Strengths – puncte tari

Weaknesses – puncte slabe

Opportunities – oportunități

Threats – riscuri

Analiza SWOT se realizează din două perspective:

a) O perspectivă strategică care urmărește viziunea cu privire la orientările viitoare, motivația (acceptarea, atitudinea politică, valorile sociale și culturale) și obiectivele (siguranța locurilor de muncă, îmbunătățirea condițiilor locale, etc.)

b) O perspectivă calitativă care descrie punctele forte, slăbiciunile, oportunitățile și amenințările.

Pentru a avea certitudinea că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a comunei în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeană susține dezvoltarea regională se impune elaborarea strategiei de dezvolt. Analiza SWOT are pentru perioada următoare, respectiv 2022-2025.

Analiza SWOT permite identificarea punctelor cheie și a zonelor în care trebuie aduse îmbunătățiri, în ce măsură și în ce condiții se poate îndeplini programul propus. Se vor identifica punctele tari și punctele slabe, iar oportunitățile și amenințările rezultă în urma identificării acestora la nivelul comunei.

Se propun trei direcții principale care vor sta la baza dezvoltării comunei Căpreni:

OBIECTIV 1	OBIECTIV 2	OBIECTIV 3
• viața economică a comunei trebuie revigorată și susținută pe toate domeniile sale • progres pe piața muncii • programe de formare profesională • crearea de locuri de muncă	• infrastructura trebuie îmbunătățită permanent, de aceea o prioritară a investițiilor este necesară pentru a asigura raportul valoare investiție/efect. economic-financiar produs	• Creșterea atractivității din punct de vedere cultural, turistic, social este necesară atât pentru asigurarea unui confort social al propriilor locuitori, dar și pentru dezvoltarea ulterioară a comunei și atractivitatea comunei să crească

Analiza SWOT se realizează din două perspective:

a) O perspectivă strategică care urmărește viziunea cu privire la orientările viitoare, motivația (acceptarea, atitudinea politică, valorile sociale și culturale) și obiectivele (siguranța locurilor de muncă, îmbunătățirea condițiilor locale, etc.)

b) O perspectivă calitativă care descrie punctele forte, slăbiciunile, oportunitățile și amenințările.

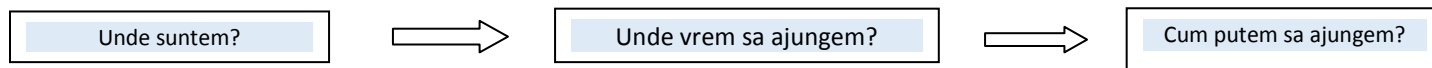
Pentru a avea certitudinea că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a comunei în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeană susține dezvoltarea regională se impune elaborarea strategiei de dezvoltare pentru perioada următoare, respectiv 2022-2025.

Cel mai puternic mesaj transmis de analiza SWOT este acela că, indiferent de acțiunile stabilite, procesul decizional ar trebui să includă următoarele elemente:

- **Construiește pe Punctele Tari;**
- **Elimina Punctele Slabe;**
- **Exploatează Oportunitățile;**
- **Îndepărtează Amenințările;**

Analiza SWOT a comunei a fost elaborata în baza evaluării elementelor și factorilor primordiali și cei mai semnificativi ale stării de fapt și ale caracteristicilor zonei de acțiune rurală. Astfel, prezentăm într-un tabel sintetic punctele tari și punctele slabe ale comunei, oportunitățile și riscurile fiind elemente care depind de cumulul factorilor exteriori.

Ne vom axa pe următoarele întrebări:

AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
➤ <i>existența subvențiilor pentru agricultură și creșterea animalelor; prezența fondurilor europene care pot fi absorbite în vederea impulsiei afacerilor în agricultură;</i> ➤ <i>climă și tipuri de sol favorabile diversificării activităților agricole;</i> ➤ <i>potențial agricol ridicat;</i> ➤ <i>Agricultura continuă să dețină rolul important în economia comunei</i>	➤ <i>productivitatea muncii scăzută în agricultura;</i> ➤ <i>scăderea efectivelor de animale</i> ➤ <i>lipsa calificării și instruirii agricultorilor;</i> ➤ <i>dotarea tehnică insuficientă a sectoarelor din agricultură;</i> ➤ <i>absența unor centre de colectare, prelucrare și valorificare superioară a produselor specifice pe raza comunei;</i> ➤ <i>îmbătrânirea populației comunei și migrarea tinerilor către străinătate sau alte locuri atractive;</i> ➤ <i>resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și cofinanțarea proiectelor finanțate prin fonduri europene;</i>

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
➤ sprijin UE pentru înființare/dezvoltarea sistemelor de colectare si depozitare; ➤ sprijin pentru servicii de formare si consultant care sa conducă la îmbunătățirea competentelor in sectorul gro-alimentar; ➤ utilizarea agriculturii de precizie si a altor tehnologii noi; ➤ dezvoltarea unui sistem de sprijinire a producătorilor agricoli din localitate; ➤ prelucrarea pe plan local a produselor agricole și de origine animală;	➤ elaborarea și administrarea proiectelor finanțate din fonduri europene; ➤ frecvență ridicată a perioadelor secetoase, care afectează agricultura; ➤ degradarea solurilor care diminuează fertilitatea și rata de regenerare; ➤ depopularea mediului rural. mărirea numărului de concurenți pentru produsele agroalimentare de pe piața UE; cadrul legislativ instabil; ➤ lipsa unui cadru legal pentru protejarea producției agricole interne;

INFRASTRUCTURA SI MEDIU

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
➤ <i>existenta unui plan de management de gestionare a deșeurilor la nivel județean;</i> ➤ <i>traversarea comunei de drumuri județene;</i> ➤ <i>sistem de distribuție a energiei electrice bine dezvoltată (grad de acoperire 100%);</i> ➤ <i>existența rețelei de iluminat public pe led;</i> ➤ <i>existența rețelei de telefonie fixă și mobile, cablu tv și internet;</i> ➤ <i>nu există factori poluatori importanți;</i> ➤ <i>utilizarea redusă a pesticidelor și îngrășămintelor;</i>	➤ <i>educația ecologică este superficială;</i> ➤ <i>interesul scăzut al agenților economici în protecția mediului înconjurător;</i> ➤ <i>cunoștințe insuficiente legate de elaborarea și administrarea proiectelor finanțate din Fondurile Structurale, lipsă personal;</i> ➤ <i>resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și cofinanțarea proiectelor finanțate prin Fonduri Structurale;</i> ➤ <i>lipsa informațiilor legate de normele europene de mediu în rândul micilor întreprinzători, dar și în rândul populației;</i> ➤ <i>atitudinea de indiferență față de protecția mediului.</i>

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
➤ <i>existenta rețelei de electricitate</i> ➤ <i>existenta rețelei de telefonie fixa</i> ➤ <i>existenta unei rețele de telefonie mobilă și de internet</i> ➤ <i>existenta centrelor medicale</i> ➤ <i>calitatea apei potabile este constant bună</i> ➤ <i>dezvoltarea sistemului de consiliere și consultant în domeniul mediului și asigurarea serviciilor aferente de formare;</i> ➤ <i>implicarea populației în activitățile de educație ecologică;</i> ➤ <i>dezvoltarea de parteneriate în vederea protecției mediului;</i>	➤ <i>lipsa resurselor financiare, inclusiv pentru cofinanțarea proiectelor europene pentru îndeplinirea obiectivelor de investiții propuse;</i> ➤ <i>cunoștințe insuficiente legate de elaborarea și administrarea proiectelor finanțate din fondurile europene pentru proiecte de infrastructură și mediu;</i> ➤ <i>lipsa informațiilor legate de normele europene de mediu în rândul micilor întreprinzători;</i> ➤ <i>mentalitatea de indiferență față de protecția mediului;</i> ➤ <i>lipsa informației în legătură cu programele de finanțare europeană.</i>

EDUCAȚIE, SPORT ȘI CULTURĂ

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
➤ colaborare bună cu partenerii locali (școală - biserică - primărie - dispensar); ➤ relații interumane adecvate; deschiderea cadrelor didactice către perfecționare prin formarea continuă; ➤ dorința de reușită școlară și profesională prin folosirea de metode interactive în vederea realizării educației; ➤ organizarea unor activități extracurriculare; ➤ existența dotărilor în școli; ➤ existența unei biblioteci în comună; ➤ management școlar adecvat în unitățile de învățământ public; ➤ existența obiectivelor culturale de patrimoniu (biserici, mănăstire); ➤ organizarea periodică a unor manifestări dedicate zilei comunei.	➤ populația școlarizată în învățământul primar în scădere; ➤ resurse materiale insuficiente (tablete, internet) pentru educația școlară online generată de pandemie; ➤ populație preșcolari în scădere; ➤ procent ridicat din populație cu vârsta de peste 65 ani; ➤ lipsa unor programe de reconversie profesională a forței de muncă disponibilizată; ➤ lipsa unor centre alternative de educație, puncte de informație; ➤ lăsarea în degradare a unor așezăminte culturale sau de cult; ➤ valorificarea insuficientă a spațiilor de educație și de cultură; ➤ lipsa unor programe de educație și culturale permanente în cadrul căminelor culturale. ➤ posibilități insuficiente de recreere în cadrul școlii;

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
➤ reabilitarea școlii din localitate; amenajarea și dotarea de spații sau centre de joacă pentru copii; reabilitarea tuturor bisericilor din comună; ➤ dezvoltarea parteneriatelor culturale și de dezvoltare locală între comuna Căpreni și alte unități administrativ teritoriale din spațiul UE; ➤ organizare și dezvoltare periodică de programe și acțiuni cultural - artistice în comună; ➤ înființarea unui centru de tip after-school; ➤ dotarea școlii cu tablete; ➤ îmbunătățirea bazei materiale an de an; ➤ modernizarea sălii de sport din incinta școlii și a unui teren de sport multifuncțional.	➤ îmbătrânirea populației; ➤ migrarea populației; reducerea populației școlare din cauza declinului natalității; ➤ tendința de reducere a exigenței în procesul de evaluare didactică; ➤ buget încă insuficient alocat învățământului public generând fenomene de dotare materială la limita necesarului unităților; ➤ lipsa personalului calificat în accesarea de fonduri europene și naționale; ➤ neimplicarea factorilor de decizie la nivelul județului sau ministerelor; ➤ abandonul școlar și lacune educaționale din cauza resurselor materiale insuficiente (tablete, internet) pentru educația școlară online generată de pandemie; ➤ gradul ridicat de sărăcie al locuitorilor; lipsa de încredere în potențialul și rolul școlii în viața socială și culturală; ➤ timpul limitat al părinților dedicat educației copiilor; nivelul economic și cultural scăzut al părinților; neadaptarea învățământului la cerințele, nevoile societății aflată în proces de schimbare;

RESURSE UMANE, PIAȚA MUNCII

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
➤ <i>Forță de muncă ieftină;</i> ➤ <i>Existența resurselor umane calificate ce pot asigura dezvoltarea activității economico – sociale;</i> ➤ <i>Populație adultă în procent relativ mare în comparație cu celelalte grupe de vârstă;</i> ➤ <i>Principala calificare este în agricultură;</i> ➤ <i>Existența programelor de formare profesională.</i> ➤ <i>Rata infracționalității extrem de redusă.</i>	➤ <i>Îmbătrânirea populației (spor natural negativ și migrarea tinerilor spre centre urbane mari);</i> ➤ <i>Adaptarea mai lentă a populației mature și vârstnice la schimbările și provocările lumii actuale, în general, și la fenomenul mobilității și reconversiei profesionale, în special;</i> ➤ <i>Migrarea persoanelor tinere spre mediul urban mare și străinătate, mai cu seamă a celor cu pregătire profesională înaltă;</i> ➤ <i>Capacitatea financiară relativ scăzută a locuitorilor zonei;</i> ➤ <i>Creșterea numărului șomerilor neînregistrați;</i> ➤ <i>Rata somajului mai mare, comparativ cu nivelul național; Lipsa alternativelor ocupaționale în special pentru mediul rural;</i> ➤ <i>Necunoașterea de către unii angajați a drepturilor ce le revin conform Codului Muncii; Număr mic de angajatori în comună;</i> ➤ <i>Lipsa mentalității pro-active față de muncă;</i> ➤ <i>Manifestarea fenomenului de îmbătrânire a populației comunei.</i>

OPORTUNITATI	AMENINTARI
➤ atragerea de programe cu finanțare europeană pentru stimularea ocupării forței de muncă; ➤ existența unor reglementări ce acordă facilități angajatorilor care creează noi locuri de muncă pentru șomeri, tineri absolvenți de studii superioare; ➤ organizarea de cursuri de formare și reconversie profesională; ➤ accesarea fondurilor europene pentru dezvoltarea profesională a persoanelor active din comuna Căpreni; ➤ îmbunătățirea și perfecționarea competențelor profesionale a persoanelor adulte care activează în domeniile agriculturii, și industriei agro-alimentare, prin cursuri derulate de beneficiari ai unor proiecte finanțate prin programul operațional educație și ocupare; ➤ calificarea/recalificarea, instruirea și perfecționarea persoanelor ocupate în agricultura de subzistență; ➤ adaptarea programelor de învățământ la cerințele pieței muncii; ➤ piața muncii în dezvoltare; ➤ cursuri / programe de conștientizare și motivare ocupațională. ➤ monitorizarea stării ocupaționale a populației.	➤ îmbătrânirea populației ➤ scăderea numărului persoanelor calificate, prin ieșirea acestora din viața activă; ➤ creșterea șomajului în rândul absolvenților de liceu și a celor cu studii superioare; ➤ migrarea forței de muncă; amplificarea pregătirii teoretice a forței de muncă în detrimentul aspectelor aplicative; ➤ creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă; ➤ dezechilibre între cerere și ofertă pe piața muncii; ➤ dezechilibre între nivelul de calificare a forței de muncă și cerințele pieței muncii; ➤ instabilitatea economică (mai ales generate de pandemie); ➤ salarii neatractive.

CALITATEA VIEȚII ÎN MEDIUL RURAL

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
➤ viața în rural are avantajul unui mediu curat și fără poluanți; ➤ existența dispensarelor medicale în comuna; ➤ infrastructura de cult bine dezvoltată.	➤ nivel scăzut al educației în mediul rural; ➤ șomaj ridicat în rândul populației tinere din mediul rural; ➤ număr mic de medici în mediul rural; ➤ slaba dotare a cabinetelor și lipsa medicilor specialiști în mediul rural; ➤ spațiile verzi de imediată folosință situate de-a lungul străzilor nespeculate peisagistic și ca protecție sonoră pentru locuințe.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
➤ ridicarea nivelului de trai prin dezvoltarea economică a comunei; ➤ dezvoltarea infrastructurii pentru sport și agrement prin atragerea de finanțări nerambursabile; rezolvarea unor probleme importante ale comunei prin creșterea gradului de implicare a cetățenilor; ➤ îmbunătățirea stării de sănătate a populației prin dezvoltarea și	➤ scăderea dramatică a optimismului populației; ➤ degradarea nivelului de trai și a calității vieții; ➤ pierderea unor surse importante de finanțare europene și guvernamentale pentru dezvoltarea comunei; ➤ migrarea populației către oraș sau alte localități care oferă un standard de viață mai ridicat; ➤ scăderea nivelului de educație;

<i>creșterea calității serviciilor medicale;</i> ➤ <i>menținerea unui nivel ridicat al calității sistemului de învățământ prin atragerea de personal didactic calificat și sporirea gradului de dotare al unităților de învățământ.</i>	➤ <i>scăderea gradului de sănătate al populației.</i>
---	--

ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
➤ <i>Implicarea efectivă a conducerii la nivel de vârf în procesul de conștientizare și aplicare a acțiunilor legate de reformă în administrație;</i> ➤ <i>Existența în cadrul Primăriei Căpreni a mai multor departamente;</i> ➤ <i>Colaborarea primăriei cu cetățeanul și cu întreaga comunitate se realizează prin personal specializat în relații publice;</i> ➤ <i>Mediu de lucru bine organizat;</i> ➤ <i>Buna colaborare cu alte instituții ale administrației locale și județene;</i>	➤ <i>Rezistența la schimbare manifestată de o parte din personalul instituției;</i> ➤ <i>Resurse financiare insuficiente destinate modernizării și dezvoltării activităților instituției;</i> ➤ <i>Imposibilitatea promovării pe post a salariaților, din cauza legislației în vigoare;</i> ➤ <i>Posibilități reduse de motivare financiară a personalului și de atragere a persoanelor cu calificare superioară în structurile funcționarilor publici;</i> ➤ <i>Resurse financiare limitate pentru susținerea programului de pregătire;</i> ➤ <i>Încarcarea cu sarcini suplimentare peste cele prevăzute în fișa postului;</i> ➤ <i>Existența fondurilor limitate alocate formării continue a funcționarilor publici;</i>

OPORTUNITATI	AMENINTARI
➤ dotarea cu mijloace specifice a serviciului pentru intervenții în caz de situații de urgență; ➤ posibilități de accesare a unor fonduri externe destinate în mod special modernizării administrației publice; ➤ dezvoltarea capacității administrative a primăriei căpreni prin introducerea unor departamente noi pentru a veni în sprijinul nevoilor cetățenilor; ➤ dezvoltarea unor legături puternice între consiliul județean și autoritățile locale; ➤ mai multe posibilități de instruire a personalului prin programe de formare cu finanțare europeană. □ implementarea unor programe cu finanțare externă care vor conduce la îmbunătățirea activității în administrația publică; ➤ extinderea și dotarea sediului primăriei; ➤ încheierea de parteneriate cu alte entități; ➤ dezvoltarea capacității administrative prin pregătirea și formarea continuă a personalului din administrația publică	➤ inerție mare privind implicarea factorilor responsabili, dar și a comunității în programele de dezvoltare; ➤ fluctuația funcționarilor publici – din cauze financiare sau alte cauze, pe de o parte, pe de altă parte, imposibilitatea angajării imediate a altor functionari publici, influențând în mod negativ continuitatea activităților; ➤ dificultatea realizării unei strategii și a unor planuri de acțiune care să reziste schimbărilor politice; ➤ schimbări legislative prea frecvente pentru a fi asimilate eficient; ➤ mediul politic instabil la nivel național; ➤ buget insuficient în realizarea investițiilor.

DIRECTII STRATEGICE

6.2. Portofoliu de proiecte

	PRIORITATI	DIRECTII DE ACTIUNE
DEZVOLTARE ECHILIBRATĂ A INFRASTRUCTURII RUTIERE, A INFRASTRUCTURII TEHNICO-EDILITARE ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI	<i>Modernizarea infrastructurii rutiere</i>	❖ Modernizarea și reabilitarea infrastructurii rutiere de interes local ❖ Îmbunătățirea accesibilității teritoriale ❖ Sporirea siguranței de circulație rutieră și pietonală pe drumurile publice ❖ Modernizarea sistemului de transport public ❖ Dezvoltarea infrastructurii de acces agricol ❖ Îmbunătățirea accesibilității exploatațiilor agricole
	<i>Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare</i>	❖ Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare ❖ Dezvoltarea sistemului de alimentare cu apă potabilă ❖ Dezvoltarea sistemului de canalizare ❖ Dezvoltarea sistemului de distribuție a gazelor naturale
	<i>Amenajarea teritoriului</i>	❖ Dezvoltarea și modernizarea rețelei de distribuție a energiei electrice ❖ Adaptarea rețelei de iluminat la standarde europene ❖ Creșterea gradului de confort și siguranță a populației, din punct de vedere al iluminatului public. Îmbunătățirea serviciilor de telecomunicații ❖ Creșterea gradului de acoperire geografică și de înregistrare a proprietăților în sistemul integrat de cadastru și carte funciară ❖ Utilizarea rațională și echilibrată a

DEZVOLTARE ECHILIBRATĂ A INFRASTRUCTURII RUTIERE, A INFRASTRUCTURII TEHNICO-EDILITARE ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI		resurselor din teritoriu și valorificarea potențialului natural, economic și uman ❖ Creșterea oportunităților de investiții în domeniile economice specifice localității
--	--	---

	PRIORITATI	MASURI
ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII VIEȚII	<i>Îmbunătățirea serviciilor de învățământ și educație</i>	❖ Îmbunătățirea infrastructurii educaționale în vederea asigurării unui cadru propice de desfășurare a actului educațional în unitățile de învățământ de pe raza comunei ❖ Asigurarea unui mediu benefic dezvoltării educaționale și personale a elevilor ❖ Îmbunătățirea calității actului educațional ❖ Asigurarea accesului la educație a populației aflate în situații de risc, implicit prevenirea abandonului școlar
	<i>Îmbunătățirea serviciilor de sănătate și asistență socială</i>	❖ Impulsionarea activității de studiu și cercetare la nivel local ❖ Dezvoltarea unui sistem de servicii medicale moderne, performante și accesibile tuturor categoriilor de persoane și îmbunătățirea stării de sănătate a cetățenilor prin creșterea accesului la servicii de sănătate

	Dezvoltarea sectorului cultural	preventive și curative ❖ Dezvoltarea și eficientizarea unor servicii sociale proiectate și furnizate adecvat, adaptate nevoilor tuturor categoriilor de grupuri vulnerabile ❖ Conservarea și promovarea tradițiilor și obiceiurilor locale, animarea vieții culturale și creșterea calității vieții socio-culturale ❖ Modernizarea așezămintelor culturale ❖ Diversificarea activităților cultural-artistic
--	---------------------------------------	---

	PRIORITATI	DIRECTII DE ACTIUNE
DEZVOLTAREA SECTORULUI ECONOMIC	Creșterea ocupării forței de muncă și dezvoltarea resurselor umane	❖ Crearea unei legături între comunitatea locală, Primărie și în vederea analizării situației și elaborării unor strategii comune și eficiente Extinderea funcției educative a societății la un ansamblu de instituții formative (școală, massmedia, familie, instituții, societăți comerciale, ONG) ❖ Realizarea de parteneriate între unitățile de învățământ de pe raza comunei și agenții economici
	Crearea unui mediu de afaceri stimulativ și competitiv	❖ Sporirea participării tinerilor la viață economică prin proiecte pilot în afaceri și experimentarea unor centre pentru dezvoltarea și folosirea eficientă a resurselor umane
DEZVOLTAREA SECTORULUI ECONOMIC		❖ Stimularea formării profesionale continue prin implementarea unor programe de consiliere, orientare și reorientare a carierei pentru tineri și adulți ❖ Crearea unui mediu de afaceri menit a atrage investiții private importante din țară și străinătate ❖ Creșterea numărului de agenți

DEZVOLTAREA SECTORULUI ECONOMIC		economici în comună, sprijinirea dezvoltării acestora și diversificarea activităților economice ❖ Îmbunătățirea colaborării între agenții economici ❖ Îmbunătățirea colaborării dintre agenții economici și autoritățile publice ❖ Creșterea gradului de informare a agenților economici în privința accesării fondurilor europene ❖ Crearea unui mediu de afaceri menit a atrage investiții private importante din țară și străinătate
	PRIORITATI	DIRECTII DE ACTIUNE
DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE	<i>Îmbunătățirea serviciilor administrației publice locale</i>	❖ Îmbunătățirea coeziunii dintre administrația publică locală și alți factori interesați prin dezvoltarea capacității de planificare strategică și prin organizarea periodică de consultări publice ale societății civile privind proiectele de dezvoltare ale comunei

DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE	<i>Îmbunătățirea serviciilor pentru situații de urgență</i>	❖ Fluidizarea comunicării administrației publice locale cu administrația publică județeană și centrală ❖ Îmbunătățirea serviciilor publice
	<i>Parteneriate cu instituții publice sau entități private</i>	❖ Dotarea primăriei cu utilaje pentru întreținerea domeniului public ❖ Creșterea transparenței decizionale a administrației publice locale ❖ Îmbunătățirea gradului de operativitate și intervenție în situații de urgență și dotarea corespunzătoare a serviciului voluntar pentru situații de urgență ❖ Asigurare în zona de competență, în mod unitar și profesionist, a apărării vieții și sănătății populației în caz de calamitate ❖ Achiziționarea de echipamente pe tipuri de riscuri (inundații, alunecări de teren etc.) ❖ Constituirea de parteneriate public-privat (ex. Grup de Acțiune Locală) ❖ Constituirea de parteneriate cu entități publice pentru implementarea de strategii integrate în vederea dezvoltării teritoriului ❖ Constituirea de parteneriate public-

DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE		privat (ex. Grup de Acțiune Locală) ❖ Constituirea de parteneriate cu entități publice pentru implementarea de strategii integrate în vederea dezvoltării teritoriului
--	--	--

	PRIORITATI	DIRECTII DE ACTIUNE
DEZVOLTAREA PROMOVAREA SECTORULUI TURISTIC ȘI	<i>Valorificarea potențialului turistic local prin amenajarea infrastructurii necesare</i>	❖ Reabilitarea/modernizarea căilor de acces spre obiectivele turistice: drumuri, parări, poteci marcate, drumuri pietonale, adăposturi, piste pentru cicloturism; ❖ Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural și cultural de la nivel local ❖ Promovarea și valorificarea obiectivelor turistice, a evenimentelor și manifestărilor locale ❖ Sprijinirea dezvoltării inițiativelor turistice ❖ Creșterea oportunităților de investiții în domeniile economice specifice localității ❖ Crearea unui brand local

VII.CONSTRUCȚIA PLANURILOR DE ACȚIUNI

Prezentul capitol cuprinde prioritizarea proiectelor descrise și planul de acțiune locală, considerate cele mai importante din perspectiva dezvoltării comunei Căpreni.

Stabilirea ordinii proiectelor de dezvoltare se realizează cu luarea în considerare a tuturor criteriilor de mai jos:

- a) dimensiunea sferei de incidență teritorială a intervenției - stadiul de pregătire al dezvoltărilor;
- b) acceptarea dezvoltării de către populație;
- c) nevoia de resurse a dezvoltărilor și disponibilitatea/accesibilitatea resurselor necesare.

Ca urmare a prioritizării – atât în privința sferei de incidență teritorială și în funcție de numărul de locuitori a intervenției, cât și în privința complexității dezvoltării – în vârful clasamentului s-a situat pachetul integrat de intervenții care vizează dezvoltarea infrastructurii comunei, dezvoltarea capacității administrative și utilizarea energiei alternative.

Aceste dezvoltări sunt de importanță deosebită din punct de vedere al asigurării dezvoltării durabile a comunei. În continuare prezentăm proiectele considerate cele mai importante în baza criteriilor enumerate mai sus.

Program	Domeniul de politică publică	Obiectivele programului:	Finanțarea programului	Mecanismul de implementare a programului
Dezvoltarea infrastructurii de sprijin a afacerilor	Strategia Națională de Competitivitate	Infrastructura de afaceri dezvoltată Sprijinirea mediului de afaceri Locuri de muncă create	Fonduri Externe Nerambursabile, Programul Operațional Regional 2021-2027	Consiliul Local Căpreni prin compartimentele de specialitate(planificare proiecte, identificare surse de finanțare, elaborarea documentelor necesare, implementarea proiectelor).
Dezvoltarea turismului	Strategiile naționale în domeniul turismului Strategia Regională privind POR Sud Vest Oltenia 2021-2027 Masterplanul pentru dezvoltarea turismului 2007-2026	Creșterea numărului de turiști	Fonduri Externe Nerambursabile, Programul Operațional Regional 2021-2027	Consiliul Local Căpreni prin compartimentele de specialitate(planificare proiecte, identificare surse de finanțare, elaborarea documentelor necesare, implementarea proiectelor).
Conectarea la rețelele de transport național și internațional	Strategia actualizată de implementare a Master Planului General de Transport al României parte din Planul Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2020- 2030	Creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale prin modernizarea drumurilor comunale; Modernizarea rețelei de drumuri din comuna Căpreni care asigură conectivitatea directă (drumuri județene) sau indirectă	Programul Operațional Regional Sud Vest Oltenia 2021-2027, Programul Operațional Transport 2021-2027.	Consiliul Local Căpreni prin compartimentele de specialitate(planificare proiecte, identificare surse de finanțare, elaborarea documentelor necesare, implementarea proiectelor).

Dezvoltarea și modernizarea sistemului de educație	Strategia privind Digitalizarea Educației din România 2021-2027 Strategia pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2018–2023 Strategia de dezvoltare județeană 2021-2027	Realizarea unei infrastructuri școlare corespunzătoare prin reabilitarea și modernizarea clădirilor, dotarea cu mobilier și echipamente, materiale didactice Populația școlară deservită de o infrastructură modernizată.	Programul Operațional Regional Sud Vest Oltenia 2021-2027	Consiliul Local Căpreni prin compartimentele de specialitate(planificare proiecte, identificare surse de finanțare, elaborarea documentelor necesare, implementarea proiectelor). Unitățile de învățământ (evaluează necesitățile, transmite către Consiliul Local propunerile, participă la implementarea proiectelor).
Dezvoltarea și modernizarea sistemului de sănătate	Planul Național de Redresare și Reziliență Strategia Națională de Sănătate 2021-2027 Strategia de dezvoltare județeană 2021-2027	Dezvoltarea infrastructurii de sănătate Populația deservită de o infrastructură de sănătate modernizată /nou	Programul Operațional Sănătate 2021-2027 Programul Operațional Tranziție Justă Programul Operațional Regional Sud Vest Oltenia 2021-2027	Consiliul Local Capreni prin compartimentele de specialitate(planificare proiecte, identificare surse de finanțare, elaborarea documentelor necesare, implementarea proiectelor). Unitățile sanitare/spitale (evaluează necesitățile, transmite către Consiliul Local propunerile, participă la implementarea proiectelor).
Dezvoltarea/modernizarea și diversificarea serviciilor sociale	Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2021-2027 a Planul de acțiune pentru perioada 2021-2027	Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin	Programul Operațional Educație și Ocupare 2021-2027 Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială	Consiliul Local Căpreni prin compartimentele de specialitate(planificare proiecte, identificare surse de finanțare, elaborarea documentelor necesare, implementarea proiectelor). Furnizorii de servicii sociale

	Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2021-2027 Strategia de dezvoltare județeană 2021-2027	dezvoltarea infrastructurii sociale Creșterea gradului de incluziune socială	(POIDS)	
Îmbunătățirea capacității de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență	Strategia de consolidare și dezvoltare a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență pentru perioada 2016-2025 Strategia de dezvoltare județeană 2021-2027	Creșterea capacității operaționale și de răspuns în situații de urgență Reducerea timpilor de intervenție în situații de urgență	Programul Operațional Regional Sud Vest Oltenia 2021-2027	Instituțiile cu atribuții în prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență Consiliul Local Căpreni prin compartimentele de specialitate(planificare proiecte, identificare surse de finanțare, elaborarea documentelor necesare, implementarea proiectelor). Furnizorii de servicii sociale
Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sportive	Strategia Națională pentru sport 2016-2032 Strategia de dezvoltare județeană 2021-2027	Crearea unei infrastructuri sportive de calitate și a unei culturi a sportului Încurajarea practicării sportului	Programul Operațional Regional Sud Vest Oltenia 2021-2027	Consiliul Local Căpreni prin compartimentele de specialitate(planificare proiecte, identificare surse de finanțare, elaborarea documentelor necesare, implementarea proiectelor). Furnizorii de servicii sociale

Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilități publice de interes județean	Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR) Strategia de dezvoltare județeană 2021-2027	Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilatară și a serviciilor publice Îmbunătățirea standardelor de locuit ale populației și creșterea calității vieții populației	Programul Operațional Regional Sud Vest Oltenia 2021-2027 Programul Operațional Tranziție Justă	Consiliul Local Căpreni prin compartimentele de specialitate (planificare proiecte, identificare surse de finanțare, elaborarea documentațiilor necesare, implementarea proiectelor). Asociații de Dezvoltare Intercomunitară Operatori /furnizori ai serviciilor publice
Eficientizare a activităților instituției și cooperării interinstituționale	Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027 și Planul de acțiuni pe perioada 2021 - 2027 pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027 Strategia Națională pentru Locuri de Muncă Verzi 2018-2025 și Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Locuri de Muncă	Creșterea accesului la educație și formare a resurselor umane. Creșterea numărului de programe de formare pentru reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii Reducerea șomajului	Programul Operațional Educație și Ocupare Programul Operațional Tranziție Justă.	Consiliul Local Căpreni prin compartimentele de specialitate (planificare proiecte, identificare surse de finanțare, elaborarea documentațiilor necesare, implementarea proiectelor).

	Verzi 2018-2025 Strategia de dezvoltare județeană 2021-2027			
Simplificarea procedurilor	Agenda Digitală pentru Europa, Programul Europa Digitală Strategia UE privind piața unică digitală Next Generation EU Planul Național de Redresare și Reziliență Strategia Națională privind Agenda Digitală Strategia de dezvoltare județeană 2021-2027	Modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale Îmbunătățirea calității serviciilor publice prestate	POCIDIF, Programul Operațional Regional Sud Vest Oltenia 2021-2027	Consiliul Local Căpreni prin compartimentele de specialitate (planificare proiecte, identificare surse de finanțare, elaborarea documentațiilor necesare, implementarea proiectelor).
Protejarea și conservarea biodiversității	Strategia Națională și Planul Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România 2015 – 2020 – 2050 Planul Național de Gestionare a Deșeurilor	Conservarea naturii Reducerea nivelului de poluare al apelor, aerului și solului; Reducerea nivelului de poluare cauzat de transport; Creșterea suprafeței de spații verzi; Creșterea suprafețelor împădurite;	Strategia Națională și Planul Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România 2015 – 2020 – 2050 Planul Național de Gestionare a Deșeurilor	Consiliul Local Căpreni prin compartimentele de specialitate (planificare proiecte, identificare surse de finanțare, elaborarea documentațiilor necesare, implementarea proiectelor).

		Creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor; Creșterea gradului de valorificare a deșeurilor		
Prevenirea impactului schimbărilor climatice	Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon 2016 – 2030 Strategia Națională de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung 2010 – 2035 Strategia Forestieră Națională 2018-2027	Reducerea efectelor negative ale schimbărilor climatice Indicatori de rezultat (impactul politicilor)	Programul Operational Dezvoltare Durabilă (PODD) 2021-2027 Programul Operațional Regional Sud Vest Oltenia 2021-2027 Programul Operațional Tranziție Justă	Consiliul Local Căpreni prin compartimentele de specialitate (planificare proiecte, identificare surse de finanțare, elaborarea documentațiilor necesare, implementarea proiectelor).
Dezvoltarea și modernizarea instituțiilor publice	Strategia de dezvoltare județeană 2021-2027	Dezvoltarea infrastructurii comunei Căpreni. Modernizarea și reabilitarea instituțiilor publice și a clădirii Primăriei Căpreni	Programul Operațional Regional Sud Vest Oltenia 2021-2027 Programul Operațional Dezvoltare Durabilă	Consiliul Local Căpreni prin compartimentele de specialitate (planificare proiecte, identificare surse de finanțare, elaborarea documentațiilor necesare, implementarea proiectelor).

PLANUL DE ACTIUNI – STRATEGIA LOCALA DE DEZVOLTARE DURABILA			
DIRECTIA STRATEGICA 1		Obiective operaționale - intervenții	Finanțare
Rezultate estimate : apă potabilă, reducerea poluării prin canalizare, reducerea amprente de carbon, siguranța cetățeanului			
	 Extinderea capacității gospodăriei de apă Energia termică – soluții pentru extinderea rețelei de alimentare cu gaze Energie curată - culturi foto-voltaice, biomasă	- branșarea la utilități - rezidențial și non-rezidențial - energie verde - gospodăria de apă – purificarea apei cu clor gazos	FEN – EU
Obiectiv specific 1.1			BS
			BL
UTILITATI			Alte surse atrase
Obiectiv specific 1.2	 Iluminatul public – soluții prin sistem telemanagement Supraveghere video Soluții alternative energie curată Achiziții echipament pentru situații de urgență	- siguranța cetățeanului- iluminat public/ sistem digital și supraveghere video : prioritate in proximitatea unităților de învățământ, trecerilor de pietoni, zone aglomerate, treceri la pasaj - risc și management criză - echipament pentru situații de urgență	FEN – EU BL Alte surse atrase
ALTE SERVICII PUBLICE			

DIRECTIA STRATEGICA 2		Măsuri operaționale – intervenții	Finanțare
Rezultate estimate – refacerea ordinii naturale: natură-om-intervenție antropică, estetica localității pentru atracția turistică, retenția demografică (politici publice menite să diminueze pierderile demografice)			
Obiectiv AMENAJARE AMBIENTALA	✎ Refacerea zonei pietonale, realizare promenadă ✎ Coridor verde : parcuri, amenajare stradală cu spații verzi ✎ Loc de joaca în spații publice neutilizate ✎ Recuperarea spațiilor destructurate ✎ Reabilitare circulației, căi de acces, poteci, podețe, poduri, pasaje, drum de halaj ✎ Demersuri pentru refacere circulației, căi acces ✎ Perdele vegetale – protecție fonică/noxe	-parcuri tematice, kit de joacă pentru copiii cu dizabilități, -refacerea spațiilor verzi pentru realizarea coridorului verde (parcuri) -accesibilizare trotuare – practicarea buzunarelor pentru manevre fotoliu rulant, realizare pantă de coborâre/urcare trotuar - indicatoare și dispozitive de accesibilizare la nivelul ochiului și/sau brațului (buton ușă, aparate automate) destinate persoanelor cu dizabilități	FEN – EU BS BL Alte surse atrase

REGENERARE URBANA	✍ <i>Reabilitare: cămin cultural – sală multifuncțională, clădire</i> ✍ <i>Izolare termică a locuințelor, reabilitarea estetică a fațadelor</i> ✍ <i>Construcții noi, extinderi ale unor structuri existente</i> ✍ <i>Demersuri pentru dezvoltarea unor noi zone rezidențiale</i> ✍ <i>Locuințe sociale</i>	- <i>dinamizarea căminelor culturale</i> - <i>estetica orașului – imagine pentru o localitate turistică</i> - <i>reconversie – recuperarea unor spații existente, schimbarea funcțiunilor</i> - <i>locuințe sociale – retenție demografică – locuirea organizată, colectivă împiedică evoluția spontană a unor construcții improvizate, neadecvate în zona comunităților marginalizate</i>	BS BL Alte surse atrase
--------------------------	---	---	--

Obiectiv specific 2.3 LUCRARI SPECIALIZATE DE INTRETINERE	✗ Consolidarea și asigurarea zonelor cu terasări de teren ✗ Refacere și întreținere - drum exploatare agricolă, drum ✗ forestier	-lucrările de îmbunătățiri funciare sunt o constantă în bugetul UAT, inclusiv buget de urgență, neprevăzut pentru terasări...inundații	FEN – EU BS BL Alte surse atrase
Obiectiv specific 2.4 URBANISM SI AMENAJAREA TERITORIULUI, REGISTRU AGRICOL	✗ Intabulări, cadastru – teren intrat în intravilan ✗ Verificare , refacere nomenclator stradal și completare în ✗ RENNS ✗ Reconfigurare rețea stradală ✗ Revizuire PUG - regulamente, restricții la intervenții pentru anumite zone și/sau spații	- reglementarea terenurilor care au suferit schimbarea regimului de proprietate - schimbarea încadrării în PUG /categoria UTR - în urma auditului de trafic se poate elabora PMUD și aviza, modifica, analiza propunerile de circulații, acces, drum, piste biciclete, alte căi de comunicație -	FEN – EU BS BL Alte surse atrase
DIRECTIA STRATEGICA 3 - EFICIENTA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE Rezultate estimate – mai aproape de cetățenii noștri		Obiective operaționale- acțiuni	Finanțare
Obiectiv specific 3.1 DIGITALIZARE	✗ Digitalizare – achiziții platformă hard și soft ✗ Servicii de retro digitalizare ✗ Ghișeu unic – digital ✗ Accesibilizarea site UAT Căpreni ✗ Digitalizarea serviciilor publice	Arhivare electronică, acces facil la documentele necesare cetățeanului prin ghișeu electronic	FEN – EU BS BL Alte surse atrase

Obiectiv specific 3.2	✎ Strategia de dezvoltare durabilă locală ✎ Elaborare PMUD ✎ Elaborare Brand localitate ✎ Regulament pentru <i>Dinamica esteticii urbane</i> ✎ Strategia rețelei de spații verzi	Realizarea unor ghiduri de dezvoltare a localității în vederea implementării unor politici de retenție demografică	FEN – EU Alte surse
ELABORARE DOCUMENTE STRATEGICE			
DIRECTIA STRATEGICA 4- ATRACTIVITATE TURISTICĂ - CULTURA- PATRIMONIUL		Obiective operaționale – intervenții	Finanțare
Rezultate estimate – educație culturală, locuri de muncă, colaborare și contracte pentru IMM locale, creștere venit la BL			
Obiectiv specific 4.1	✎ Implementarea activităților de turism în gospodăria țărănească ✎ Punct de informare turistică pentru promovarea turismului :rural, cultural, de agrement de nișă ✎ Înființarea unor zone de agrement : amfiteatru în aer liber, pistă carting, amenajare promenadă / parc linear - liziera pădurii	- înființare puncte gastronomice în gospodării - realizarea unui târg săptămânal de desfacere a produselor agro-alimentare locale - amfiteatru- multifuncțional cu acces zig-zag (accesibilizare) - amenajare promenadă – lizieră	FEN – EU BS BL Alte surse atrase
Obiectiv specific 4.2	✎ Înființare muzeu – colecții artă și narativ	- reabilitarea și amenajarea unui spațiu existent - cămin/casă de cultură sau amenajarea unor spații dedicate, cunoscute ca marker socio-spațial	FEN – EU BS BL Alte surse
PEISAJUL CULTURAL			
Obiectiv specific 4.3	✎ Reabilitarea, conservarea, protejarea și punerea în circuit cultural-turistic a monumentelor culturale – naturale	- traseu cultural - reabilitarea lăcașelor de cult - biserica fortificată, zid exterior, incinta	FEN – EU

PATRIMONIUL SI IDENTITATE – genius -loci	✎ Amplasare indicatoare și signalistică turistică în toate zonele vizate de intervenții, pe arealul teritoriului comunei Căpreni	- trasee turistice – colaborare cu administrația zonelor protejate	
DIRECTIA STRATEGICA 5 INFRASTRUCTURA SOCIALĂ			Finanțare
Rezultate estimate - grija față de cetățeanul mic		Obiective operaționale – intervenții	
Obiectiv specific EDUCATIA	✎ Implementare program “Scoală după școală” (After school) ✎ Accesibilizarea unităților de învățământ – acces egal pentru copiii cu dizabilități ✎ Dotare grădiniță – spațiu organizat de joacă ✎ Construire campus educativ ✎ Construire școală gimnazială ✎ Construire liceu ✎ Construire tabără de excelență cu spații adiacente de cazare și alte facilități	-dotare echipament pentru școală-on-line -educație rutieră în școală -reamenajarea unor spații de joacă - studii/SF accesibilizarea unităților de învățământ - înființare librărie pentru grădiniță și școală	FEN – EU BS BL Alte surse atrase
Obiectiv specific SANATATE - SERVICII	✎ Sprijin pentru deschidere cabinete medicale cu mai multe specialități ✎ Kit școlar – tabletă, haine, încălțăminte, rechizite pentru copii ✎ Spații destinate seniorilor- socializare ✎ Construire infrastructură social-educativă, nouă - creșă	-colaborare clinici private mari -accesare finanțare pentru ambulatoriu -accesare fonduri SARSCov2 pentru telemedicina -referat , SF pentru baza sportivă – fond CNI --susținere seniori – plasare sub responsabilitatea socială a comunității (ONG, donații, misiune socială biserică, firme...)	FEN – EU BS BL Alte surse atrase

Obiectiv specific 6.1 VALORIFICAREA RESURSELOR LOCALE	✎ Înființarea unui HUB pentru producție și desfacere produse locale : atelier meșteșugăresc, carmangerie, produse lactate, etc. ✎ Realizarea unui calendar de târguri tematice și produse locale	- crearea unui spațiu dedicat pentru piață, achiziționare tun de congelare rapidă (procesare fructe de pădure) pentru distribuția către lanțuri de supermarket (colaborare GAL/ADI - organizare târg periodic, festivaluri, alte evenimente care să contribuie la comercializarea produselor	FEN – EU BS BL Alte surse atrase
Obiectiv specific 6.2 INCURAJAREA ANTREPRENORILOR LOCALI	✎ Susținerea dezvoltării IMM – afaceri non-agricole în zona agricolă ✎ Atragere investitor major – dezvoltarea în sistem "green field" prin oferta	- stație de încărcare auto electrică, stație benzinărie, - supermarket, - service auto, spălătorii auto - librărie – cu specific școli, grădiniță	FEN – EU BS BL Alte surse atrase
Obiectiv specific 6.3 REVIGORARE SI EXTINDERE HoReCa	✎ Sprijin pentru înființarea unor noi spații HoReCa – condiție de bază pentru dezvoltarea turismului ✎ Parteneriate public-privat – amplasamente în concesiune	- accesare finanțări specifice - colaborări pentru înființare start-up - oferta UAT de facilități de spațiu, facilități fiscale pentru susținerea deschiderii de noi afaceri (cafenea, terasă, cofetărie, gelaterie,) - oferta spațiu, avantaje pentru operatorii economici mari interesați de deschiderea de noi facilități în zona Căpreni	FEN – EU BS BL Alte surse atrase

7.1. Surse de finanțare

Fondurile guvernamentale sunt ajutoare alocate de la Guvern prin intermediul Ministerelor Finanțelor Publice, pentru stimularea unor anumite categorii de întreprinderi. Accesarea acestora se realizează prin intermediul programelor sectoriale și sunt destinate în special stimulării întreprinzătorilor tineri și susținerii meșteșugarilor. Programul Național de Dezvoltare Locală reprezintă sursa principală de finanțare pentru infrastructura locală și are la bază principiul conform căruia în fiecare localitate din țară trebuie să fie asigurat un set minim de servicii publice, în următoarele domenii: sănătate, educație, apă, canalizare, gaz, energie termică și electrică, inclusiv iluminat public, transport/drumuri, salubritate, cultură, culte, locuire și sport. Parteneriatele public-private modalitate de introducere a managementului privat în serviciile publice pe calea unei legături contractuale pe termen lung între un operator și o autoritate. Parteneriatul public-privat asigură serviciul public în mod parțial sau în totalitate, pe baza fondurilor private atrase și făcând apel la know-how-ul sectorului privat.

Politica de coeziune a fost concepută pentru sprijinirea regiunilor rămase în urmă să recupereze decalajul economic și social față de cele mai dezvoltate regiuni ale Uniunii Europene, respectiv diversificarea economică a regiunilor confruntate cu probleme de restructurare economică și crearea de noi locuri de muncă.

Politica de coeziune acționează prin intermediul Fondurilor Structurale:

- I. **Fondul European de Dezvoltare Regională** urmărește consolidarea coeziunii economice și sociale în cadrul Uniunii Europene prin corectarea dezechilibrelor existente între regiunile acesteia. Fondul European de Dezvoltare Regională își concentrează investițiile asupra mai multor domenii prioritare cheie.

PROGRAME OPERAȚIONALE

Programul Operațional Tranziție Justă vizează priorități precum creșterea gradului de digitalizare a serviciilor publice pentru a reduce sarcina administrativă pentru mediul de afaceri, respectiv investiții în înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor de afaceri. O altă prioritate privește acțiunile de prevenire a generării de deșeuri și reducerea cantității acestora, precum și acțiuni de creștere a reutilizării eficiente și reciclării acestora.

Unul dintre obiectivele Programelor Operaționale Regionale este fructificarea avantajelor digitalizării în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor. De asemenea, urmărește favorizarea dezvoltării integrate socială, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității. Totodată Programele Operaționale Regionale sprijină construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și echiparea (inclusiv accesibilizarea pentru persoane cu dizabilități) infrastructurii educaționale pe toate nivelurile.

Incluziune și Demnitate Socială are ca obiectiv protejarea persoanelor vârstnice aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, oferirea

sprijinului financiar adecvat pentru persoanele cu dizabilități cu risc de sărăcie sau excluziune socială, precum și creșterea accesibilității și îmbunătățirea calității locuințelor, în special pentru populația vulnerabilă.

- II. **Fondul Social European** + este principalul instrument financiar al investițiilor în capitalul uman și un factor esențial pentru consolidarea coeziunii sociale, îmbunătățirea echității sociale și pentru creșterea competitivității în Europa. Aceste investiții sunt importante: incluziunii. producția, comerțul și procesarea produselor agricole, un accent sporit punându-se pe dezvoltarea rurală.

Grupurile de Acțiune Locală sunt parteneriate public-private active, constituite din reprezentanți ai sectorului public și privat, desemnați dintr-un teritoriu rural omogen, care vor trebui să îndeplinească o serie de cerințe privind componența, teritoriul acoperit și care vor implementa o strategie integrată pentru dezvoltarea teritoriului. În plan național, administrația publică locală resimte nevoia găsirii unor soluții de finanțare. România a aderat la Uniunea Europeană asumându-și respectarea unor standarde pentru serviciile și lucrările publice pe care nivelul de dezvoltare locală și resursele locale nu le pot încă susține singure.

- pe termen scurt, pentru a atenua consecințele crizei economice actuale, în special creșterea șomajului și a nivelului de sărăcie;
- pe termen mai lung, ca parte a strategiei Europei de a-și remodela economia, creând nu doar locuri de muncă, ci și o societate favorabilă.

Politica agricolă comună are rolul de a asigura fermierilor un standard de viață rezonabil, iar consumatorilor produse agricole de calitate la prețuri rezonabile. Politica agricolă comună dispune de un set de reguli și mecanisme ce reglementează producția, comerțul și procesarea produselor agricole, un accent sporit punându-se pe dezvoltarea rurală. **Creditele**, deși sunt ușor de obținut pentru a finanța anumite proiecte de investiții, prezintă un mare dezavantaj, și anume plata dobânzilor. Rambursarea acestora se asigură de la bugetul local sau bugetul de stat, după caz, incluzând și costurile acestor sume, acestea fiind și motivele pentru care nu se recomandă contractarea creditelor pentru dezvoltarea locală.

Resursele financiare ale bugetelor locale se formează din sume și cote defalcate din impozitul pe venit și T.V.A., impozite locale (impozit pe clădiri, terenuri, mijloace de transport), taxe (în special pentru autorizații) și alte vărsăminte. Utilizarea fondurilor publice locale se face de către singurul ordonator principal al fiecărui buget local și de către ordonatorii de credite de subordine.

Pentru a fi atinse obiectivele propuse prin Strategia de Dezvoltare Locală se urmărește atragerea de fonduri europene și naționale (inclusiv private) într-un procent cât mai mare și micșorarea fondurilor provenite de la bugetul de stat. Un subiect foarte dezbătut în ultimii ani în legătură cu fondurile europene se referă la capacitatea de absorbție. S-au făcut analize în această direcție, încercându-se să se măsoare capacitatea de absorbție și să se compare cu gradul de absorbție al altor state. Unul dintre studiile realizate arată că există trei factori care

influențează în mod decisiv capacitatea de absorbție: situația macroeconomică, situația cofinanțări, capacitatea administrativă.

Etapele în accesarea fondurilor europene sunt:

- elaborarea strategiei de dezvoltare a județului/localității, identificarea și prioritizarea proiectelor;
- dezvoltarea proiectului în parteneriat sau cu resurse proprii;
- găsirea unei surse de finanțare;
- completarea și depunerea Dosarului de finanțare;
- evaluarea și selecția proiectului depus;
- semnarea Contractului de finanțare;
- implementarea proiectului;
- evaluarea și auditarea proiectului.

În cazul proiectelor de infrastructură, care implică o documentație laborioasă, odată identificat un proiect, pentru dezvoltarea acestuia se parcurg următorii pași:

- realizarea unui studiu de fezabilitate;
- elaborarea caietului de sarcini pentru realizarea studiului de fezabilitate;
- atribuirea contractului pentru realizarea studiului de fezabilitate;
- elaborarea studiului de fezabilitate, inclusiv analiza cost-beneficiu;
- elaborarea bugetului;
- elaborarea studiului de impact asupra mediului de către o firmă de specialitate, dacă este cazul;
- aprobarea studiului de fezabilitate;

- elaborarea cereri de finanțare pe baza studiilor efectuate de către o firmă de consultanță sau cu resurse proprii, dacă este cazul;
- elaborarea altor documente, dacă este cazul (strategie de marketing, strategie de vizitare, matricea cadrul logic etc.);
- completarea dosarului proiectului cu celelalte documente solicitate care țin de beneficiar; • depunerea proiectului.
- Principalele etape în verificarea, evaluarea și selecția proiectelor sunt:
- verificarea conformității administrative;
- verificarea eligibilității (solicitantului, proiectului);
- evaluarea tehnică și financiară.

Atât cofinanțarea proiectelor, cât și realizarea proiectelor tehnice, a studiilor de fezabilitate, întocmirea documentației trebuie susținute din fondurile rezultate de la bugetul local. Se va acorda o atenție deosebită și întocmirii documentelor referitoare la aspectele financiare ale proiectului prezentate prin intermediul studiilor de fezabilitate și proiectelor tehnice. Un aspect foarte important al oricărui proiect îl reprezintă modul de satisfacere a nevoilor comunității locale. Volumul cheltuielilor trebuie previzionat cu atenție și monitorizat pe tot parcursul derulării proiectului. Cheltuielile, care urmează să se efectueze în vederea realizării proiectului, nu vor avea o structură omogenă și, din acest motiv, trebuie să se facă distincția între diferitele destinații ale resurselor de care dispune bugetul local.

O primă distincție importantă este cea dintre cheltuielile inițiale – care vor fi efectuate pentru a pune în mișcare noul proiect – și cele aferente

realizării efective a proiectului. Primele trebuie efectuate de regulă o singură dată, în perioada inițială. Cea de-a doua categorie de cheltuieli va avea un nivel mai stabil în timp, dar este și mai îndepărtată în timp față de momentul întocmirii studiului de fezabilitate și/sau proiectului tehnic. Este foarte important să existe un grafic al celor două categorii de cheltuieli și să se determine cu precizie momentul în care proiectul să se realizeze.

Structura veniturilor și a cheltuielilor bugetelor locale evidențiază gradul de autonomie a administrației locale față de bugetul județului sau bugetul central și legăturile existente între diferitele administrații teritoriale.

Structura veniturilor și a cheltuielilor bugetelor locale este comună cu cea a bugetului de stat (central) și se prezintă astfel:

VENITURI

1. Veniturile proprii ale bugetelor locale sunt reglementate prin Legea privind finanțele publice și Legea privind finanțele publice locale și cuprind: impozitele, taxele și vărsămintele de venituri cuvenite de la agenți economici și instituții publice de importanță locală; impozitele și taxele locale (de la populație sau de la persoanele juridice).
2. Venituri atribuite, în care intră sumele defalcate din anumite venituri cuvenite, potrivit legii, bugetului de stat.
3. Transferuri acordate de la bugetul de stat pentru finanțarea unor obiective de interes național, dar care sunt organizate și controlate eficient de către organele locale.

4. Împrumuturile contractate pe piața financiară internă sau externă, fie direct, în numele organelor administrației publice locale, fie garantate de către Guvern.

CHELTUIELI

1. Autoritățile executive (Serviciile publice generale);
2. Învățământ, sănătate, cultură și religie, asistență socială, ajutoare și indemnizații;
3. Servicii, dezvoltare publică și locuințe.
4. Transporturi, agricultură, alte acțiuni economice ;
5. Alte acțiuni;
6. Fondul pentru garantarea împrumuturilor externe, plata dobânzilor și a comisioanelor aferente;
7. Plăți de dobânzi și comisioane;
8. Rambursări de împrumuturi;
9. Fonduri de rezervă;
10. Cheltuieli cu destinație specială. Planificarea strategică din punct de vedere financiar este greu de realizat din cauza schimbărilor legislației. Din aceeași cauză, bugetul local pe următorii 3 ani nu se poate exprima exact. Estimarea va reprezenta necesitățile financiare ale comunei Căpreni în perioada 2022-2027 și va cuprinde totodată o serie de previziuni cu privire la investițiile care vor fi realizate în această perioadă. De asemenea, estimarea va fi corelată cu volumul fondurilor efectiv utilizate în comună în scopul susținerii unor investiții similare în perioada 2022-2027. În fiecare an, previziunea bugetară se va revizui

în funcție de bugetul din anul precedent, în funcție de alocările bugetare de la nivelul județului, în funcție de accesarea fondurilor comunitare previzionate și executate și va fi distribuit, de asemenea, pe domenii prioritare și de interes pentru dezvoltarea comunității locale, lucru asumat și prin Hotărârea Consiliului Local.

VIII. Detaliile proiectelor și planul de dezvoltare generală

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2022 - 2025

Politica de dezvoltare are la bază un ansamblu de măsuri guvernamentale ce au drept scop sprijinirea creșterii economice și îmbunătățirea condițiilor de viață, prin valorificarea eficientă a potențialului regional și local, având ca obiective principale:

- Diminuarea dezechilibrelor existente, cu accent pe stimularea dezvoltării echilibrate și pe revitalizarea zonelor defavorizate (cu dezvoltare întârziată) și prevenirea creării de noi dezechilibre;
- Pregătirea cadrului instituțional pentru a răspunde criteriilor de integrare a României în Uniunea Europeană și de acces la fondurile europene;
- Integrarea politicilor sectoriale la nivel regional și local, precum și stimularea cooperării interne și internaționale în vederea dezvoltării economice și sociale durabile.

Obiectivele sunt realizate în practică la nivel european prin adoptarea de măsuri și strategii, finanțarea de proiecte și prin diverse programe, toate acestea fiind dezvoltate pe baza unui set de principii ce stau la baza elaborării și aplicării lor, după cum urmează:

1. Principiul descentralizării procesului de luare a deciziei prin trecerea de la nivel central/ guvernamental la cel regional și local;
2. Principiul parteneriatului prin crearea și promovarea de parteneriate între toți actorii implicați;
3. Principiul planificării în vederea atingerii obiectivelor stabilite;
4. Principiul co-finanțării, adică obligativitatea contribuției financiare a diverșilor actori implicați în realizarea programelor și proiectelor de dezvoltare.

Scopul Strategiei de Dezvoltare Locală este de a determina direcțiile de dezvoltare, ritmul și scara acestei dezvoltări, de a eficientiza activitatea autorităților publice locale în gestionarea problemelor existente la nivel local, în utilizarea resurselor financiare, de a promova localitatea, de a atrage fonduri externe (investiții, fonduri europene, alte fonduri) pentru a implementa proiectele investiționale planificate.

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă un instrument metodologic și legal, cu ajutorul căruia Consiliul Local și Primăria pot structura și planifica implementarea pachetului de politici, programe și proiecte pe termen mediu.

Statutul României de stat membru al Uniunii Europene determină coordonarea politicilor naționale cu cele europene, fapt care exercită un impact asupra resurselor și condițiilor din țara noastră, până la nivel local. Sub influența acestui proces complex, administrația locală își reconsideră avantajele competitive cu scopul de a asigura o bună

dezvoltare economică și o calitate corespunzătoare a vieții în comunitate. Pentru aceasta, trebuie luate în considerare un set de principii și câteva obiective specifice.

8.1. Implementare și monitorizare

Pre-condiții de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală. Pentru implementarea cu succes a Strategiei de Dezvoltare Locală trebuie îndeplinite o serie de pre-condiții care împreună să conveargă către același cadru optim de materializare a viziunii de dezvoltare locală. Pe baza expertizei acumulate în ultima perioadă de programare de către toți actorii implicați se poate concluziona faptul că există trei pre-condiții sine-qua-non de creare a cadrului general al implementării strategiei de dezvoltare:

1. Existența Strategiei de Dezvoltare Locală asumată de către toți actorii locali;
2. Existența capacității operaționale și financiare de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală;
3. Existența spațiului temporal optim de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală.

Alături de cele trei pre-condiții sine-qua-non, mai există trei pre-condiții de tip orizontal:

1. Comunicarea demersurilor de întreprins în implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală;
2. Transparența în deciziile coroborate care constituie chiar actul de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală;
3. Susținerea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală de către toate mediile beneficiare.

Monitorizarea Strategiei de Dezvoltare Locală se realizează pe trei niveluri, și anume:

- I. Monitorizarea generală realizată de către instituția care generează procesul de planificare (de obicei Consiliul Local);
- II. Monitorizarea sectorială realizată de către persoanele desemnate ca lideri de grup tematic sau un serviciu specializat (cu competențe în respectivul domeniu) din cadrul primăriei;
- III. Monitorizarea la nivel de proiecte de dezvoltare realizată de către coordonatorii echipelor de implementare a proiectelor desemnați la nivelul comunității.

Monitorizarea unei strategii are caracter periodic și obligatoriu și presupune întocmirea de rapoarte periodice privind gradul de îndeplinire al obiectivelor generale și specifice.

Monitorizarea procesului de planificare strategică poate fi făcută în perioada de implementare a strategiei de dezvoltare (monitorizare imediată), la sfârșitul acesteia (monitorizare finală) sau după perioada propusă pentru implementarea planului de acțiuni (monitorizare ex-post), cu scopul de a ajuta la o mai bună direcționare a implementării

strategiei de dezvoltare. Rezultatele monitorizării se aduc la cunoștință inițiatorului procesului de planificare, în vederea definirii altor direcții de acțiune, măsuri sau acțiuni ce vor face obiectul unei noi strategii.

În ceea ce privește evaluarea nevoilor, pe măsură ce desfășurăm o monitorizare a acestora apare necesitatea să acționăm prin modificarea programului. Obținem până la urmă un ciclu iterativ planificare-evaluare. În prima fază, cea de planificare, vorbim despre formularea unei probleme, conceptualizarea alternativelor, detalierea posibilelor cursuri ale acțiunii și a implicațiilor lor, evaluarea alternativelor și selectarea celei mai bune și de implementarea alternativei alese.

A doua fază se referă la formularea obiectivelor, scopurilor și ipotezelor programului, conceptualizarea și operaționalizarea componentelor principale ale evaluării:

- programul
- participanții
- condițiile și măsurătorile
- designul evaluării
- detalierea modului în care vor fi coordonate aceste componente
- analiza informației și utilizarea rezultatelor.

Se propune realizarea programelor operaționale, precum și a planurilor de acțiune pe baza evaluării nevoilor existente în fiecare domeniu. Adoptarea programului se va face doar după efectuarea unei analize ex-ante, care poate duce la revizuirea programului. La acest nivel se

impune efectuarea unor analize de gradului de realism a programului și a obiectivelor lui, analize cost-beneficiu sau cost eficiență (după caz).

După implementarea programului se va realiza monitorizarea acestuia, pe baza unui set de indicatori specifici fiecărui program. Pentru programele cu o desfășurare mai îndelungată de timp se impune efectuarea unei analize intermediare, care să ne spună în ce măsură operațiunile programului merg bine și la timp, precum și în ce măsură sunt îndeplinite obiectivele programului.

Pe baza acestei evaluări se pot impune modificări ale programului și implementarea acestor modificări.

La încheierea programului sau a unui ciclu al programului se va efectua o evaluare sumativă (orientată spre performanța programului, valoarea sa pentru societate), care să ne spună în ce măsură programul poate sau trebuie să fie continuat.

8.2. Indicatori de evaluare

Un program poate fi evaluat atunci când:

- └ Scopurile și obiectivele programului, cele mai importante efecte secundare care ar putea să apară, informațiile necesare pentru evaluare sunt bine definite;
- └ Scopurile și obiectivele programului sunt plauzibile;
- └ Informațiile necesare pot fi obținute;
- └ Beneficiarii evaluării au ajuns asupra unui acord asupra modului în care vor fi utilizate rezultatele acesteia.

Modul în care se desfășoară o evaluare diferă de la program la program.

Etapele generale ale unei evaluări pot fi:

1. Clarificarea obiectului evaluării (programul)
2. Identificarea scopului evaluării și a beneficiarilor acesteia
3. Identificarea datelor necesare
4. Alegerea și aplicarea metodelor de culegere a datelor
5. Analiza datelor
6. Prezentarea rezultatelor.

Forma de evaluare recomandată este aceea participativă, în care sunt implicate toate părțile implicate în program (beneficiarii programului,

organizația care a implementat programul, partenerii și finanțatorii programului).

Avantajele acestei abordări sunt:

- └ Accent pe participanți;
- └ Gamă largă de beneficiari care participă;
- └ Scopul este învățarea

Indicatorii unui program pot fi definiți drept orice valori care pot fi calculate sau măsurate și care ne pot da informații despre gradul de succes al îndeplinirii obiectivelor unui program. Obiectivele sunt așteptări exprimate în termeni cantitativi (de exemplu, se așteaptă o creștere economică anuală de 5%) iar indicatorii sunt măsurători reale, sunt fapte (indicatorul creștere economică se măsoară la trecerea unui an de la anunțarea obiectivului; dacă este mai mare sau egal cu 5%, obiectivul a fost îndeplinit). Pot exista mai mulți indicatori pentru fiecare obiectiv și de aceea este foarte important ca indicatorii propuși să fie cu adevărat cele mai bune măsuri ale îndeplinirii obiectivelor.

Scopul monitorizării și evaluării implementării Strategiei este:

- Evaluarea atingerii obiectivelor în timp util și în bugetul local.
- Constatarea dacă proiectele implementate sunt durabile.
- Succesul realizării Strategiei depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia.

În procesul implementării prezentei Strategii vor fi implicați mai mulți actori, fiecare respectând responsabilități bine determinate, îndeplinind rolul de implementator sau de control al proiectelor planificate. În plan instituțional principalii actori ai implementării strategiei vor fi:

- Administrația publică locală –Primarul, Consiliul Local, Primăria;
- Agenții economici;
- Investitorii;
- Societatea civilă.

IX. Surse de informații

Legislație și strategii naționale consultate

Lista de legi și alte reglementări juridico-economice la care se raportează documentele de planificare strategică - în sensul obținerii beneficiilor vizate:

- Legea nr. 350/2001;
- Legea 315/2004 (care a abrogat Legea 151/1998);
- Legea nr. 500/2002; Legea nr. 108/2004;
- Legea nr. 84/2003; Legea nr. 672/2002;
- HG nr. 1179/2004; nr.1200/2004; nr. 1115/2004; nr. 68/2004;
- OG nr. 57/2019; nr. 63/1999; nr. 79/2003; nr. 92/2003;
- Strategia Națională în domeniul Eficienței Energetice (SNEE);
- Strategia Națională pentru Transport Durabil (SNTD) 2007-2030;
- Strategia Națională de Gestiune a Siturilor Contaminate;
- Strategia Națională de Management a riscului la inundații;
- Strategia Națională de Management al Deșeurilor;
- Master Planul pentru Turismul Național al României 2007-2026;
- PNRR – pilonii de dezvoltare;
- Protocolul cadrului programatic instituțional 2021-2027;
- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă (SNDD) Orizonturi 2020-2030;

- Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială a României 2030 (CSDTR 2030);

STRATEGII DE DEZVOLTARE DURABILĂ

- Planurile de acțiune regionale ale regiunilor de dezvoltare din România;
- Planul de Amenajare a Teritoriului Regional;
- Planul de Amenajare a Teritoriului Județean;
- Presa scrisă locală;
- Alte materiale puse la dispoziție de către UAT Căpreni.

NOTA CONSULTANTULUI

Dezvoltarea comunei nu reprezintă o sarcină doar pentru autoritatea publică locală ci ține și de implicarea activă a comunității. Autoritatea locală trebuie să își asume rolul de coordonator al procesului de transformare, eliminând riscurile și fructificând oportunitățile. Implementarea Strategiei se va derula pe etape care vor fi organizate în funcție de resursele existente la momentul respectiv și de prioritățile locale. Validarea Strategiei se realizează prin participarea cetățenilor la deciziile administrative, aceasta având un caracter continuu.

Având în vedere că în perioada curentă, precum sunt în curs de elaborare și/sau de aprobare diferite Strategii sectoriale/regionale, atât la nivelul României, cât și la Directoratele Generale de la Bruxelles, recomandăm actualizarea semestrială a prezentului document strategic pentru asigurarea intercorelării cu toate documentele programatice.

Ca prim demers după aprobarea prezentei Strategii recomandăm realizarea de către Primăria Căpreni de focus grupuri cu principalii stakeholderi pe zona economiei sociale, zona ocupațională și zona serviciilor de sănătate pentru identificarea unor nevoi / validarea ideilor de proiecte menționate în prezentul document, care să se concretizeze în aplicații de finanțare.

***Mulțumim pentru implicare și suport personalului desemnat din
cadrul Primăriei Căpreni și Domnului Primar***